

KOMMUNESTYRETS
VEDTAK 12.12.2019
– SAK 19/102

ÅRSBUDSJETT 2020

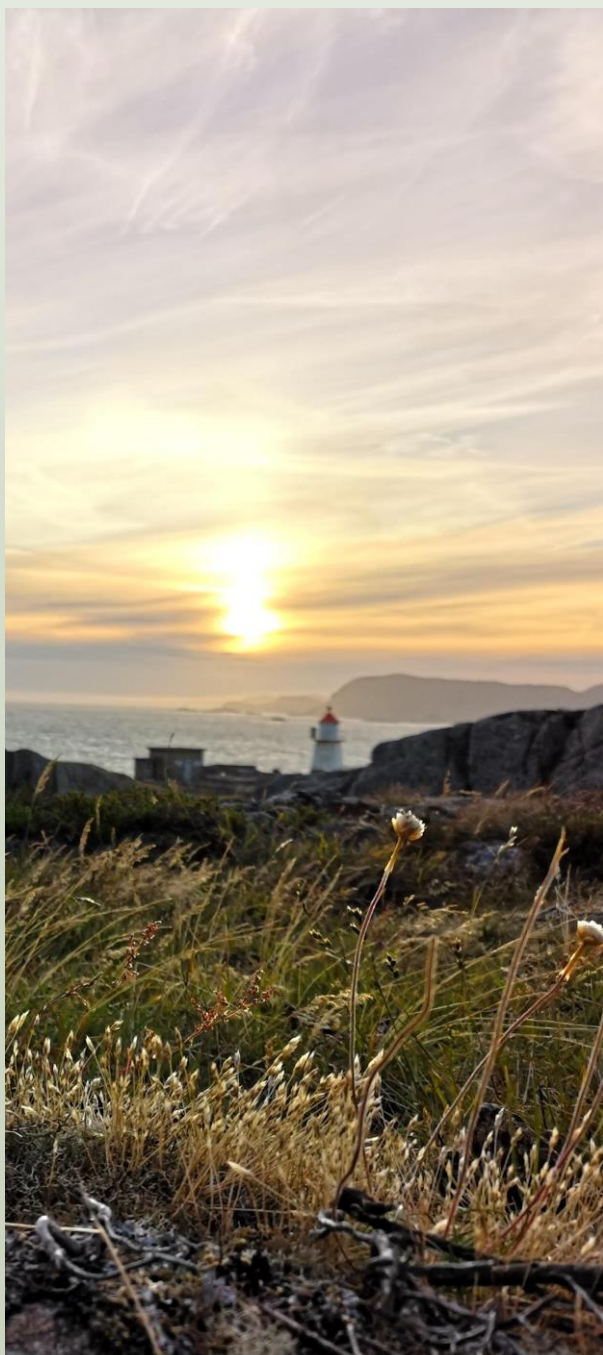
ØKONOMIPLAN

2020 -2023

Farsund kommune

Fristende, nyskapende – best på natur og
det gode liv!

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Rådmannens oppsummering	3
2.	kommunestyrets vedtak	5
3.	Innledning - formelle forhold	9
4.	Kommunens plansystem	10
5.	Farsund kommune som samfunnsutvikler.....	11
	Befolkningsutviklingen	11
	Næringsutviklingen	13
	Oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel 2018-30	14
6.	Handlingsprogram fordelt etter tjenesteområder.....	20
	Administrasjon og støttetjenester	20
	Oppvekst og kultur	24
	Helse og omsorg.....	38
	Teknisk sektor	48
	Havn	61
7.	Farsund kommune som arbeidsgiver.....	65
8.	Farsund kommune - status økonomisk utvikling	68
9.	Økonomiske driftsrammer 2020 – 2023	74
	Nasjonalbudsjettet og norsk økonomi.....	74
	Driftsinntekter for Farsund kommune	75
	Eiendomsskatt.....	79
	Driftsutgifter for Farsund kommune.....	81
10.	Innsparing og effektivisering.....	84
11.	Investeringsbudsjettet	86
12.	Budsjettrammer – sektorer.....	96
	A. Formannskap.....	96
	B. Oppvekst og kultur	97
	C. Helse og omsorg	100
	D. Teknisk utvalg.....	103
13.	Vedlegg – skjema	105
	A) Vedlegg 1: Bevilgningsoversikter – drift økonomiplan.....	105

B) Vedlegg 2: Bevilgningsoversikt drift – budsjett til fordeling pr. sektor.....	106
C) Vedlegg 3: Bevilgningsoversikter – investering økonomiplan.....	107
D) Vedlegg 4: Bevilgningsoversikter – Investering budsjett til fordeling.....	108
E) Vedlegg 5: Investeringer 2020-2023 i detalj	109

Følgende kapitler er oppdatert i dokumentet etter kommunestyrets vedtak:

Kapittel 2: Kommunestyrets vedtak

Kapittel 11: Kommentarer til investeringsbudsjettet – kun tabell på sider 86-87

Kapittel 13: Alle skjemaer

Oppdatert 28.2.2020

1. RÅDMANNENS OPPSUMMERING

Rådmannen legger med dette fram forslag til budsjett 2020 og økonomiplan 2020 -2023.

Forslaget er utarbeidet med grunnlag i følgende dokumenter:

- Vedtatt økonomiplan 2019 – 2022, inkludert sak om innsparingsprosjekt
- Revidert budsjett 2019
- Flertallsregjeringens forslag til statsbudsjett offentliggjort 07.10.19. Det tas forbehold om eventuelle endringer i stortingets endelige budsjettvedtak, som kan påvirke kommunesektorens økonomiske rammer

Et budsjett og en økonomiplan består av en investerings- og en driftsdel.

I 2020 er det foreslått **investeringer** på til sammen 98,8 mill kroner. De største enkeltinvesteringene er utvidelse av Farsund barneskole (inkludert sanering av «brakka») med 40,5 mill og renovering og tilbygg til Sunde barnehage med 15 mill. Innen VAR området er det foreslått investeringer på til sammen 11 mill, fordelt med 8 mill til oppgradering av ledningsnettet og 3 mill til renovering av høydebassenget på Varbakk. Finansieringene er budsjettert med 16,6 mill i momskompensasjon, 10 mill i salg av varige driftsmidler og 72 mill i opptak av nye lån. Kommunens samlede lånegjeld ved utgangen av 2020 er budsjettert til 1 015 mill kroner. Om lag 2/3 av denne gjelda (ca 640 mill) belaster kommunens drift i form av 33 mill i avdrag og 23 mill i renteutgifter.

Forslag til **driftsbudsjett** legges fram med generelle inntekter på 620 mill. Budsjetterte bevilgninger til drift er på til sammen 593 mill, dette er en økning på 10 mill eller 1,7% i forhold til budsjett 2019. Netto bevilgninger er fordelt på sektorene slik: formannskap 56,8 mill, oppvekst og kultur 226,4 mill, helse og omsorg 281,4 mill og teknisk sektor 52,2 mill.

Som en oppfølging av vedtatt økonomiplan 2019 – 2022 ble det vinteren 2019 igangsatt et innsparingsprosjekt med formannskapet som styringsgruppe. Prosjektgruppa bestod av 1 politiker fra hvert av de 8 politiske partiene i kommunestyret, hovedtillitsvalgt (HTV) for Fagforbundet og Utdanningsforbundet, rådmannens ledergruppe (7 personer) og 2 prosjektledere fra administrasjonen.

Prosjektgruppa utarbeidet et forslag med 60 mulige innsparingstiltak som ble sendt på intern høring og behandlet i kommunestyret 20.06.19.

Innsparingstiltakene har en samlet anslått effekt på 9,7 mill i 2020, 21,0 mill i 2021, 22,0 mill i 2022 og på 23,8 mill i 2023. Kommunestyret gjorde i juni vedtak som medfører at det kan brukes midler fra disposisjonsfondet i 2020, og at det skal arbeides videre med innsparingsprosessen med sikte på å oppnå en drift som er i balanse fra og med 2021. Ved behandling av budsjettforutsetninger den 27.08.2019 vedtok formannskapet at innsparingstiltak behandlet i kommunestyrets junimøte søkes innarbeidet i forslag til budsjett 2020 og økonomiplan 2021-2023.

Med dette som bakteppe er arbeid med utarbeidelse av driftsbudsjett og økonomiplan gjennomført. Sektorene har innarbeidet tiltak fra innsparingsprosjektet med til sammen 4,3 millioner. Av dette utgjør reduksjon i administrative stillinger på rådhuset 2,1 mill. (formannskap og teknisk sektor).

Etter at sektorene hadde innarbeidet tiltakene fra innsparingsprosjektet og sine respektive behov for rammeendringer, viste det seg at de samlede driftsutgiftene var ca 19 mill høyere enn inntektene. For å komme i balanse så rådmannen seg nødt til å pålegge sektorene et rammekutt på 1,5 %, dette utgjør til sammen 9,4 mill kroner, samt å bruke 9,6 mill kr fra disposisjonsfondet.

Rammereduksjonene utgjør 0,9 mill for sektor formannskapet, 3,4 mill for oppvekst og kultur, 4,3 mill for helse og omsorg og 0,8 mill for teknisk sektor. Av de 4,3 mill for helse og omsorg er 2,1 mill knyttet til nedleggelse av institusjonsplasser ved Listaheimen, dette er en framskyndelse av tiltak i innsparingsprosjektet.

Farsund kommune har i årene 2015 - 2018 hatt relativt gode regnskapsmessige resultater, og har gjennom disponering av regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) bygget opp disposisjonsfond som nå er på ca 105 mill kroner. Med bruk av 9,5 mill i 2020 vil dette bli redusert til ca 95 mill kr, dette er en utvikling som på lenger sikt ikke er bærekraftig.

Det er ikke budsjettert med bruk av disposisjonsfond fra og med 2021. For å komme i balanse er det foreslått at arbeidet med tiltak i innsparingsprosjektet videreføres. I tillegg er det nødvendig å redusere sektorenes rammer med til sammen 3 mill kroner (0,5 %) og øke samlet inntekt fra eiendomsskatt med 2 mill kroner.

Eiendomsskattesats for bolig og fritidseiendom foreslås økt fra 2,0 promille i 2019 til 2,85 promille i 2020. Endring i eiendomsskatteloven medfører at det fra 2020 skal innføres en reduksjonsfaktor på 30 %, noe som betyr at den reelle skattesatsen er uforandret ($2,85 \times 0,7 = 2,0$). For perioden 2021 – 2023 foreslås det et skattesats på 3,0 promille. Med reduksjonsfaktor på 30 % medfører det at den reelle satsen øker marginalt til 2,1 promille ($3,0 \times 0,7 = 2,1$). Skattesatsen for energianlegg, næring og annen eiendom er foreslått økt fra 3,5 til 4,5 promille i 2020 og fra 4,5 til 5,5 i 2021. Dette gir en samlet økning i eiendomsskatten på ca. 2 mill. kroner i 2021. For mer informasjon om eiendomsskatten vises det til side 78 og utover i budsjettdokumentet.

For å styrke budsjettkontroll og styringsmuligheter foreslås det at driftsbudsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 vedtas på sektornivå.

Kommuneplanens samfunnsdel for 2018 -2030 ble vedtatt av kommunestyret 08.03.18 med følgende hovedsatsingsområder:

- **Levekår – Det gode liv i Farsund**
- **Næringskommunen – Fristende og nyskapende**

Innenfor det som er økonomisk mulig å få til har rådmannen forsøkt å la dette være styrende for arbeidet med budsjett og økonomiplanen.

Budsjettprosessen har vært relativt omfattende med store deler av organisasjonen involvert for å komme fram til de tiltak som i minst mulig grad utfordrer kvaliteten på tjenestene og politiske føringer. Antageligvis vil de fleste ledere, tillitsvalgte og ansatte oppleve at rammene er så stramme at den faglige forsvarlighet kan bli utfordret. Det er også slik at stadig økning i bemannings- og kompetansenormer reduserer kommunens økonomiske handlingsrom. Likevel vil rådmannen minne om at med et fortsatt et godt samarbeid mellom politikere, kommunens ledelse, ansatte og tillitsvalgte så vil det aller meste av dagens tjenestetilbud kunne videreføres innenfor de foreslåtte rammer. Sammen må vi søke etter de gode og effektive løsningene som kan gi oss en god og utviklingsorientert kommune også i framtida. Det betyr også at vi må utnytte mulighetene som ny teknologi og økt grad av digitalisering gir.

Farsund 31.10.19

Ståle Manneråk Kongsvik

Rådmann

2. KOMMUNESTYRETS VEDTAK

1. Farsund kommunestyre vedtar iht. kommunelovens § 14-2, budsjett for år 2020 med nettorammer for hver sektor, og driftsbudsjettammer for økonomiplanperioden 2020 – 2023, slik:

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Budsjett til fordeling pr. sektor

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2019	Vedtatt budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
Netto bevilgning pr. sektor						
1 Formannskap	55 167	56 926	56 740	56 252	54 202	54 202
2 Oppvekst og kultur	209 917	216 936	227 364	223 439	222 859	222 821
3 Helse og omsorg	266 032	267 939	283 751	274 160	272 621	272 520
4 Teknisk utvalg	50 243	47 180	50 951	51 144	50 344	49 044
5 Sentralt plasserte budsjettposter	-18 712	-8 678	-24 450	-24 450	-24 450	-24 450
Netto for alle sektorer	562 646	580 303	594 356	580 545	575 577	574 136
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	699	-871	-410			
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	15 522	-1 750	-590			
Sum bevilgninger drift, netto	546 425	582 924	595 356	580 545	575 577	574 136

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift Økonomiplan

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2019	Vedtatt budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskudd	-286 903	-296 110	-311 449	-314 075	-316 102	-317 577
Inntekts- og formuesskatt	-246 461	-244 000	-260 761	-257 290	-256 686	-256 386
Eiendomsskatt	-32 517	-39 000	-32 304	-34 525	-33 586	-32 647
Andre generelle driftsinntekter	-37 879	-24 300	-17 931	-12 300	-9 530	-9 300
Sum generelle driftsinntekter	-603 761	-603 410	-622 445	-618 190	-615 904	-615 910
Netto driftsutgifter						
Sum bevilgninger drift, netto	546 425	582 924	595 356	580 545	575 577	574 136
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	546 425	582 924	595 356	580 545	575 577	574 136
Brutto driftsresultat	-57 336	-20 486	-27 089	-37 644	-40 327	-41 774
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-8 577	-8 000	-10 750	-11 001	-11 313	-10 329
Utbytter	-7 870	-7 660	-7 900	-7 900	-7 900	-7 900
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	1	0	0	0	0	0
Renteutgifter	15 949	20 770	23 150	22 820	24 265	22 873
Avdrag på lån	26 539	29 900	32 600	33 725	35 275	35 808
Netto finansutgifter	26 042	35 010	37 100	37 644	40 327	40 452
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-31 294	14 524	10 011	0	0	-1 322
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	536	-871	-410	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	30 758	-13 653	-9 601	0	0	1 322
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	31 294	-14 524	-10 011	0	0	1 322
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0	0	0

2. Investeringsbudsjettet for 2020 og i økonomiplanperioden 2020 – 2023, vedtas rammemessig slik:

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Budsjett til fordeling

Tall i 1000 kroner	Årsbudsjett vedtatt 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
Fra bevilgningsoversikt:				
Investeringer i varige driftsmidler	109 960	107 300	109 750	33 700
Fordeling:				
Rådmannen - Investeringer	1 700	1 600	1 250	1 300
Havnevesenet - Investeringer	13 000		300	10 000
Oppvekst og kultur - Investeringer	1 550	1 300	850	800
Helse og omsorg - Investeringer	1 460	900	600	600
Teknisk enhet 41 og 45 og landbruk - Investeringer	28 700	23 400	49 250	9 000
Bygg og eiendom - enhet 43 - Investeringer	63 550	80 100	57 500	12 000
Sum fordelt	109 960	107 300	109 750	33 700

Detaljer omkring hvert enkelt investeringsprosjekt framkommer i vedlegg.

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Økonomiplan

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2019	Vedtatt årsbudsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
Investeringsutgifter						
Investeringer i varige driftsmidler	167 632	128 270	109 960	107 300	109 750	33 700
Tilskudd til andres investeringer	37	6 100	400	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 043	2 000	1 700	1 700	1 700	1 700
Utlån av egne midler	0	27 300	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	169 712	163 670	112 060	109 000	111 450	35 400
Investeringssinntekter						
Kompensasjon for merverdiavgift	-23 038	-21 320	-16 600	-12 540	-11 820	-10 520
Tilskudd fra andre	-20 739	-52 720	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-23 846	-34 300	-10 000	-27 300	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-13	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-121 321	-55 330	-85 460	-69 160	-99 630	-24 880
Sum investeringsinntekter	-188 957	-163 670	-112 060	-109 000	-111 450	-35 400
Videreutlån						
Videreutlån	14 146	10 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Bruk av lån til videreutlån	-13 639	-10 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Avdrag på lån til videreutlån	18 729	0	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 190	0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Netto utgifter videreutlån	12 046	0	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger						
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-10 046	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	17 245	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	7 199	0	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

3. Låneopptak:

a. Kommunestyret vedtar å oppta lån med inntil kr. 85 000 000 til dekning av utgifter på investeringsbudsjettet. Nedbetalingstiden settes til reglene for minimumsavdrag jf. reglene i kommuneloven med tilhørende forskrifter.

b. Farsund kommunestyre vedtar et innlån fra Husbanken på kr 15 000 000 for videre utlångjennom startlånsordningen for 2020.

4. Forskuddsskatt innkreves etter maksimalgrensene.

5. Marginavsetningen settes til 12 %.

6. Vedtak om eiendomsskatt for 2020:

a) I medhold av eiendomsskatteloven §§2 og 3 skal det for skatteåret 2020 skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen. (Jfr. K.st. vedtak 18/7)

b) Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4).

c) Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med to syvendedel i 2020 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt).

d) Generell eiendomsskattesats settes til 4,5 promille (esktl. § 13).

e) Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 7 promille (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd siste pkt.)

f) Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 2,85 promille (esktl. § 12 a).

g) Etter Eiendomsskatteloven § 7a, fritas "Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten, og etter § 7 b, fritas "Bygning som har historisk verdi» iht kommunestyrevedtak 06/63 (" Bygning fredet av Fylkeskonservatoren).

h) Eiendomsskatten betales i to terminer (esktl. § 25).

7. Rådmannen gis fullmakt til å fordele avsatt lønnsnett kr 11,4 mill., fra sentralt plassert budsjettpost til de enkelte tjenesteområdene, i samsvar med resultatet av lønnsoppgjøret. Evt. restbeløp avsettes disposisjonsfond.

8. Priser og betalingssatser vedtas som det fremgår av vedlagte forslag.

Øvrige vedtak i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2020

Kommunestyret vedtok i tillegg følgende i sak 19/102 i møte 12.12.2019:

Prosjekt for redusert sykefravær:

Rådmannen anmodes om å arbeide aktivt med å redusere sykefraværet framover.

Det innføres betalingsordning for bobilparkering og gjestehavn f.o.m. sesongen 2020.

Vedtaket oversendes Lista Fyr AS for utredning, saken behandles endelig i kommunestyret.

Farsund Kommune søker om etablering av gratis internett for aktuelle offentlige steder i kommunen gjennom ordningen Wifi4EU. Dette er et konkret tiltak som vil gjøre tettstedene våre mer attraktive og ikke minst noe barn, ungdom og tilreisende vil sette stor pris på.

En sone for hjemmebaserte tjenester, arbeidet gis prioritet.

Lederavtaler der budsjettkontroll innarbeides som vilkår.

Økonomibestemmelsene i ny kommunelov gjelder fra 1.1.2020 og årets budsjett og økonomiplan skal tilpasses ny kommunelov. De nye bestemmelsene legger sterkere vekt på kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt.

Den nye kommunelovens økonomibestemmelser inneholder blant annet:

- Krav om økonomireglement
- Krav at kommunestyret fastsetter finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi.
- Økonomiplanen skal vise hvordan kommunale planer skal følges opp
- Økonomiplanen kan inngå, eller utgjøre kommunens handlingsplan etter plan og bygningsloven

Krav til årsbudsjett og økonomiplan i ny kommunelov

Økonomireglene i ny kommunelov er i stor grad en videreføring av dagens kommunelov. Budsjett og økonomiplan skal være i balanse, dvs. all bruk av midler i skal ha dekning i årets tilgang på midler.

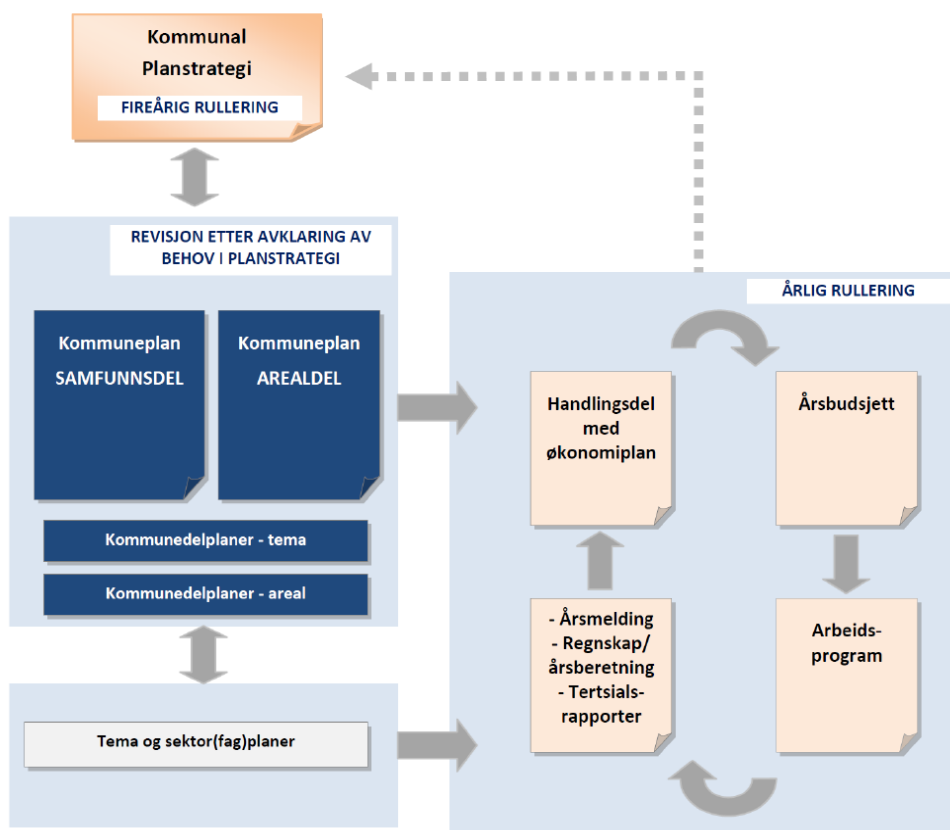
Årsbudsjettet har fremdeles bindende virkning i budsjettstyringen, men økonomiplanen har fått mer fokus i §14-4.

- Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.
- Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.
- Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.
- Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.
- Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd

4. KOMMUNENS PLANSYSTEM

Kommunens plansystem fremgår av figuren nedenfor. Det omfatter planstrategi, kommuneplan, tema- og sektor(fag)planer og økonomiplan.

Planene kan lastes ned fra: <https://www.farsund.kommune.no/politikk/kommunale-planer>

Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest ett år etter konstituering utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. I planstrategien vedtar kommunestyret hvilke planer som kommunen skal arbeide med i kommunestyreperioden. Planstrategien ble sist vedtatt i 2016 og gjelder for perioden 2016-19.

Kommuneplan og økonomiplan

Kommuneplanen er, sammen med økonomiplanen, kommunens viktigste redskap i arbeidet med å styre utviklingen. Formålet med kommuneplanen er 2-delt:

1. Gi retning til utviklingen av kommunesamfunnet og kommunens virksomhet (kommuneplanens samfunnsdel)
2. Styre arealutviklingen innenfor kommunens geografiske område (kommuneplanens arealdel)

Kommuneplanens samfunnsdel ble sist rullert i 2018. Planen beskriver visjon, mål og strategier frem mot år 2030. Målene og strategiene følges opp i økonomiplanen.

5. FARSUND KOMMUNE SOM SAMFUNNSUTVIKLER

Kommunen er en viktig premisslevrandør for utviklingen av lokalsamfunnet. Gjennom planarbeid og målrettet prioritering kan kommunen legge til rette for, og stimulere til en ønsket utvikling.

Målene for utviklingen av kommunen fremgår av kommuneplanens samfunnsdel 2018-30. Her har kommunestyret vedtatt visjon, mål og strategier frem mot år 2030.

Visjonen: Fristende, nyskapende – best på natur og det gode liv!

peker fremover og uttrykker et ønske om at Farsund skal være innovativ og kontinuerlig på jakt etter bedre løsninger på de utfordringer kommunen til enhver tid står overfor. Den inkluderer alle innbyggere og uttrykker respekt for vårt rike naturmangfold.

Planen har 2 hovedsatsingsområder:

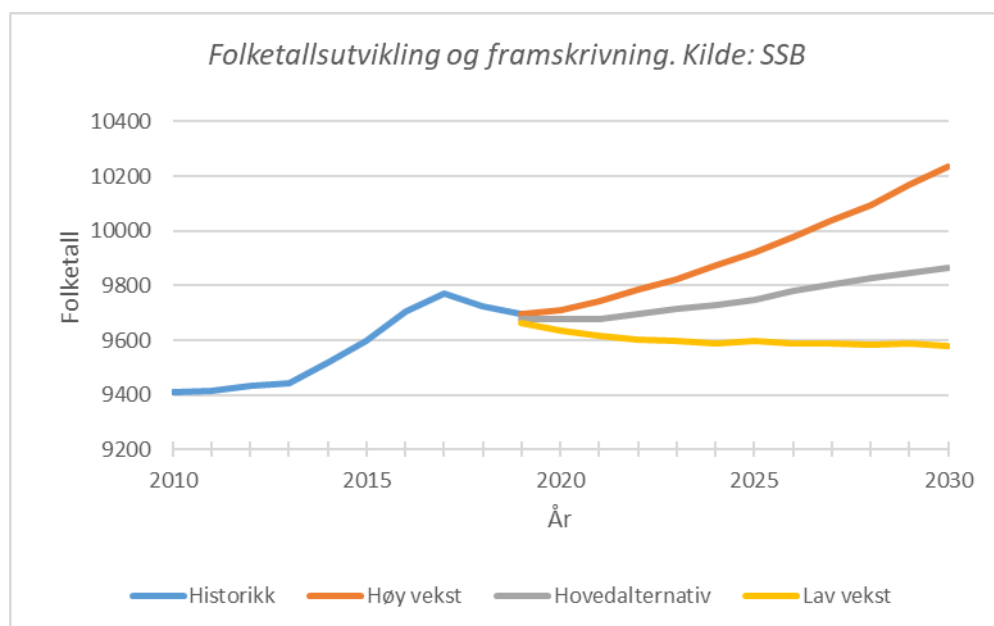
- *Levekår – det gode liv i Farsund*
- *Næringskommunen – fristende og nyskapende*

Planen har også mål for utviklingen av kommuneorganisasjonen og arealstrategier.

Dette kapitlet gir en kort beskrivelse av befolknings- og næringsutviklingen, og synliggjør hvordan målene og strategiene i samfunnsdelen er fulgt opp i økonomiplanen.

BEFOLKNINGSUTVIKLINGEN

Diagrammet nedenfor viser folketallsutviklingen i Farsund kommune fra 2010 til 2019 (blå strek) og alternative framskrivinger til 2030.

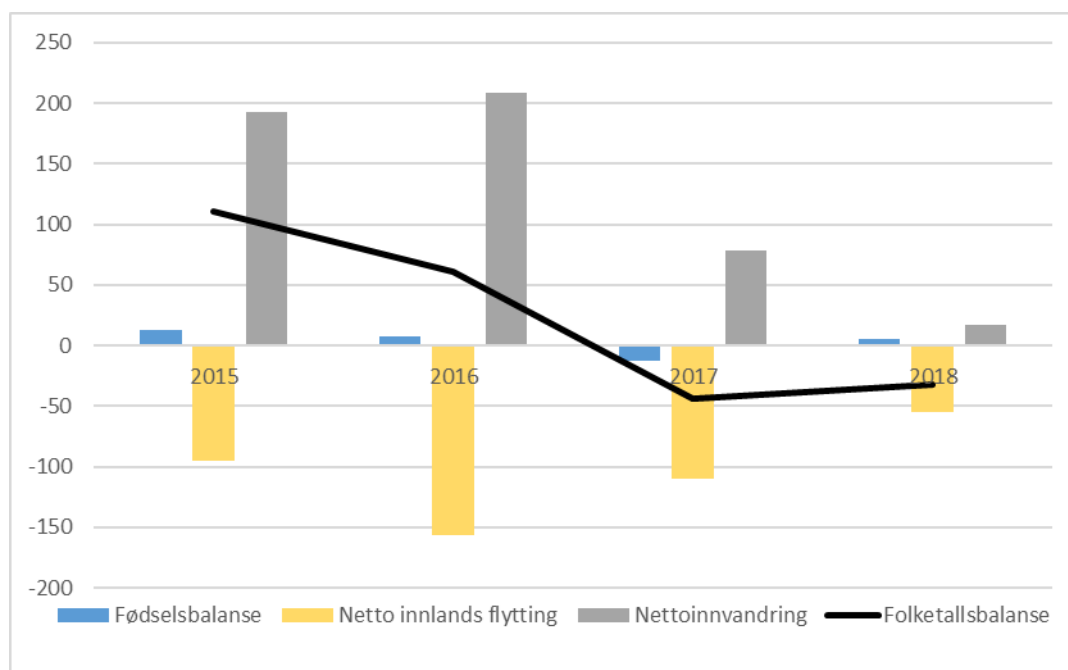

Veksten i folketallet fra 2010 til 2019 har vært på gjennomsnittlig 0,3 %. De siste 2 årene har det vært en nedgang i folketallet på til sammen 74 personer (- 0,4 % pr. år).

Framskrivningen i hovedalternativet (middel vekst alternativet) viser stagnasjon i folketallet frem til 2022 og deretter en svak vekst (+0,2 % pr. år) frem mot år 2030.

Nedgangen i folketallet de 2 siste årene skyldes hovedsakelig mindre nettoinnvandring slik det fremgår av diagrammet nedenfor (grå søyler). Både netto innenlands flytting og fødselsbalansen (fødte minus døde) er forbedret fra 2017 til 2018. Totalt bidro det til mindre reduksjon i folketallet i 2018 til tross for lavere nettoinnvandring, sammenlignet med 2017 (sort heltrukket linje).

Det forventes lavere nettoinnvandring også i årene fremover. Farsund vil da være avhengig av større netto innenlands flytting (innflytting minus utflytting) og fødselsbalanse (fødte minus døde) for å sikre vekst i folketallet.

Folketallsutvikling 2015-18 (til 01.01.19). Kilde: SSB

Tabellen nedenfor viser alderssammensetningen i kommunens befolkning 1. januar 2019 og en framskrivning i hovedalternativet for perioden 2020-30.

	1. januar 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 år	100	100	100	101	101	103	103	103	103	103	104	104
1-5 år	523	534	523	516	526	529	535	542	543	549	550	553
6-12 år	853	849	836	831	802	805	808	804	811	806	805	811
13-15 år	362	366	401	397	415	392	375	361	361	370	370	370
16-19 år	556	522	453	464	460	478	498	505	495	478	474	453
20-44 år	2815	2794	2795	2773	2767	2753	2715	2691	2686	2700	2701	2711
45-66 år	2728	2695	2704	2706	2702	2685	2716	2725	2742	2724	2713	2714
67-79 år	1299	1326	1349	1389	1401	1424	1381	1394	1367	1359	1359	1354
80-89 år	370	396	425	423	445	466	526	556	591	631	662	679
90 år eller eldre	89	93	90	94	94	93	92	99	107	106	109	117
Folketall 01.01.	9695	9675	9676	9694	9713	9728	9749	9780	9806	9826	9847	9866

Alderssammensetning 1/1-19 og framskrivning 1/1-2020-30, alt. MMMM. Kilde: SSB

Framskrivningene i økonomiplanperioden 2020-23 er innrammet i tabellen ovenfor. De etterfølgende kommentarene er knyttet til denne 4-årsperioden.

Det forventes stabile fødselstall på ca. 100 pr. år i hele 4-årsperioden. For aldersgruppen 1-5 år (barnehage) viser framskrivningene små endringer i forhold til 2019-tallene.

I aldersgruppen 6-15 år (grunnskole samlet) forventes det små endringer. Elevtallet i barneskolen vil gå ned mens elevtallet i ungdomsskolen vil øke omtrent tilsvarende

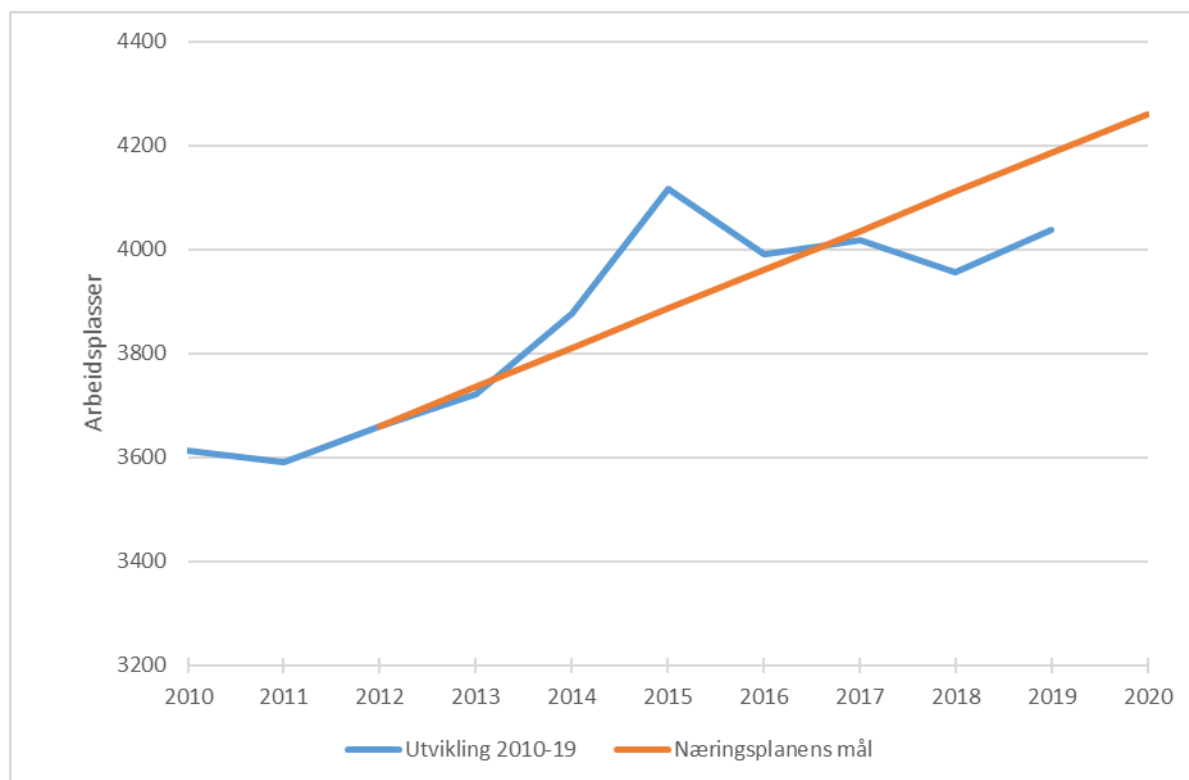
Befolkningen blir eldre. For aldersgruppen 16-66 år forventes det nedgang på 2,8 %. Aldersgruppen over 66 år forventes å øke med 10 % fra 2019 til 2023. Økningen er størst i aldersgruppen 80-89 år som forventes å øke med 20 %.

Bæreevnen (yrkesaktive 16-66 år / eldre 67+ år) forventes å minske fra 3,5 i år 2019 til 3,1 i år 2023.

NÆRINGSUTVIKLINGEN

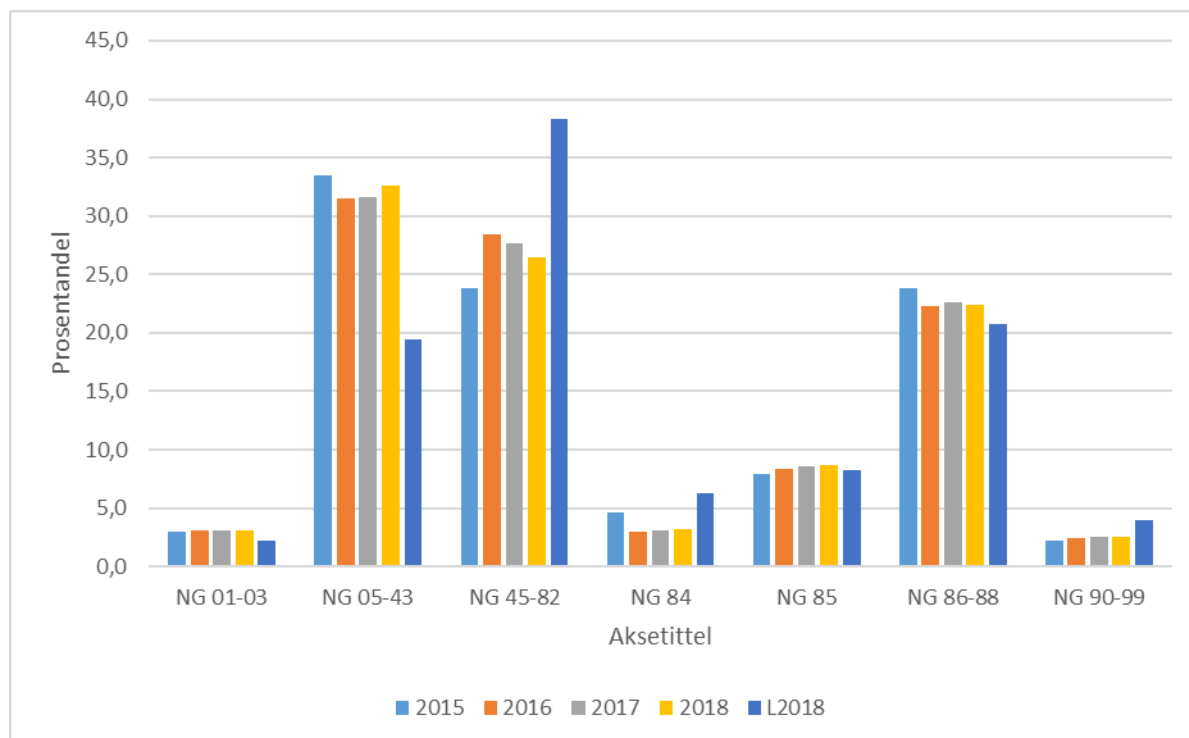
Arbeidsplassutviklingen i kommunen fra 2010 til 2019 fremgår av diagrammet nedenfor (blå strek). Etter 4 år med sterk vekst (2011-15), har det vært stagnasjon de siste 4 årene. Statistisk sentralbyrå har endret datagrunnlaget som er benyttet i diagrammet nedenfor fra og med 2015. En sammenligning før og etter 2015 blir derfor ikke helt riktig. Dersom man legger til grunn at Farsund hadde samme prosentvise endring av datagrunnlaget som landet vil arbeidsplassstallene etter 2015 være litt høyere (1-2,4 %) enn vist i diagrammet nedenfor.

Målsettingen i Næringsplanen for Farsund 2015-20 er vist med rød strek (2 % årlig vekst).

Arbeidsplassutviklingen i Farsund kommune. Kilde: SSB og Næringsplan for Farsund 2015-20

Diagrammet nedenfor viser arbeidsplassutviklingen i Farsund de 4 siste årene (tall pr 31.12.) fordelt på næringsgrupper og sammenlignet med landet i 2018 (L2018).

Arbeidsplassutviklingen fordelt på næringsgrupper pr. 31.12. Kilde: SSB

Næringsgrupper (NG): **01-03**=Jordbruk, skogbruk og fiske, **05-43**=Sekundærnæringer, **45-82**=Varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjenester, forretningsmessig tjenesteyting og eiendom, **84**=Offentlig administrasjon, forsvar og sosialforsikring, **85**=Undervisning, **86-88**=Helse- og sosialtjenester, **90-99**=Personlig tjenesteyting

I løpet av 4-årsperioden viser utviklingen i Farsund en nedgang for sekundærnæringene (05-43), off. adm. (84) og helse og sosialtjenester (86-88). Næringsgruppe 45-82 (varehandel mm.), 85 (undervisning) og 90-99 (personlig tjenesteyting) har hatt vekst i perioden. For primærnæringene (01-03) er situasjonen uendret.

Sammenlignet med landet i 2018 hadde Farsund en mye større andel innenfor sekundærnæringene (+13,2%) og en mye mindre andel innenfor varehandel mm. (-12%). Innenfor de ulike næringsgruppene er forskjellene mellom kommunen og landet størst for næringsgruppe 84 (off. adm.), 90-99 (personlig tjenesteyting) og 45-82 (varehandel mm.). Også innenfor gruppe 01-03 og 05-43 er det stor forskjell.

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2018-30

Oversiktene nedenfor viser målene i kommuneplanens samfunnsdel 2018-30, tilhørende strategier som formannskapet har prioritert for økonomiplanperioden 2020-23, og hvordan disse strategiene er fulgt opp i økonomiplanen.

Tiltak i økonomiplanen 2019-22 som ikke er tatt med i økonomiplanen 2020-23 fordi de er gjennomført / implementert i drifta eller av andre årsaker, er ikke videreført i oversikten nedenfor, men fremgår av eget vedlegg.

Levekår – det gode liv i Farsund.

Hovedmål: En kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle

Delmål – Levekår	Prioriterte strategier 2019-22	Oppfølging i økonomiplanen (ansvar og tiltak)
L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	Forebygge utenforskap gjennom aktiv inkludering og innbyggermedvirkning	Teknisk: T-1
	Sikre god tverrfaglig innsats for bedre folkehelse og likestilling	Helse og omsorg: H-17
	Tilrettelegge for høyest mulig deltakelse i arbeidslivet	Helse og omsorg: H-1, H-3
	Sikre god fysisk tilrettelegging for alle	Teknisk: T-2, T-3, T-4
	Legge til rette for gode og varierte botilbud	Helse og omsorg: H-2
L2: Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	Fremme egenmestring – aktivt bygge opp om det enkeltes menneskets ressurser og muligheter til egenomsorg	Helse og omsorg: H-13, H-14, H-15, H-16
	Utvikle en bevisst sosial boligpolitikk	
	Redusere levekårsutfordringer	
	Satse på innovasjon og velferdsteknologi	Helse og omsorg: H-6, H-7, H-15, H-16
	Tilrettelegge gode aktivitetstilbud og møteplasser der eldre kan medvirke og være en ressurs	Helse og omsorg: H-9, H-13, H-15
L3: Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier	Samarbeide om god tilgjengelighet (vei, kollektivtransport og digitalt)	
	Samarbeide om trygghet i hverdagen (sykehustilbud, politi mm)	
	Bidra til gode utdanningstilbud også ut over videregående skole	Personal og organisasjon: P-1
	Utvikle kommunens sentra – med grønne lommer, gode møteplasser, handel og kulturtilbud, fritidstilbud tilrettelagt for miljøvennlig transport	Teknisk: T-5
	Tilrettelegge for bærekraftige løsninger i areal- og boligplanleggingen	Teknisk: T-11
	Bruke natur og kulturverdier som grunnlag for utvikling av attraksjoner for fastboende og besøkende	Oppvekst og kultur: O-21
	Tilrettelegge attraktive tomte- og boligtilbud basert på kommunens fortrinn	Teknisk: T-13
	Videreutvikle ungdomsrådets rolle	

Delmål – Levekår	Prioriterte strategier 2019-22	Oppfølging i økonomiplanen (ansvar og tiltak)
L4: I Farsund deltar barn og unge aktivt i samfunnsutviklingen	Ta i bruk nye arenaer for medvirkning	
	Fremme engasjement gjennom opplæring i lokal politikk og samfunnsutvikling	
L5: Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle	Skape et godt læringsmiljø	Oppvekst og kultur: O-5, O-7
	Lære grunnleggende ferdigheter	
	Utvikle god skole- og barnehageledelse	Oppvekst og kultur O-9
	Fremme folkehelse	
	Fremme 0-toleranse for mobbing herunder skjult og digital mobbing	
	Sikre trygge ferdsel for barn og unge	Teknisk: T-6
	Sikre full barnehagedekning	Oppvekst og kultur: O-12
	Bidra til rusforebyggende arbeid (MOT mv)	
	Styrke holdningsskapende arbeid i hele samfunnet	
	Prioritere tidlig innsats gjennom forebygging	Oppvekst og kultur: O-13
	Motvirke frafall i skole gjennom gode overganger, tidlig innsats og bedre tverrfaglig samarbeid	Oppvekst og kultur: O-14
	Styrke kvaliteten og innholdet i SFO	
	Styrke dialogen og forventningsavklaringene mellom skole og hjem	
	Sikre tilgang på nok lærlingeplasser	
L6: Farsund har et rikt kulturtilbud der alle innbyggerne har mulighet til å delta	Fremme deltakelse i kultur- og idrettsliv.	
	Tilrettelegge gode arenaer for kunst- og kulturformidling	Oppvekst og kultur: O-27, O-29
	Tilrettelegge gode og varierte muligheter for utøvelse av idrett og friluftsliv	Oppvekst og kultur: O-30
	Utarbeide en handlingsplan for stimulering til frivillig arbeid	
	Bidra til godt samarbeid og tilrettelegging av gode sosiale møteplasser	
L7: Farsund er ledende i Agder på naturforvaltning og omstilling til lavutslippssamfunnet	Legge vekt på bærekraftige løsninger og synliggjøre miljøkonsekvenser i alle sammenhenger	Teknisk: T-12, T-14
	Samarbeide med regionen og fylket om omstilling til lavutslippssamfunnet	

Næringskommunen – fristende og nyskapende

Hovedmål: Et næringsliv som tilbyr fremtidsrettede og inkluderende arbeidsplasser

Delmål – Næringskommunen	Prioriterte strategier 2019-22	Oppfølging i økonomiplanen
N1: Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet	Sikre en oppdatert og fremtidsrettet næringsplan, planavklarte næringsarealer og byggeklare næringsstomter	Teknisk: T-7
	Sikre god infrastruktur på land og sjø (farled)	Teknisk: T-33, T-34, T-35
	Videreutvikle konkurransedyktige havner med effektiv havnedrift	Teknisk: T-36
	Tilrettelegge for en attraktiv bokommune	
	Legge til rette for omstilling og nyetableringer i bysentrum	Teknisk: T-9, T-10
N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Sikre en bærekraftig forvaltning av dyrka mark	Teknisk: T-16, T-17, T-18
	Utnytte landets gunstigste klima for allsidig skogproduksjon	Teknisk: T-20, T-21, T-22, T-23, T-24
	Tilrettelegge for bruk av kulturlandskapet som ressurs for opplevelse, reiseliv og landbruk	Teknisk: T-27
	Stimulere til produksjon og bruk av kortreist mat	Teknisk: T-28
N3: Farsund er ledende innen blå vekst	Tilrettelegge for videreutvikling av eksisterende virksomheter og etableringer innenfor akvakultur både på land og i sjø	
	Tilrettelegge for et tett samarbeid med utdanningsinstitusjoner	
N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier	En god dialog med regional og nasjonal forvaltning om sambruk av verneområdene	Teknisk: T-30
	Samarbeide med ulike næringer om opplevelsbaserte reiselivsprodukter	Teknisk: T-32 Oppvekst og kultur: O-33, O-34
	Samarbeide om felles regionale besøksstrategier som skal gi best mulig opplevelser i kommune og region	
N5: Farsund har høy kompetanse innen reiseliv-, kultur- og opplevelsesnæringen	Videreutvikle samarbeidet med institusjoner med kompetanse innen våre særegne kultur- og naturhistorie	Oppvekst og kultur: O-36, O-37
	Tilrettelegge for et tett samarbeid med utdannings-institusjoner	

Delmål – Næringskommunen	Prioriterte strategier 2019-22	Oppfølging i økonomiplanen
N6: Farsund er anerkjent for sin ledende og omstillingsdyktige prosessindustri	Øke innbyggerens kunnskap om de lokale kompetansemiljøene	
N7: Kommuneorganisasjonen er et anerkjent kompetansemiljø	Videreutvikle gode fagmiljøer	
	Styrke endringskompetanse og brukervennlighet	Personal og organisasjon: P-2
	Fortelle de gode historiene	

Kommunens organisasjon og virksomhet

Hovedmål: Et omdømme som fremmer kommunens attraktivitet og konkurransevne

Delmål – Organisasjon	Prioriterte strategier 2019-22	Oppfølging i økonomiplanen
Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbyggedialog og brukervedvirkning	Ta bedre i bruk innbyggerens kompetanse og ressurser	Fellestjenester: F-6
	Ta i bruk nye kommunikasjons-arenaer og kommunikasjons-verktøy	Fellestjenester: F-2
	Tydelig formidling og klart språk	Fellestjenester: F-3
Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester	Sikre tydelige sammenhenger mellom styringsdokumentene for å gi grunnlag for langsiktig perspektiv i arbeidet med kommuneplaner, økonomiplaner og årsbudsjettene.	
	Videreutvikle styringssystemene og analyseverktøyene for å sikre god ressursbruk i forhold til behov på kort og lang sikt.	Økonomikontoret: Ø-2, Ø-3, Ø-4, Ø-6, Ø-7
	Styrke inntektsgrunnlaget gjennom å legge til rette for vekst og verdiskapning samt god formuesforvaltning.	
Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø	Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet.	Personal og organisasjon: P-3, P-4, P-5
	Økt innsats for å fremme heltidskultur med mål om økt likestilling og bedre folkehelse.	Personal og organisasjon: P-6

Delmål – Organisasjon	Prioriterte strategier 2019-22	Oppfølging i økonomiplanen
	Revidere virksomhetens etiske retningslinjer for å synliggjøre organisasjonens verdigrunnlag.	Personal og organisasjon: P-8
	Videreutvikle organisasjonens endringskompetanse	Personal og organisasjon: P-2
Kommunen har god oversikt over beredskapsmessige utfordringer, og et lavt omfang av uønskede hendelser	Prioritere forebygging på alle nivåer i organisasjonen	
	Sikre oppdaterte beredskapsplaner, risikoanalyser og beredskapsrutiner	Fellestjenester: F-7
	Implementere god kompetanse innenfor beredskap på alle nivåer i organisasjonen.	Fellestjenester: F-4
	Etablere gode samarbeidsarenaer både internt og eksternt	Fellestjenester: F-5

6. HANDLINGSPROGRAM FORDELT ETTER TJENESTEOMRÅDER

Formål med kapittelet er å analysere dagens situasjon og utviklingstrekk i tjenesteområdene samt å peke på utfordringer framover. Sektorene beskriver hvordan hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel følges opp i økonomiplanperioden.

ADMINISTRASJON OG STØTTETJENESTER

Administrasjonen i kommunen har ansvar for å legge til rette for gode prosesser slik at alle sektorene i kommunen oppfyller de krav som vil bli stilt, og at det er god samhandling på tvers av sektorene til beste for innbyggerne.

Tjenesten består av administrativ ledelse, personal og organisasjon, økonomikontoret og fellestjenester.

Farsund kommune inngår i DDV som er et IKT-samarbeid med målsetting å medvirke til god offentlig service og effektiv tjenesteproduksjon til eierkommunene. Samarbeidet er under utvikling, stadig større andeler av kommunens IKT-drift og utvikling håndteres fra DDV. At alle kommunene i DDV-samarbeidet går for felles systemer, er i tråd med regjeringens målsetning om at digitalisering i offentlig sektor skal fornye, forenkle og forbedre.

For kommunen er målet at økte kostnader til DDV skal tas ut som gevinst i kommunen. Noen gevinster kan tas ut som umiddelbart som direkte reduksjon for eksempel ved fellesanskaffelser.

Andre gevinster må tas ut i kommunene, der gevinsten ikke fører til en direkte reduksjon i kostnader, men en indirekte gevinstrealisering gjennom reduksjon i tidsbruk, reduksjon i frustrasjon over systemer som ikke fungerer optimalt, økning i kvalitet på tjenester eller økning i omdømme.

Arbeidet med digitalisering og fremtidig uttak av gevinst må være en del av en kontinuerlig effektiviserings og forbedringsprosess.

KOSTRA-tall analyse utarbeidet av Framsikt AS i mai 2019 viser at Farsund hadde lave utgifter til administrasjon og styring i 2018. Samlede behovskorrigerede netto driftsutgifter var 8,3 mill. kroner lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11.

Netto driftsutgifter pr. innbyggere 120 administrasjon (b)

	2015	2016	2017	2018
Farsund	2 646	2 958	2 795	2 936
Mandal	2 727	2 668	2 601	2 784
Lyngdal	3 896	3 887	4 222	4 386
Kostragruppe 11	3 441	3 546	3 386	3 822

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Justert med utgiftsbehov

Tabellen ovenfor viser at behovskorrigerede netto utgifter pr. innbygger til administrasjon var 2.936 kroner i Farsund i 2018. Det er 900 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Utgiften har økt med 300 kroner de siste fire årene. Utgiften er økt med 400 kroner i samme periode i kommunegruppen.

PERSONAL OG ORGANISASJON

Personal- og organisasjon er en intern støttetjeneste og bistår organisasjonen innenfor HR-området, eksempelvis ansettelse, helse, miljø og sikkerhet (HMS), medarbeideroppfølging, konflikthåndtering, tariff og lønn, organisasjonsutvikling, pensjon, forsikring, lederstøtte, organisasjonsutvikling samt generell rådgivning innenfor eget fag-, og arbeidsområde.

Personalområdet er komplekst og i konstant utvikling som følge av endrede krav og tilpasninger til skiftende behov og rammebetingelser. Området har alt fra rutinepregede utføreroppdrag til strategiske oppgaver som i større grad er koblet mot kommunens ledelse og strategiske beslutninger for øvrig.

Økende digitaliseringstakt med utvikling av digitale løsninger gir både muligheter og utfordringer for personal- og organisasjonsenheten. Den raske utviklingen gir muligheter for bedre kvalitet og ressursutnyttelse, men krever samtidig at man lokalt tilegner seg den kompetansen som kreves for å utnytte disse mulighetene på en god måte.

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål L3:

Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
P-1	Desentralisert høyskoleutdanning. Halvårslige møter med Lister kompetanse for drøfte nye desentrale studietilbud i regionen med utgangspunkt i nåværende og fremtidig behov for kompetanse.	Halvårslige møter felles for kommunene i Lister (Lister Personalsjefnettverk). Praksis delvis implementert.	2 ganger per år. 2020 - 2023

Delmål N7:

Kommuneorganisasjonen er et anerkjent kompetansemiljø

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
P-2	Effektivisering og økt kvalitet i tjenesteproduksjonen gjennom LEAN - prosesser	Arbeid med LEAN i helse- og omsorg og renholdstjenesten	2020 - 2023

Delmål – Kommunens organisasjon og virksomhet:

Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
P-3	Utarbeide / utvikle felles lederkriterier for ledere i Farsund kommune		2020 / 2021
P-4	Lederutvikling / lederopplæring	Systematisk lederskolering / utvikling med fokus på refleksjon og veiledning. Enkeltstående kurs / foredrag med sikte på motivasjon og refleksjon.	2020 / 2021
P-5	Lederrekruttering gjennom identifisering av interne ledertalenter	Identifisere ledertalenter. Utvikle og motivere gjennom tilbud om deltakelse i lederutvikling / lederopplæring.	2020 / 2021
P-6	Innføring og videreutvikling av årsturnus samt utprøving av	Tiltaket gjennomføres innenfor eksisterende ramme	2020 - 2023

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
	alternative arbeidstidsordninger med mål om økt andel heltidsstillinger og heltidskultur innen helse og omsorg		
P-8	Revidere kommunens etiske retningslinjer		2020

FELLESTJENESTER

Enheten har 3 fagavdelinger. Dokumentsenter, servicekontor og politisk sekretariat. I tillegg har enheten kommuneplanleggerstilling, SLT-funksjon og intern juridisk rådgivning.

De mest sentrale driftsoppgavene i fagavdelingene er dokumenthåndtering ved arkivfunksjon og publisering, informasjonstjenester gjennom sentralbord, servicekontor og webansvar, samt møtetjenester for det politiske nivå.

Det sentrale sak- og arkivsystemet går i disse dager inn i starten på en anskaffelsesprosess via DDV-prosjekt. Det forventes å gi forbedret kvalitet og effektivisering for alle brukere.

Enheten har ansvar for en revisjon av rutiner innenfor personvern for hele organisasjonen, herunder de nye personvernreglene omtalt som GDPR. Dette arbeidet er av stor betydning for tilliten hos våre brukere, og de nye reglene gir økt rom for innsyn og sletting.

Ikt-strategi og digitalisering er enhetens viktigste utviklingsfelt. Enheten har deltakelse i flere ikt-utviklingsprosjekter via DDV. I dette ligger en viktig fokus på innbyggeren, med mål om forenkling og kvalitetsforbedring for alle typer dialog mellom innbygger og kommune.

Enhetens utfordring er å være en tydelig informatør i vårt interkommunale ikt-samarbeid.

Enheten veileder både egen organisasjon og publikum om de overganger ikt-utviklingen medfører.

SLT-funksjonen (Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak) følger til enhver tid en detaljert og gjennomarbeidet handlingsplan som ble utarbeidet av styringsgruppen for SLT i 2015.

Kommuneplanfunksjonen har en uendret plassering og organisering.

De prioriterte planoppgavene i kommunal planstrategi 2016-19 er i ferd med å bli sluttført. Sluttbehandlingen av revidert kulturplan gjenstår (forventes vedtatt i løpet av 2019). Nye planoppgaver vil bli bestemt i revidert planstrategi 2020-23.

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål – Kommunens organisasjon og virksomhet:

Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbyggerdialog og brukermedvirkning

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
F-2	Digitalisering med fokus på innbyggeren	a) Utvikling av nye skjemaer via vår nettside, medfører enklere søkeprosess på flere områder b) Ny løsning for chat for innbyggerne	a. 2020 b. 2021

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
F-3	«Klarspråk» er et fenomen som betyr forenkling og tydeliggjøring av offentlig informasjon for å forbedre tilgjengeligheten for befolkningen.	Dette har stor betydning for den enkeltes rettssikkerhet. Det er aktuelt i alle sektorer, både innenfor saksbehandling og nettsideinformasjon. Det er naturlig å starte dette arbeidet i enhet 17 med generelle dokumentasjons- og publiseringsoppgaver, og viderebringe dette til sektorene	2020
F-6	Informasjonskampanjer overfor innbyggere om digitaliseringsprosjekter	Gjøre kjent for innbyggerne at informasjon om mange kommunale tjenester er tilgjengelige på nett. Søknadsskjemaer vil bli vesentlig forbedret	2020

Delmål – Kommunens organisasjon og virksomhet

Kommunen har god oversikt over beredskapsmessige utfordringer, og et lavt omfang av uønskede hendelser

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
F-4	Beredskap – kompetanseheving og kompetanseplan	Det er behov for mer enhetlig opplæring i beredskapsmessige temaer. For å bevisstgjøre rundt hver og en ansvar og oppgaver i organisasjonen. Ledergruppa bør standardisere denne opplæring, fremfor å overlate det til hver sektor. DSB (Direktoratet for sivilt beredskap) er en viktig bidragsyter innenfor kompetanseheving, men vi må også anvende intern opplæring.	2020-2021
F-5	Beredskap – økt aktivitet og tydeligere forventingskrav til ledere på begge nivåer	Økt møte- og øvingsaktivitet er tiltak som ikke krever noe økonomisk, men organisatorisk. Temaet hører formelt sett hjemme i internkontrolltanken i beredskapsarbeidet. Og dette må formaliseres noe mer enn i dag. Både i enhetene og på kriseledelsesnivå.	2020-2021
F-7	F-6: Utarbeidelse av overordna ROS-analyse	Arbeidet er påbegynt høsten 2019. Resultatet vil bli en tverrsektoriell overordnet risikoanalyse som vil gi et presist bilde av kommunens muligheter og utfordringer på beredskapsområdet	2020

ØKONOMIKONTORET

Økonomikontoret har på vegne av rådmannen ansvar for kommunenes regnskap og lønnsutbetaling, budsjett og økonomiplan samt finansforvaltning.

Avdelingen skal sørge for å videreutvikle budsjett- og rapporteringsverktøy i tråd med virksomhetens behov.

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål – Kommunens organisasjon og virksomhet

Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
Ø-2	Analyse av kostnader og tjenestekområder videreutvikles	Fokus på effektiv drift og god budsjettstyring. Kompetanse og verktøy for analyse og stadig forbedring av ressursbruken prioriteres.	2020-2023
Ø-3	Effektivisering av administrative rutiner	Mulighetene som ligger i felles økonomimodell for DDV kommunen utnyttes for å oppnå effektivisering i alle ledd i organisasjonen	2020-2023
Ø-4	Styringsdokumentene utvikles til å ha samme oppbygning	Årsrapporteringen skal videreutvikles til å følge opp handlingsplanen for sikre god styring.	2020-2023
Ø-6	Innføring av digitalt virksomhetsstyringssystem	Det vurderes innføring av helhetlig styringssystem som ivaretar effektive rapporteringsrutiner. Det tas sikte på trinnvis oppstart og implementering fra høsten 2020.	2020-2023
Ø-7	Fastsette finansielle måltall i henhold til krav i ny kommunelov	Finansielle måltall og handlingsregler skal vedtas før budsjettarbeidet for 2021 starter. Målene og handlingsreglene skal bidra til langsiktig tankegang som sikrer økonomisk handlefrihet også i framtiden.	2020

OPPVEKST OG KULTUR

Området består av Borhaug skole, Vanse skole, Farsund barneskole, Lista ungdomsskole, Farsund ungdomsskole, Farsund voksenopplæring, Barnehageenheten, Lister PPT samt kultur og idrett.

GRUNNSKOLEN

Farsund har tre barneskoler fra 1.-7.trinn; Borhaug, Vanse og Farsund. Farsund ungdomsskole og Lista ungdomsskole har elever fra 8.-10.trinn.

Det er ca. 147 årsverk i grunnskolen totalt, av dette er 114,5 årsverk lærere, 9,3 årsverk ledelse, 19,1 årsverk assistent og 3,5 årsverk merkantil.

Et av hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel er at Farsund kommune skal være en kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle.

Vår visjon er: «Hvert barn er unikt – det skal hver dag bli sett og oppleve læring, utvikling og livsmestring i barnehage og skole».

I Farsundskolen er vi opptatt av det gode læringsmiljøet. Vi ser etter undervisningsformer og systemer som kan gi elevene et best mulig læringsutbytte.

Satsingsområdene i oppvekstplanen er:

- Skape et godt og inkluderende læringsmiljø
- Lære grunnleggende ferdigheter
- Leder- og skoleutvikling
- Samarbeid

Vi vektlegger tidlig innsats i vårt forebyggende arbeid, for å sikre at vi kan se sammenhenger tidlig, og sikre oss at de som står i fare for å falle utenfor blir fanget opp. Tidlig innsats må forstås både som innsats på et tidlig tidspunkt i et barns liv og tidlig inngripen når problemer avdekkes gjennom oppveksten. Et godt arbeid her gir en gevinst både for den enkelte og for samfunnet dersom barn og unge får den nødvendige oppfølgingen.

Samordnet innsats på tvers av sektorer og enheter i kommunen er avgjørende for å gi barn og unge et best mulig opplæringstilbud gjennom hele utdanningsløpet. Her må vi intensivere innsatsen og samarbeidet. Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI) er en samarbeidsmodell er tatt i bruk i dette arbeidet.

Det skal tilrettelegges for et trygt og godt læringsmiljø som fremmer trivsel, helse, faglig, sosial og personlig utvikling hos barn og unge. I løpet av 2019 har skolene og skolehelsetjenesten fått utdannet AART-instruktører, som blant annet skal bidra i jobben med klasse- og elevmiljø.

Realfagsatsing er et viktig lokalt satsingsområde. Her har vi et nært samarbeid med lokalt næringsliv og Forskerfabrikken. Elevene får styrket sine ferdigheter innenfor realfag, forskning, HMS og lokalkunnskap. Gjennom opplæring fra Forskerfabrikken er dette også blitt en del av et utvidet tilbud barna på SFO, et tilbud som stimulerer til nye aktiviteter gjennom lek og utforsking.

Farsund Voksenopplæring hadde i 2015-16 en topp i antall elever og ansatte med over 350 elever totalt. I dag er situasjonen noe annerledes, med ca. 70 elever totalt. Disse er fordelt på tre ulike opplæringstilbud:

- Norskopplæring etter Introduksjonsloven. Denne gruppen er i tilbakegang med bakgrunn i nedlagte flyktningmottak, redusert kommunal bosetting og redusert familiegjenforening.
- Spesialundervisning av voksne norske elever etter Opplæringsloven. Tilbudet gis etter sakkyndig tilråding fra PPT. Størrelsen i tilbudet er ganske stabil.
- Grunnskoleundervisning etter Opplæringsloven. Dette er et tilbud vi har hatt i få år, og som begrunnes i rett etter nevnte lovverk. Dette er et tilbud som har økt de siste årene.

Det er ca. 10,2 årsverk samlet i voksenopplæringen fordelt på 14 ansatte. Årsverkene er plassert som følger; grunnskole og norskundervisning – ca. 6,1 årsverk, spesialundervisning - 2,6 årsverk, merkantil - 0,5 årsverk og rektor - 1 årsverk (0,8 årsverk på grunnskole og norskundervisning og 0,2 årsverk på spesialundervisning). Vi kan regne med en ytterligere reduksjon i tilbudet av Norskopplæring etter Introduksjonsloven fra nytt skoleår i august 2020. Fortsetter den lave bosettingen i årene framover, vil også grunnskoletilbudet reduseres eller falle bort. Det arbeides med en tilpasning av staben etter størrelsen på elevmengden på de tre tilbudene. Vi ser derfor for oss en nedbemanning før nytt skoleår. Rådmannsutvalget i Lister har igangsatt arbeid med å se om tjenesten kan organiseres regionalt, dette for å best mulig tilpasse seg framtidens situasjon.

Resultatene på norskprøvene har vært gode. Generelt har voksenopplæringen levert resultater over landsgjennomsnittet i mange år. I vår hadde vi vår andre avgangsklasse på grunnskoledelen. De vurderes da som norske avgangselever i ungdomsskolen.

ØKONOMIANALYSE – NOEN SENTRALE NØKKELTALL:

Datagrunnlag og deler av kommentarene er hentet fra økonomianalyse fra Framsikt fra 7. mai 2019 og fra KOSTRA 25.10.19.

Grunnskole omfatter funksjonene undervisning, Voksenopplæring, SFO, skolelokaler og skoleskyss. Farsund har et utgiftsbehov for grunnskole på 106 prosent av landsgjennomsnittet. Behovet er høyere enn landsgjennomsnittet på grunn av mange barn i skolealder og mange innvandrere.

Netto utgift i 2018 var omtrent 142 millioner kroner.

Behovskorrigerede samlede utgifter til grunnskole var 11 millioner kroner lavere i Farsund enn i kommunegruppe 11 i 2018 og midt i laget blant sammenligningskommunene. Regnskapet er korrigeret for elever i private skoler (lagt til det samme beløpet som trekkes i rammetilskudd).

De funksjonene som er vesentlig billigere enn gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 11 er undervisning (8 mill) og skolelokaler (3,5 mill). De funksjonene som drives med høyere kostnader enn gruppen er voksenopplæring (1,7 mill).

Farsund har større skoler enn gjennomsnittet i gruppen. Elevkostnaden passer godt med skolestørrelsen. Mandal har lavere kostnader til undervisning, på grunn av større skoler.

	Kommune	2015	2016	2017	2018
Netto dr.utg. pr. innb. 202 Grunnskole *)**)	Farsund	11 209	11 041	10 876	11 005
	Mandal	9 642	9 982	10 137	10 553
	Lyngdal	11 251	11 250	11 009	11 025
	Kostragruppe 11	11 531	11 616	11 635	11 788
Produktivitet - Korrigerede brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev *)	Farsund	93 114	94 326	93 723	94 241
	Mandal	82 894	85 686	87 254	88 189
	Lyngdal	90 090	91 625	93 556	95 687
	Kostragruppe 11	102 169	103 485	104 690	106 351
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn(B)	Farsund	14,5	14,2	14,0	12,7
	Mandal	16,0	15,9	16,9	15,8
	Lyngdal	14,5	15,8	15,3	14,5
	Kostragruppe 11	12,4	12,2	12,1	12,2
Prioritet - Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger *)**)	Farsund	139,4	209,2	176,8	131,5
	Mandal	118,8	129,9	66,5	81,7
	Lyngdal	106,3	165,5	205,2	216,7
	Kostragruppe 11	229,6	222,0	217,8	224,9
Netto dr.utg. pr. innb. 213 Voksenopplæring (B) *)**)	Farsund	191	-126	887	583
	Mandal	653	349	604	488
	Lyngdal	150	683	239	304
	Kostragruppe 11	271	281	339	419
Netto dr.utg. pr. innb. 222 Skolelokaler (B) *)**)	Farsund	1 998	1 911	1 897	1 839
	Mandal	2 076	2 123	1 934	1 999
	Lyngdal	1 698	1 708	1 862	1 861
	Kostragruppe 11	2 045	2 085	2 129	2 181

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Tallene er justert med utgiftsbehov

Netto driftsutgifter per innbygger Grunnskole

Utgiftene til undervisning ble i perioden 2014 til 2017 redusert med 600 kroner, men gikk fra 2017 til 2018 opp med i overkant av 100 kr. Utviklingen fra 2017 til 2018 til en viss grad sammenfallende med kommunene vi her blir sammenlignet med, der alle kommunene har hatt noe økte utgifter denne perioden. Farsund ligger lavere enn både Lyngdal og snittet for kommunegruppe 11, men ligger fortsatt noe over Mandal kommune.

Produktivitet – korrigerede brutto driftsutgifter til grunnskole (202)

Elevkostnaden var 94 000 kroner i Farsund i 2018, noe som er 12 000 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Utgiften har vært nokså stabile de siste fire årene, mens vi ser at de vi sammenligner oss med har hatt en jevn økning her. Utgiften per elev er ganske godt tilpasset skolestrukturen i kommunen.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10.trinn

Gruppestørrelse i grunnskolen uttrykker hvor mange elever det er per lærerårsverk. Dette sier noe om produktiviteten. I Farsund var det 12,7 elever per lærerårsverk i 2018, og det er 0,5 elever mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Det er her blitt 2 elever færre per lærer siden 2014.

Netto driftsutgifter til SFO.

Farsund bruker nå vesentlig mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen på SFO ca. kr. 100, mens man fortsatt bruker en del mer enn Mandal. Fra høsten 2020 vil det sannsynligvis komme inn en ordning i forhold til maksbetaling for SFO-plass i forhold til inntekt. Forslaget er at man ikke skal måtte betale mer enn 6% av samlet inntekt for familien for full plass i SFO. Her vil det i så fall bli tilført en statlig kompensasjon uten at man kjenner til om denne kompensasjonen vil dekke dette fullt ut.

Netto driftsutgifter pr. innb. Voksenopplæringen (213)

Voksenopplæringen har lite å gjøre med ordinær grunnskole. Kommunen er pålagt å gi grunnskole for voksne som ikke har fått tilstrekkelig undervisning i barndommen. Den viktigste oppgaven i de fleste kommuner er å undervise flyktninger og innvandrere i norsk. Farsund hadde en netto utgift på denne tjenesten på 583 kroner i 2018, og dette er omtrent 160 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11. Det er likevel en klar forbedring fra 2017 hvor avstanden var på omtrent 500 kroner.

Årsaken til høye netto utgifter i voksenopplæringen kan skyldes høye behov, store endringer og svingninger i behov, underskudd i regnskapet for flyktningeundervisningen/ integreringstilskudd mm. Det er en prioritert oppgave å tilpasse driften til rammene, noe som arbeides med kontinuerlig.

Netto driftsutgifter pr. innb. Skolelokaler (222)

Farsund kommunes utgifter til skolelokaler er redusert med nær 200 kroner per innbygger i Farsund de siste fem årene, noe som gjør at vi ligger lavest i forhold til dette blant de vi sammenligner oss med.

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning.

	Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning(B)		Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt(B)	
	2017	2018	2017	2018
Farsund	7,1 %	6,4 %	16,0 %	16,8 %
Mandal	6,9 %	5,2 %	8,7 %	12,1 %
Lyngdal	6,7 %	5,4 %	17,1 %	13,7 %
Kostragruppe 11	8,6 %	8,6 %	19,1 %	19,8 %

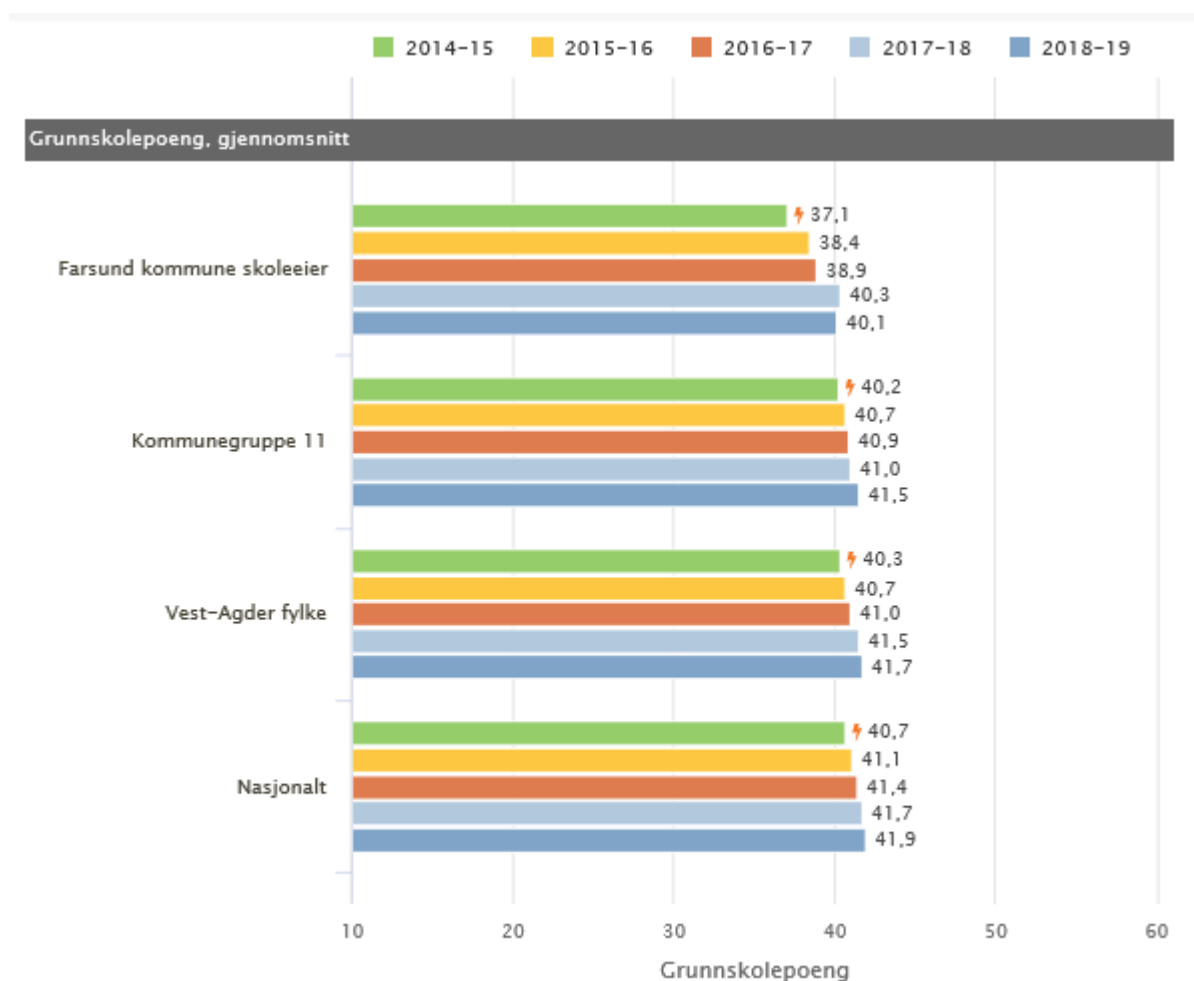
Omfanget av spesialundervisning kan være med å drive opp kostnadsnivået i grunnskolen. Dette kan nok stemme noe for Farsund også, og selv om antallet elever som får spesialundervisning går noe ned virker elevene som mottar denne undervisningen å ha behov for flere lærertimer. I Farsund fikk 6,4% prosent av elevene spesialundervisning 2018, og dette tar 16,8 prosent av lærertimene. Andelen timer er som i 2017 også for 2018 3 poeng lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen 11.

Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss

	Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss(B)		Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss	
	2017	2018	2017	2018
Farsund	32,7 %	35,6 %	9 953	9 342
Mandal	27,0 %	26,3 %	10 174	9 797
Lyngdal	38,5 %	36,8 %	10 136	9 782
Kostragruppe 11	36,0 %	35,3 %	8 959	8 980

Farsund kommune har lave til middels kostnader til skoleskyss. Det skyldes middels dekningsgrad (35,6 prosent av skolebarna får skyss) i 2018, samt en noe lavere enhetspris (hver elev koster i 2018 kr. 9342 kroner mot kr. 9953 i 2017). Kommunegruppen ligger i 2018 på ca. kr 9000,-

Grunnskolepoeng

Farsund kommune skoleeier, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Farsund kommune har hatt en positiv utvikling de siste 5 årene i forhold til grunnskolepoeng, selv om vi ikke ennå er der vi ønsker å være. Fra 2014 har tallet steget med 3 poeng, og fra 2015 har stigningen

vært på 1,7 poeng, noe som gir den mest positive utviklingen sammenlignet med de tre andre gruppene i tabellen ovenfor.

BARNEHAGEENHETEN

Primæroppgaven til barnehageenheten er å tilby barnehageplasser.

Barnehagene skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Det er kommunens ansvar å sørge for at kommunen har et tilstrekkelig antall barnehageplasser etter Lov om barnehager. Kommunen skal på den bakgrunn yte tilskudd til de godkjente plassene som er i bruk i private barnehager.

I Farsund er det 2 kommunale barnehager, Sunde barnehage og Borhaug barnehage. I tillegg er det 7 private barnehager.

Barnehageenheten består av alle tjenestene på barnehageområdet. I tillegg til at kommunen driver Sunde barnehage og Borhaug barnehage, drives også Styrket tilbud som gir hjelp til barn med nedsatt funksjonsevne. Barnehageenheten har ansvar for tjenestene barnehagemyndigheten, redusert foreldrebetaling, samordnet barnehageopptak, økonomi, og øvrig saksbehandling etter Lov om barnehager.

STATUS, UTVIKLING OG UTFORDRINGER I TJENESTEOMRÅDET

	Kommune	2015	2016	2017	2018
Prioritet - Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger *)**)	Farsund	8 511	8 891	8 898	9 135
	Mandal	8 264	8 327	8 541	8 480
	Lyngdal	7 780	8 458	8 320	8 100
	Kostragruppe 11	8 434	8 585	8 683	8 874
Dekningsgrad - Andel barn 1-5 år med barnehageplass	Farsund	88,6 %	85,3 %	89,0 %	89,3%
	Mandal	91,8 %	91,6 %	91,1 %	91,6%
	Lyngdal	85,9 %	85,0 %	89,2 %	91,9%
	Kostragruppe 11	91,1 %	91,5 %	91,9 %	92,5%
Produktivitet -Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstid i kommunale barnehager (kr)(B) *)	Farsund	50	58	53	55
	Mandal	54	55	55	59
	Lyngdal	69	50	51	46
	Kostragruppe 11	52	54	53	55

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Tallene er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger

Behovskorrigerte netto driftsutgifter til barnehagetjenesten i Farsund i 2018 var 9100 kroner per innbygger. Det er omtrent 250 kroner mer enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 11. Det er høyest blant sammenligningskommunene. Utgiftsnivået er økt med 600 kroner per innbygger de siste fire årene, mens utgiftene i kommunegruppen er økt med 450 kroner i samme periode.

Produktivitet - Korrigerte brutto driftsutgifter 201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager

Enhetskostnader i barnehagesektoren måles i korrigerte brutto driftskostnader per korrigerte oppholdstime (korrigert for alder). Utgiften per korrigerte oppholdstime i kommunale barnehager var i 2018 på 55 kroner. Det er det samme som gjennomsnittet i kommunegruppen og midt i laget blant sammenligningskommunene.

Dekningsgrad - Andel barn 1-5 år med barnehageplass i %:

Dekningsgraden for barn i barnehage i Farsund kommune var i 2018 på 89,3%. Pr. 15.12.2018 er det 475 barn som har barnehageplass i Farsund. Fremskrevet barnetall i IST pr. 15.12.2019 viser at det er 482 barn som vil ha plass i barnehage. I tillegg har 14 barn fra Farsund kommune barnehageplass i Kollevoll barnehage i Lyngdal kommune. Nedgang i barnetallet i kommunen vises nå igjen i behovet for barnehageplasser. Flere barn bruker nå 5 dagers plass, dette bidrar til å fylle opp kapasiteten i barnehagene. I tillegg har ca. 1% av 0- åringene barnehageplass. Barn under 1 år har ikke rett på barnehageplass.

Antall barn og barnehagebehov:

Kapasiteten i de kommunale barnehagen er for tiden utnyttet fullt ut, og det er 2 barn på venteliste til Sunde barnehage og 4 barn på venteliste til Borhaug barnehage.

Ved de private barnehagene er det p.t. ledig kapasitet i Farsundsområdet.

Det er i investeringsbudsjettet satt av midler i 2019 og 2020 til prosjektering og renovering/utbygging ved Sunde barnehage. Barnehagen oppfyller ikke de krav som er satt til barns garderobe og toalettforhold slik det er i dag. I tillegg er det behov for utbygging av en avdeling med en fleksibel drift i forhold til barn med nedsatt funksjonsevne, utvidelse av personalavdeling som følge av flere ansatte, oppgradering/drenering av uteområdet.

Det arbeides for tiden med en barnehagebehovsplan som sier noe om kommunens samlede kapasitet og fremtidige behov for barnehageplasser.

I Farsund tas barn inn ved hovedopptak og suppleringsopptak gjennom året ved ledig kapasitet.

I 2015 ble det gitt en statlig føring om å innføre redusert foreldrebetaling/gratis kjernetid i barnehagene for å sikre god sosial profil. Disse moderasjonsordningene skal sikre at foreldrebetaling maksimalt skal utgjøre 6 % av den samlede person- og kapitalinntekt i husholdningen for en full plass. Ordningen gjelder nå for 2, 3, 4 og 5 åringene. Det er en kommunal oppgave å dekke tapt foreldrebetaling de private barnehagene. Pr. oktober 2019 får ca. 10% av barna redusert foreldrebetaling og ca 8% av barna får gratis kjernetid.

Stortinget har vedtatt ny bemanningsnorm og skjerping av pedagognormen. Bemanningsnormen stiller krav om minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Skjerpet pedagognorm innebærer minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barnehagene må innfri ny bemanningsnorm innen 1. august 2019, og pedagognorm innen 1. august 2018.

Som en følge av disse nye kravene er det i 2018 tilsatt 3 nye pedagogiske ledere i de kommunale barnehagene.

Kunnskapsdepartementet har i 2017 fastsatt ny forskrift «Rammeplan for barnehagen». Implementeringen av ny rammeplan skjer først og fremst i den enkelte barnehage og er en kontinuerlig prosess. Gjennom barnehagebaserte kompetansetiltak kan de ansatte i fellesskap styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen.

Fra 2019 er de statlige kompetansemidlene overført til en regional ordning for kompetanseheving, REKOM. Midler til kompetanseheving blir ikke lengre tildelt kommunene.

I følge ny Rammeplan er det barnehageeiers ansvar å sørge for at personalet har riktig og nødvendig kompetanse. Klarere forpliktelser og konkretisering av barnehagens arbeid innebærer økte krav til ledelse og til kompetanse.

Kompetansehevingstiltak i barnehagene vil gjøres i tråd med de prioriterte satsingsområdene i Oppvekstplanen:

1. Læringsmiljø
2. Ledelse
3. Grunnleggende ferdigheter
4. Samarbeid

1.august 2017 ble barnehagene i Lister innlemmet i Lister pedagogiske senter (LPS).

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål L5:

Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehage tilbud og en god skole for alle

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
O-5	Arbeid med sosial kompetanse	1. Ta i bruk ulike programmer trene sosiale ferdigheter – AART- veiledere – 2 timer pr. uke pr. skole	2020 Tiltak 1 krever økt ramme - ca. kr. 250 000 fordelt på 5 skoler. Lagt inn i skolenes budsjett for 2020.
O-7	Folkehelse og livsmestring	BTI implementering fortsetter gjennom kommunal BTI-koordinator i 15% - 20% stilling. Forutsetter at vi får avsatt mottatte midler i 2019 til videre bruk i 2020.	2020 Statlig tilskudd
O-9	Utvikle god skole- og barnehageledelse	Oppvekstplan førende: Utvikle god skole- og barnehageledelse: • Lederutvikling • Øke kvalitet på implementeringsteori og endringsledelse • Økt delingskultur, nettverksgrupper • Tett oppfølging av ansatte og virksomheten Tiltak:	2020

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
		Lederutviklingsprogram i samarbeid med LPS, universitetsnivå og andre faginstanser. Barnehage og skolevandring	
O-12	Sikre full barnehagedekning	Utarbeide en barnehagebehovsplan som sier noe om kommunens samlede kapasitet og fremtidige behov for barnehageplasser (økonomi, barnehageplass i nærmiljøet, framskriving av folkemengden...)	2020
O-13	Prioritere tidlig innsats gjennom forebygging	Oppvekstplan Tidlig innsats skal også brukes ifht elever med stort læringspotensial, jfr Meld. St.21 BTI – Bedre Tverrfaglig Innsats «Det aller beste», pedagogisk team <u>Tiltak:</u> Programmer for å jobbe med følelser og trene sosiale ferdigheter ART – trenere i skolene – 2 t. pr. uke Trivselstiltak, fellesaktiviteter Økt bruk av praktisk tilnærming til læring, mestring	2020- Innarbeidet i driftsramme – se O-5
O-14	Motvirke frafall i skole gjennom gode overganger, tidlig innsats og bedre tverrfaglig samarbeid. Samfunnsbildet med flere unge som sliter med psykisk helse utfordrer oss.	Oppvekstplan Handlingsplan for folkehelse, mangfold og likestilling <u>Tiltak:</u> Sosialfaglig oppfølging: Skolelosen – her må det tilføres ressurser for å få flere skoleloser på plass i Lister! Tettere samarbeid grunnskole og VGS Skolehelsetjenesten må styrkes Psykisk helse må få en større plass i utdanningssystemet	2020 Tiltak 1 er innarbeidet i Lister Barnevern Videreføring av ½ stilling i Farsund – ca kr. 400 000 Tiltak 2 – se O-7

KULTUR OG IDRETT:

Enhet for kultur og idrett (enhet 28) består av ca. 30 ansatte i større eller mindre stillinger. Totalt på enheten er det omtrent 30 ansatte fordelt på 14,6 årsverk.

Kultur og idrett omfatter tjenestene: fritidstilbud, herunder også MOT og Flipside skatehall, kulturminnevern, bibliotek, kino, museer, kunst, kulturskole og annen kultur. Det er svært få lovpålagte oppgaver i denne sektoren. På kulturkontoret er kultursjef og kulturkonsulent/ «kulturist» i 100% stillinger. I tillegg er kulturskolerektor i 50% stilling, biblioteksjef i 100% stilling og ungdomsleder i 60% stilling.

Prioritering/netto driftsutgifter pr innbygger:

Farsund brukte 2.900 kroner per innbygger til kultur og idrett i 2018. Det er 700 kroner mer enn gjennomsnittet i Kostragruppe 11, og nest mest blant sammenligningskommunene. Utgiftene til kultur har økt med 900 kroner per innbygger siden 2014, mens utgiftene har økt med ca. 100 kroner i sammenligningsgruppen.

I Framsikt sin økonomianalyse av Farsund kommune (2019) heter det: «*Farsund driver nest dyrest blant sammenligningskommunene. Utgiftene i Sør-Odal var 15 millioner kroner lavere.*» Dette skyldes først og fremst høye kostnader til idrettsbygg, bl.a. utbyggingen av Alcoa miljøpark i 2015. Kostnadene til drift av bygg ligger ikke på enhet 28.

De siste årene har enheten hatt fokus på å prioritere styrking av kulturskolen, med bl.a. musikkterapi for brukere i institusjoner, og nye tilbud innen ballett og musikk-karusell er etablert. Farsund brukte 1,3 millioner kroner mindre på kulturskole enn gjennomsnittet i kommunegruppen i 2018. Farsund har middels dekningsgrad. Det er 20,8 prosent dekning i grunnskolealder. Det er 1,5 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen og midt i laget blant sammenligningskommunene. Utgiften per bruker er 14.800 kroner. Det er 4.700 kroner mindre enn gjennomsnittet i gruppen og nest lavest blant sammenligningskommunene. Det er den lave enhetsprisen som fører til de lave utgiftene.

Det er fortsatt noen utfordringer innen ungdomsmiljøet. Ung dataundersøkelsen viser at 23% av ungdommene opplever ensomhet, og vi har fortsatt utfordringer i forhold til rus og utagerende handlinger. I motsetning til en del av våre nabokommuner opplever vi stor tilstrømning til våre fritidsklubber. Særlig Shadow i Vanse har hatt en betraktelig økning i aktiviteten det siste året. Et solid, sterkt og kompetent ungdomsarbeid som kan se den enkelte ungdom er viktig for å kunne gjøre en forskjell her. Dette vil også være god samfunnsøkonomi på lang sikt.

Enhet for Kultur og idrett har et totalbudsjett på ca. 13 millioner. For dette leverer vi et bredt og profesjonelt tilbud innen alle våre ansvarsområder, fra bibliotek og kino, til fritidstilbud og kulturskole. Vi samarbeider tett med ulike lag og foreninger.

Dekningsgrad, antall brukere:

Farsund bibliotek hadde ca. 66 000 besøkende i 2018. Mange av dem er skoleelever som benytter biblioteket som studie- og avkoplingsarena. Totalt utlån lå på ca. 48 000. Både utlånstall og besøk har vært stabilt de siste årene. Vi forventer en økning i bibliotekbesøket når «nye Eilert Sundt vgs» står ferdig i 2021.

Farsund kulturskole har skoleåret 2019/ 2020 ca. 280 elever. Dette er en økning fra tidligere år og skyldes en styrking av kulturskoletilbudet med grupper innen klassisk ballett, og musikk-karusell på barneskolene. Det er ca. 20 elever på venteliste. Omtrent 60 seniorer får tilbud via Musikkterapeuten, ca. 20 er med i Sound of Happiness og musikkarusell på skolene når ca. 45 barn. Dirigenter i korpse er ansatt i kulturskolen og korpse refunderer 75% av lønnsutgiftene.

Lista museum, som nå er en del av Vest-Agder-museet IKS, hadde 15673 besøkende i 2018. (16026 (2015) og 16775 (2017)). Hoveddelen av besøket skjer på Nordberg fort.

Lista fyr er kommunens største turistattraksjon. Farsund kommune leier området av Vest-Agder fylkeskommune som igjen har avtale med eieren, Kystverket. I 2018 hadde Lista fyr ca. 70 000 besøkende. (54 821 (2016) 60581(2017)). Kunstpunkt Lista åpnet i 2017 og hadde 3238 besøkende første året, i 2018 var det 3354 besøkende.

Kvalitet:

Farsund kommune ble kåret til Årets kulturkommune i Agder 2013-2014. I Kommunebarometeret fra Kommunal rapport gikk Farsund fra 97. plass til 52. plass mellom 2016 og 2018, men i 2019 er vi nå nede på 126. plass. Samtidig har kommunen falt fra 35. plass (2013) til 77. plass (2018) i Kulturindeksen som Telemarkforskning lager. Farsund kommune skårer de siste årene dårligere enn tidligere på bl.a. kunst, bibliotek og kulturarbeidere. I følge statistikkene er Farsund kommune nestbest på kultur i Lister, kun passert av Flekkefjord.

Befolkningsutvikling og demografikostnader/utgiftsbehov:

Farsund kommune opplever en stagnasjon i folketall. For å sikre bolyst og bo attraktivitet er det viktig med et variert og godt kulturliv. Dette er avgjørende for å få folk til å flytte til kommunen, men ikke minst for å sikre at de som allerede bor her trives og fortsatt ønsker å bo her. Mye av kulturlivet drives av frivillige. Farsund kommune har laget en egen frivillighetserklæring. Kultur og idrett deler hvert år ut kr 780 000,- i støtte til drift, arrangementer og prosjekter.

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål L3:

Farsund kommune er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
O-21	Mulighetsstudie Lista fyr/ Nasjonalt besøkssenter våtmark	Farsunds største turistattraksjon bør videreutvikles som reiselivsmål. Se på muligheter for spisested, undervisnings- og utstillingsrom. Mulig regionalt prosjekt.	2020 Investering - inngår i Lista Fyr serviceanlegg

Delmål L6:

Farsund har et rikt kulturtilbud der alle innbyggerne har mulighet til å delta

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
O-29	Galleri Rudjord	Opprette et eget galleri for vår fremste grafiker og kunstner. Gjerne i forbindelse med utviklingen av Lista Fyr	2023 Investering - inngår i Lista Fyr serviceanlegg

Delmål N4:

Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur – og kulturverdier

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
O-33	Opplevelsesbaserte reiselivsprodukter	Tilrettelegge for vind- og vannsport langs Listastrendene, fotturer, sykling og aktiviteter på Lista flypark	2020

Delmål N5:

Farsund har høy kompetanse innen reiseliv-, kultur og opplevelsesnæringen

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
O-36	Videreutvikle samarbeid med kompetanse-institusjoner	Tett dialog med Vest-Agder museet, Universitetet i Agder, Universitetet i Oslo, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet på Ås. Samarbeid med Norges arkitektthøyskole.	2020
O-37	Utvikle Nordberg fort som arena for ulike forskningsmiljøer knyttet til Listas natur og kultur.	Samarbeide med Vest-Agder museet, Universitetet i Agder, Universitetet i Oslo, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet på Ås. Samarbeid med Norges arkitektthøyskole	2020

LISTER PPT

Lister Pedagogisk Psykologiske Tjeneste (Lister PPT) er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Farsund, Flekkefjord, Kvinesdal, Lyngdal og Sirdal. Fra 2020 vil også Hægebostad tiltre samarbeidet. Farsund kommune er vertskommune for samarbeidet.

Lister PPT er ikke samlokalisert. Alle som jobber i tjenesten er ansatt i Farsund kommune, men er spredt på faste kontorplasser i fire av de fem samarbeidende kommunene (unntaket er Sirdal som betjenes fra kontoret i Flekkefjord). De ansatte er pr i dag fordelt på fire oppvekstteam som alle dekker hele spekteret fra førskolealder og ut grunnskolen, men som har tilgang på spisskompetanse på tvers av teamene. I tillegg har en rådgiver ansvar for oppfølging av elever i voksenopplæringen på tvers av kommuner.

Det er et tydelig signal at PPT skal jobbe systemrettet gjennom å bistå i forebyggende arbeid gjennom kompetanse- og organisasjonsutvikling. Vi jobber systematisk med å dreie tjeneste over i en større grad av forebyggende- og læringsfremmede arbeid, samtidig som det sikres at det enkelte barn (og voksne) med spesialpedagogiske behov får den hjelp og oppfølging det er behov for. PPT skal, på et tidlig tidspunkt, kunne gi råd og samarbeide med skolen og barnehage om løsninger og tiltak for eleven/barnet innenfor det ordinære. Dette gjøres nå via de pedagogiske teamene som er etablert i alle skolene, og i barnehagene.

BEMANNING OG ORGANISERING

Lister PPT hadde ved utgangen av 2017 til sammen 18 personer ansatt, herav 15 fagstillinger. I tillegg har Lister PPT leder i full stilling, og en merkantil ressurs på til sammen 2 stillinger som deles med Logopedtjenesten. Logopedtjenesten vil fra januar 2019 også ha tilsatt Logoped i full stilling. PPT har leder i full stilling, og er organisert med en kontaktperson for hver kommune (TeamLOS), med ansvar for både å følge opp det interne teamet i hver kommune, og for kontakten utad mot kommunalt nivå.

DRIFT/SAKSPRODUKSJON:

Lister PPT har pr i dag besøksansvar for 25 skoler, 5 voksenopplæringsinstitusjoner og til sammen 37 barnehager. PPT har i tillegg ansvar for spesialpedagogisk tilrettelegging for barn i kommunene via de fem helsestasjonene, og for hjemmeværende barn.

Kontaktansvar for alle disse enhetene er fordelt mellom de ansatte. Det er bygget team på to fagpersoner knyttet mot de fleste enhetene på skoleområdet, og team på tvers i Lister for å få til samme støtte og trygghet if.t. barnehageområdet og de mindre enhetene.

Ved utgangen av året 2018 hadde Lister PPT til sammen 586 henviste saker. Dette er en nedgang på 261 enkeltsaker siden utgangen av 2013. Nedgangen i Farsund er i samme periode på 79 saker.

Kommune	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Nedgang 2013 -2018
Farsund	233	213	196	180	188	154	79
Flekkefjord	214	173	152	160	153	167	47
Kvinesdal	139	115	111	108	99	95	44
Lyngdal	213	209	208	177	162	145	68
Sirdal	48	36	24	25	23	25	23
Totalt	847	746	691	650	625	586	261

Det har vært en nedgang i antall elever med spesialundervisning i Listerkommunene de siste årene. Elever som tidligere har hatt spesialundervisning får nå dekket sine behov innenfor ordinær opplæring med tilpasninger.

KOMPETANSE

Lister PPT er bredt sammensatt når det gjelder kompetanse, selv om tjenesten fortsatt ligger noe under landsgjennomsnittet mht. utdanning på hovedfags/ masternivå. Dette er i utvikling. Vi rekrutterer bevisst, og 1 ansatt er under utdanning på masternivå, mens 3 har nylig fullført sin masterutdanning.

Tjenesten har formell hovedfags/master kompetanse på både spesialpedagogikk, pedagogikk, pedagogisk-psykologisk rådgivning og psykologi. En ansatt har doktorgradskompetanse på lese- og skriveproblematikk. Leder for PPT har både hovedfag i organisasjons- og administrasjonsvitenskap og mastergrad i arbeids- og organisasjonspsykologi.

Det blir kontinuerlig jobbet systematisk med å styrke og justere den totale kompetansen gjennom faglige tyngdepunktgrupper, og gjennom studier, kurs og tilrettelegging for interne kompetansehevingstiltak.

HELSE OG OMSORG

OVERORDNET MÅLSETTING OG STYRINGSVERKTØY

Farsund kommune skal ha helse og omsorgstjenester som er endringsdyktige, innovative og som er opptatt av å tilpasse tjenestetilbudene etter innbyggernes behov og innenfor de rammer som kommunen til enhver tid råder over.

Styrings dokument er vedtatt Helse og omsorgsplan 2012-2021 og revidert Helse og omsorgsplan 2018-2028 Fremtidens Helse og omsorgsplan. Planen bygger på sentrale og lokale styringsdokumenter blant annet ny samfunnsdel i kommuneplan 2018-2030.

Hovedtrekk i resultatmål og tiltak i Helse og omsorgsplanen 2012-2021 er:

- Fra ressurskrevende tjenester til mindre ressurskrevende tjenester. Eks. styrking av hjemmetjenestene, hverdagsrehabilitering, avlastning, korttidsopphold og økt bruk av teknologi.
- Reduksjon av administrative ressurser for tjenesteutøvelse → til direkte brukerrelaterte tjenester ved bruk av teknologi.
- Økt kompetansenivå innenfor de ulike tjenestene.
- Økt fokus på mestring og muligheter innenfor omsorgs og velferdsteknologi.
- Økt fokus på forebygging og samarbeid med frivillige og nettverk.
- Sikre tilrettelagte boenheter for innbyggere som har behov for dette.

I revisjon av Helse og omsorgsplan 2018-2028 er det økt brukerperspektiv. En fokusendring fra «Hva er i veien med deg?» til et fokus på «Hva er viktig for deg?» Fokusendringen og forventninger om mer helhetlige og sammensatte tjenester gjør det nødvendig å se på blant annet organisatoriske endringer.

Handlingsdelen av revidert plan bygger på følgende hovedområder:

- Organisering
- Ledelse

- Proaktive og forebyggende tjenester
- Kompetanse og rekruttering
- Boliger og boformer
- Brukerens helse- og omsorgstjenester
- Barn og unge
- Teknologi, innovasjon og utvikling
- Øyeblikkelig hjelp og legetjenester

Status, utfordringer og mål under de ulike hovedområdene i handlingsplanen henger nøye sammen, påvirker hverandre og må derfor sees i en sammenheng.

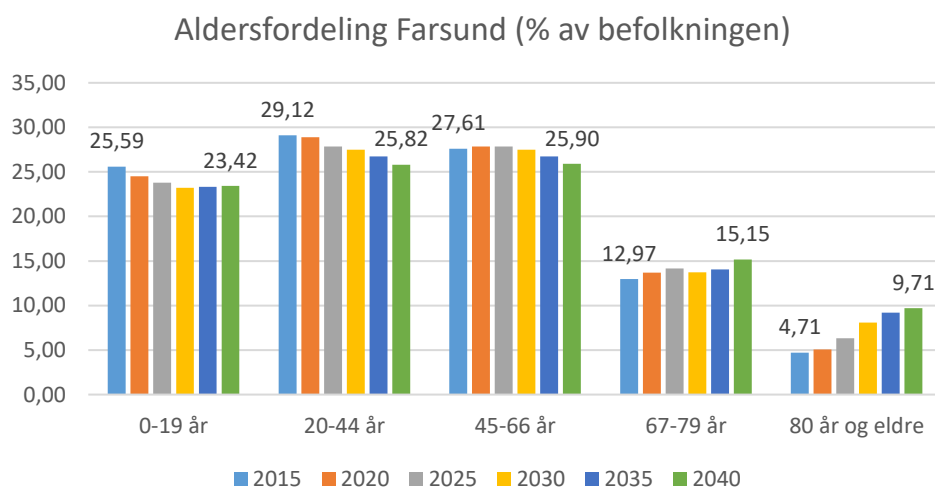
Viktig prinsipp er at innbyggere skal ha de samme muligheter og rettigheter og alle skal ivaretas i forhold til bolig, helsetjenester, fritidsaktivitet, teknologi osv. uavhengig av sin diagnose.

EFFEKTIVISERINGSGEVINST I HELSE OG OMSORG.

Fremtidens helse og omsorgsplan 2012-2021 har vært et viktig og avgjørende redskap i planlegging og gjennomføring av tiltak for å kunne gi hjelp til langt flere eldre uten at rammen øker tilsvarende. Erfaring etter omsorgsplan 2015 viser et godt planverk raskere kan planlegge for og tilpasse seg endrede omsorgsbehov i befolkningen enn de kommunene som ikke har gjort det. «Lokale omsorgsplaner har en positiv effekt på omstillingsevnen».

Effektiviseringsgevinst må sees i sammenheng med en bevisst dreining fra institusjonsdrift til en tjeneste med fokus på at den enkelte skal kunne bo selvstendig lengst mulig i egen bolig. Den vedtatte helse og omsorgsplan med tiltak i handlingsplan er således det viktigste verktøy for en fremtidsrettet og effektiv bruk av ressursene i sektoren.

Eldre utgjør en stadig større andel av befolkningen i Farsund og en framskrivning fra 2020 til 2040 viser en forventet utvikling der aldersgruppen 0-19 år og 20- 66 år reduseres mens gruppen 67- 79 år forventes å øke. Størst økning forventes i gruppen 80 år+ med hele 92%. Aldersgruppene 20-66 år utgjør det alt vesentligste av kommunens arbeidsstyrke og det forventes at Farsund vil ha en lavere arbeidsstyrke enn både fylket og landet i perioden fra 2020 til 2040.

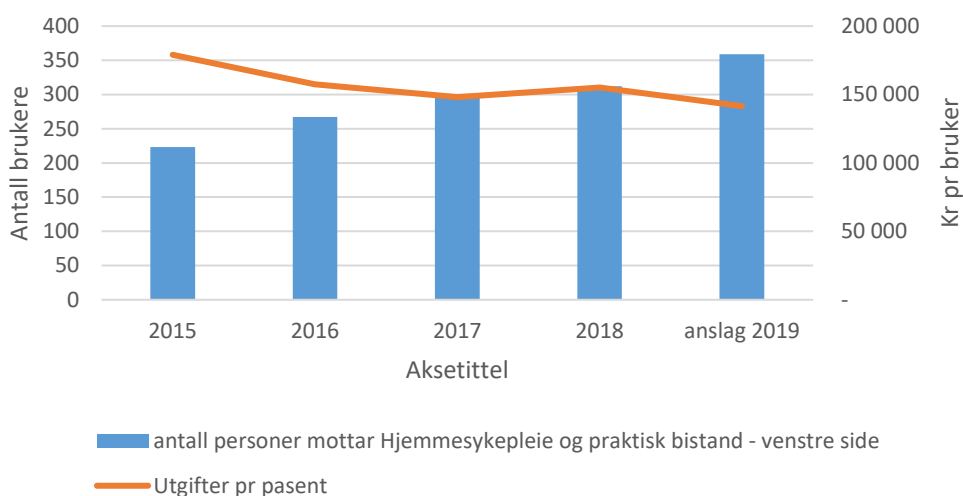

Aldersfordeling i 2015 og framskrivning fra 2020-2040 for Farsund. Kilde: SSB

Vi blir flere og flere eldre, færre yrkesaktive og den økonomiske rammen vil ikke øke tilsvarende økning i antall tjenestemottakere.

Grafen under viser utviklingen i antall brukere og utgifter pr. bruker i hjemmetjenestene Farsund og Vanse. Det har i perioden fra 2015 til okt. 2019 vært en økning i brukere på 61 % (fra 223 til 359 brukere). 2015 var gjennomsnittskostnad pr tjenestemottaker kr 179 000,- Pr. 1.10.19 er kostnadene pr. tjenestemottaker kr. 141000,- en reduksjon på 27%.

Diagrammet viser utviklingen av antall pasienter og utgifter pr bruker i gjennomsnitt

Grafen viser hvordan kommunen gjennom systematisk arbeid med plan har klart å møte utfordringene i.f.t. økningen i andelen eldre og reduksjonen i kommunens arbeidsstyrke på en kvalitetssikret, fremtidsrettet og kostnadseffektiv måte. Med samme kostnad pr tjenestemottaker som i 2015 ville det uten tiltak jfr. Helse og omsorgsplan tilsvare et merforbruk på ca. 24 mill. i 2019.

Samtidig ser vi også at tjenestetilbudene innenfor helse- og omsorgssektoren er i sterk utvikling, både strukturelt og teknologisk. Teknologi brukes til å mestre egen helse, skape sosial kontakt og mestre hverdagen på en bedre måte¹. (Telemarksforskning).

Antallet institusjonsbeboere har sunket, stadig flere mottar hjemmebaserte tjenester, den gjennomsnittlige pleietyngden pr. tjenestemottaker både i institusjon og i hjemmesykepleie har økt. Det er økt bruk av aktivitetstilbud, hjelpemidler og velferdsteknologi, - viktige tiltak som bidrar til utsettelse av mer kostnadskrevende tjenester.

¹ <https://www.listersamarbeidet.no/artikler/er-eldrebolgen-et-skremmebilde>

Tabell under viser flere nøkkeltall i helse og omsorgs sammenliknet med KOSTRA gruppe og omkringliggende kommuner.

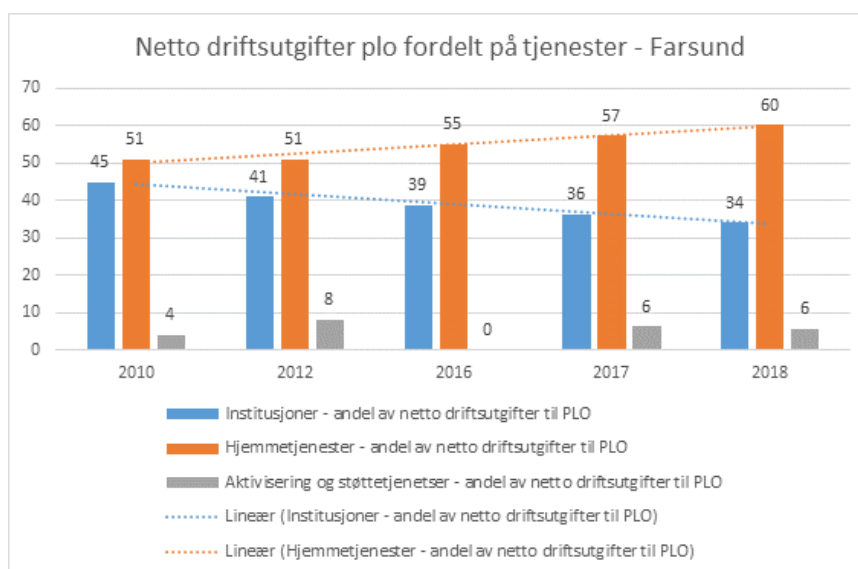
Nøkkeltall 2018	Farsund	Flekkefjord	Lyngdal	Kostragr. 11
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	29471	37189	31621	32235
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	344	447,7	369,5	374,6
Årsverk pr. bruker av omsorgstjenester	0,49	0,69	0,71	0,54
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (%)	42,3	31,4	31,7	36,2
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (%)	50,7	47,2	56,2	29,9
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (%)	7,4	14,5	11	12

Kilde: SSB

Utgifter pr innbygger viser at FK ligger lavere enn KOSTRA gruppe 11. Sammenliknet med Flekkefjord som befolkningsmessig er ganske lik Farsund, ligger vi betydelig under utgifter pr. innbygger. Det samme gjelder årsverk pr. 10 000 innbyggere til helse og omsorgstjenester.

Når det gjelder årsverk pr bruker gjenspeiler dette timer med tjenester pr. bruker. Også her ligger vi under KOSTRA gruppe og betydelig under Flekkefjord og Lyngdal.

Farsund kommune har en høyere andel innbyggere over 80 som bruker hjemmetjenester samtidig som vi har en betydelig lav andel 80+ som bor på institusjon. Dette viser at Farsund kommune har lyktes i en forskyvning av tjenesteutøvelse fra dyre institusjonsplasser til mindre ressurskrevende tjenester til denne aldersgruppen. Viktigst av alt at innbyggerne får mulighet til fortsatt bo i sitt hjem og motta nødvendig helsetjenester der ut fra behov.

Kilde: SSB

Også tabellen over viser en tydelig forskyvning av ressurskrevende tjenester (institusjonstjenester) til mindre ressurskrevende tjenester (hjemmetjenester) som gir mulighet til å kunne gi tjenester til langt flere innbyggere med mindre ressursbruk pr. innbygger. Uten denne forskyvning ville Farsund kommune ha betydelige større utgifter til helse og omsorgstjenester i dag.

Gevinst skjer blant annet med å jobbe annerledes – mer fokus på ressurser hos tjenestemottakere og mer bruk av teknologi i tjenesteutøvelse.

Bruk av teknologi i ulike former og med ulike formål er et daglig tema og en klar forventning i dialogen mellom enhetsledere og kommunalsjef, - der fokus på gevinster og gevinstrealisering inngår som et selvsagt element. Lederne forventes å aktivt bidra til en kultur der de ansatte er med på å identifisere og ta i bruk nye teknologiske løsninger som en naturlig del av tjenesteytingen. Endringer av kultur, holdninger og arbeidsmåter er et tidkrevende arbeid og mye arbeid gjenstår, men tjenestene er allikevel godt i gang med utprøving og implementering av teknologi. Dette gjenspeiler seg i tall fra KOSTRA rapportering.

Utprøving og implementering av teknologi gir muligheter og gevinster, - men ofte også utfordringer som er vanskelig å forutse. Mye av dette handler om at ny teknologi ikke alltid oppfører seg og fungerer slik som forutsatt. Dette kan skape utrygghet hos ansatte, brukere og pårørende. Det er derfor helt avgjørende at tjenestene har ressurspersoner tilgjengelig med kunnskap om hvordan vi skal håndtere dette. Å ha ressurspersoner i egen kommune, med nærhet til ansatte og som kan følge opp når ting ikke virker som forutsatt, gir ansatte trygghet og etter hvert kunnskaper til selv å finne ut av ting. Enkelte ansatte i tjenestene har opparbeidet seg god svært kompetanse og etter hvert kommer en grunnkompetanse på plass hos de fleste ansatte. Dette er helt avgjørende for å kunne identifisere og høste gevinstene av teknologibruken.

TJENESTEOMRÅDENE INNENFOR HELSE OG OMSORG

Tjenesteområdene i Helse og omsorg er fordelt på 11 enheter. Hver enkelt enhet er oppdelt i flere arbeidslag. De ulike enhetene gir flere typer tjenester og flere enheter gir samme type tjenester. F.eks. gis dagtilbud/aktivitetstilbud støttekontakt ut fra 6 enheter.

Tjenesteområdene i de 11 enhetene kan illustreres med følgende figur:

Enhet	Antall årsverk/antall ansatte	Tjenesteområder				
		Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende	Dagtilbud/ Aktivitets-tilbud støttekontakt	Institusjons-tjenester.	Forebygging Legevakt, fastlege og fysioterapeut, frivilligsentral, frisklivssentral	Annet:NAV, Lister barnevern, Kommunalt kjøkkentjeneste og saksbeh.
Funksjonshemmede Farsund	24,1/42					
Funksjonshemmede Vanse	43,4/66					
Hjemmetjenester Farsund	31,6/52					
Hjemmetjenester Vanse	29,4/38					
Psykisk helse barn og ungdom	29,8/38					
NAV kommune	13,5/17					
Farsund institusjonstjenester og omsorgsboliger	57,7/99					
Listeheimen	49,2/76					
Koordinering og forebygging	26,98/35					
Helse felles	16,8/17					
Lister Barnevern	39,3/42					

*inkluderer fastlegehjemler og driftstilskudd fysioterapi

HELSE OG OMSORGSTJENESTER TIL HJEMMEBOENDE

Tjenester til hjemmeboende er tjenester til personer som ikke mottar institusjonstjenester. Det er pr. i dag 8 enheter (oransje) som yter 1 eller flere av følgende tjenester:

- Praktisk bistand (hjemmehjelp)
- Praktisk bistand til hygiene og egenomsorg
- Praktisk bistand opplæring
- Brukerstyrt personlig assistanse
- Avlastning i institusjon/ eget hjem/i besøkshjem
- Hjemmesykepleie

- Tjenester fra psykisk helse team
- Individuell plan – hjelp til koordinering av tjenester
- Rehabilitering/habilitering

DAGTILBUD /AKTIVITETSTILBUD, STØTTEKONTAKT

Tjenestene gis i dag ut fra 6 enheter.

Farsund omsorgssenter er det 2 ulike tilbud: aktivitetstilbud og rehabiliteringstilbud med ulike målgrupper. Farsund kommune har i tillegg aktivitetstilbud til mennesker med utfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse:

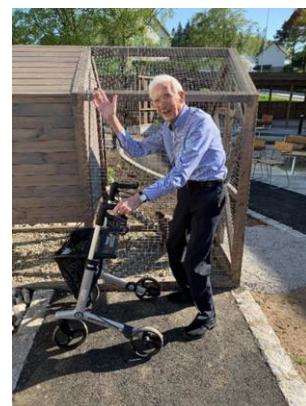
Treffpunktet i Vanse med åpningstid 5 dager pr. uke

SOA –Sammen om aktivitet. Lavterskel tilbud som har åpent to dager i uken.

Lav terskeltilbud 1 dag i uken (NAV)

NAV gir aktivitetstilbud gjennom kvalifisering og tillitsmannsprosjekt ulike steder i kommunen.

Ved Lista aktivitetshus gis det et aktivitetstilbud for personer med sammensatte behov. I tillegg gis det et aktivitetstilbud ved Listaheimen 5 dager pr uke for hjemmeboende.

INSTITUSJONSTJENESTENE

Tjenesteområdet institusjon dekkes av 3 enheter med totalt 54 plasser:

Listenheimen somatisk enhet	13 institusjonsplasser
Farsund omsorgssenter	32* institusjonsplasser
Byggeklossen avlastningsbolig	9 institusjonsplasser for barn og unge

* 16 av plassene ved Farsund omsorgssenter er forbeholdt korttidsopphold eller avlastningsopphold. Inkludert i disse er kommunens øyeblikkelig hjelp tilbud.

Enhet for funksjonshemmede i Farsund drifter Byggeklossen som gir et avlastningstilbud til barn og unge med funksjonsnedsettelse. Dette kommer også inn under institusjonsdrift.

FOREBYGGING, LEGEVAKT, FASTLEGE OG FYSIOTERAPEUT

Det er hovedsakelig tre enheter som har ansvar for dette tjeneste området. Fra juni 2018 ble det opprettet enhet for forebyggende og koordinering. (Jamfør helse og omsorgsplan s. 26 til 30) Følgende effektmål/gevinstmål er forventet med denne endringen:

- En vei inn til forebyggende tjenester og «tjenester tidlig i omsorgstrappen»
- Mestrings- og ressurs-tanker i all tjenestetildeling og tjenesteyting
- Raskere kartlegginger og oppfølging fra fysio- og ergoterapeuter ved endrede behov hos brukere
- Opplæring og veiledning/kompetanseheving til ansatte
- Fokus på mestring, rehabilitering og habilitering
- Kommunale fysioterapeut-ressurser og fysioterapeuter med driftshjemler ses i en sammenheng og utnyttes bedre
- Tidligere, tilpasset og mer samordnet hjelp til den enkelte
- Tjenester med god faglig kvalitet
- God oppfølging av pårørende
- Frivillighet er et naturlig supplement til tjenester
- Økt bruk av lærings-, mestring og frikslivstiltak
- Økt bruk av velferdsteknologi
- Rask og målrettet distribuering av hjelpemidler

Under dette tjenesteområdet inngår i tillegg Helsestasjon, skolehelsetjeneste, jordmortjeneste, flyktningehelsetjenesten (asylsøkere), forebyggende smittevern og familiesenter. Driftstilskudd til fysioterapeuter, oppgaver knyttet til fastlegehjemler og oppgaver knyttet til kommuneoverlegefunksjonen, blant annet Miljørettet helsevern.

NAV, LISTER BARNEVERN, KOMMUNALT KJØKKENTJENESTE OG SAKSBEHANDLING

NAV

NAV har i tillegg til tjenester innenfor området Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende og aktivitetstilbud tiltak for rusmisbrukere, økonomisk stønad til livsopphold, veiledning og flyktningarbeid.

Farsund har lave utgifter til sosialtjeneste. Utgiftene til sosialhjelp i Farsund var 8 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11 i 2018, etter korreksjon for behov. Lave utgifter til sosialhjelp kan komme av lav andel klienter eller lave utgifter per klient. Farsund har lav andel klienter og lave enhetskostnader. Den behovskorrigerte andelen sosialklienter er 3,7 prosent av innbyggere 20-66 år. Det er midt i laget blant sammenligningskommunene. og 1,6 poeng under gjennomsnittet i kommunegruppe 11.

Nøkkeltall	Farsund		Lyngdal	Flekkefjord
	2017	2018	2018	2018
Sosialhjelpsmottakere (antall)	202	191	290	212
Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år (antall)	55	53	58	59

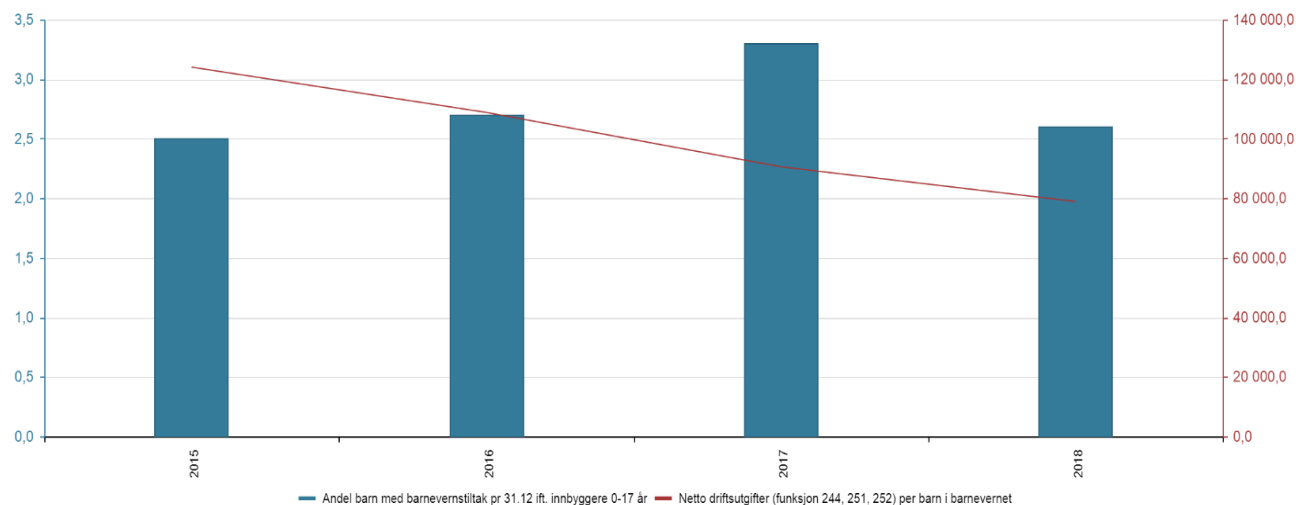
Kilde:SSB

Fra 1.1.2020 er det vedtatt at NAV Farsund inngår Nav Lister med Kvinesdal som vertskommune.

Barnevern

Lister barnevern er en interkommunal tjeneste som drifter barnevern i 7 kommuner: Flekkefjord, Kvinesdal, Lyngdal, Sirdal, Audnedal og Hægebostad.

Følgende hovedtjenester finner vi i Lister Barnevern: Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet, barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet og barnevernstiltak utenfor hjemmet.

År	Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet
2015	2,5 %	124 008
2016	2,7 %	108 804
2017	3,3 %	90 554
2018	2,6 %	78 916

Kilde: Framsikt analyse. Andel barn 0-17 år med barnevernstiltak og netto utgift per barn i barnevernet

Behovet for barnevern per innbygger er beregnet til 98 prosent av landsgjennomsnittet. Farsund har litt flere antall barn, men litt færre enslige forsørgere og få innbyggere med lave inntekter. Netto utgift var omtrent 13 millioner kroner i 2018.

Farsund har lave utgifter til barnevern. Behovskorrigerte netto driftsutgifter i 2018 var 10,5 millioner kroner lavere enn gjennomsnittet i Kommunegruppe 11. Utgiftene er lavest blant sammenligningskommunene. Mandal drev barnevernet 26 millioner kroner dyrere enn Farsund.

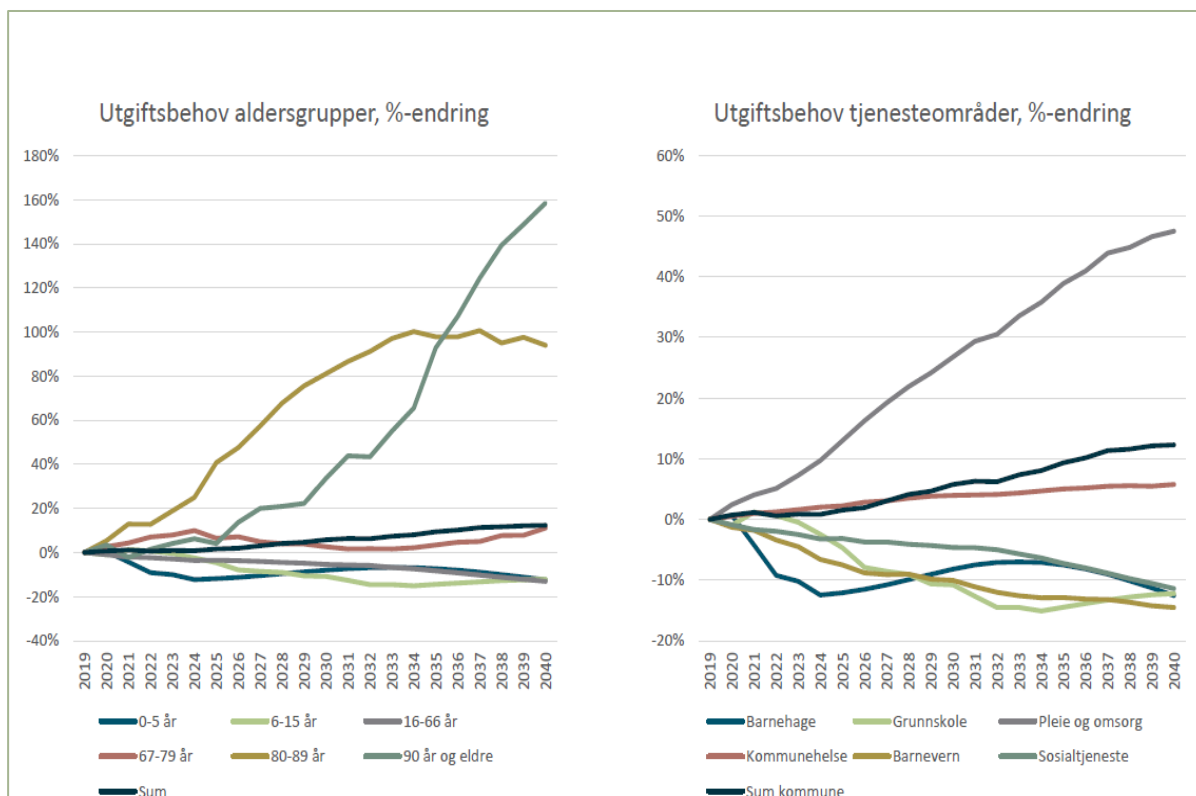
Tjenesten har høy kvalitet, målt ved saksbehandlingstider for undersøkelser.

Kommunalt kjøkkentjeneste inngår i enhet for forebygging og koordinering. Tjenesten består hovedsakelig av tilberedning og levering av mat til institusjonene og hjemmeboende.

All **saksbehandling** knyttet til søknad om tjenester i helse og omsorg er samlet under enhet for forebygging og koordinering. I tillegg inngår også tjenesten forebyggende hjemmebesøk og oppgaver knyttet til kreftkoordinator.

UTFORDRINGER UT FRA FREMSKRIVING AV FOLKETALL

Dagens og fremtidens utfordringer i helse og omsorgsplan bygger på sterk vekst av nye yngre brukergrupper med nedsatt funksjonsevne og et større spekter av helsemessige og sosial utfordringer. I gruppen yngre brukere finner vi mennesker med ulike sammensatte og omfattende behov for tjenester.

Fremtidig utgiftsbehov Farsund kommune. Kilde: Telemarksforskning

Figuren viser at Farsund kommune vil få to utfordringer samtidig. Andelen eldre øker, samtidig som andelen barn og unge går ned. Dette betyr at kommunen må planlegge for både vekst av noen områder og reduksjon av andre områder samtidig.²

² Fremtidig utgiftsbehov Farsund kommune. Kilde: Telemarksforskning

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål L1:

Farsund er mangfoldig og inkluderende kommune

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
H – 1	Hele stillinger gjennom alternative turnuser.	Jf. Personal og organisasjon, tiltak P6	2020-2022
H – 2	Forsere byggetrinn 2-omsorgsleiligheter med tilknyttet bemanning i Vanse til 2020	Investering: 2021 – kr 3 000 000 2022- kr 53 000 000	2021-2022
H – 3	Utredning/utprøving av «Helt med» i sysselsetting av utviklingshemmede	Drift: <i>Søkes om eksterne midler</i>	2020-
H - 17	Tverrsektoriell handlingsplan for folkehelse, mangfold og likestilling.	Oppfølging av Plan for Folkehelse og likestilling 2015-19	2020-

Delmål L2:

Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
H – 9	Utvidet åpningstid aktivitetstilbud hjemmeboende demente	Fått eksterne midler fra 3 til 5 dager Økning fra 3 til 5 dager i uken er ikke lagt inn i budsjettforslag 2020	2020-
H – 13	Persontrentert omsorg for demente i sykehjemsavdelinger og hjemmetjenester	Eksterne midler: Tilskudd fra Fylkesmannen 2020-søkt om kr. 500 000,-	2020
H – 15	Prosjekt teknologi og aktivitetskontakt i fritidsakt. utviklingshemmede	Eksterne midler: Tilskudd fra Fylkesmannen 2020-kr. 500 000?	2020
H – 16	Avstandsoppfølging (telemedisin) som del av hjemmebaserte tjenester	Eksterne midler: 2020 – kr. 700 000 til TMS	2020-2022

TEKNISK SEKTOR

Tjenesteområdet består av resultatene Teknisk drift, Teknisk forvaltning, Bygg og eiendom og Landbruk. Virksomheten har ansvaret for de fleste tekniske og beredskapsmessige funksjoner i kommunen. De ansatte er de aller viktigste ressursene vi har i arbeidet med å fremme kommunen som en attraktiv, positiv utviklende arbeidsplass og videreutvikle høy kvalitet på våre tjenester.

TEKNISK DRIFT

Enheten har ansvar for drift, vedlikehold og utviklingsoppgaver som er knyttet til vei, uterom, grøntanlegg, friluftsliv og VAR områdene (vann, avløp og slam/renovasjon):

- Løpende drift og vedlikehold av kommunens vann- og avløpsnett, inkludert pumpestasjoner, vannbehandlingsanlegg og renseanlegg for avløp
- Løpende drift og vedlikehold av kommunens veinett, parkeringsplasser og parkeringsvaktordning
- Løpende drift og vedlikehold av torg, uterom og grøntanlegg som ikke direkte er tilknyttet kommunale bygg.
- Løpende drift og vedlikehold av friområder, turstier/-veier, balløkker og lekeplasser.
- utvikling og drift av skjærgårdspark
- grunnerverv, kartforretning og jordskifte
- saksbehandling vedrørende avkjørsel, utslipp, skilting, gravetillatelse og dispensasjoner fra byggegrenser
- Trafikksikkerhetsarbeid og utarbeidelse av trafikksikkerhetsplan. Deltakelse i nullvisjonen i Lister
- sykkelsetning i kommunen; Sykkelkommunen Farsund
- planlegging og ledelse av utviklingsprosjekter. Oppgradering av eksisterende og nye anlegg.
- deltagelse i ulike faglige nettverk.
- sanering forurensning.

Enheten driver vaktordning utenom normal arbeidstid (hverdager kl.07:00 – 15:00), samt i helger og andre fridager.

VANN OG AVLØP

Det offentlige ledningsnett i kommunen består av vann- og avløpsledninger, pumpestasjoner, vannbehandlingsanlegg, dammer og renseanlegg for avløp. Investeringsbehovet og prosjektplanlegging beskrives hvert år i «handlingsplanen for vann og avløp» som vedtas av Teknisk utvalg.

KOSTRA tall 2018 for Farsund kommune viser følgende:

VANN (V)

➤ Vannledninger:	107 km
➤ Dammer:	4 (Skidvann, Midvann, Måvann og Kleveland)
➤ Vannverk:	3 (Skidvann, Kleveland, Åpta)
➤ Gjennomsnittsalder vannledningsnett:	56 år (Norge 34 år)

- Antall meter utskiftet/rehabiliteret vannledningsnett i 2018: 667 meter
- Antall meter nye vannledninger i 2018: 869 meter

Det tas vannprøver fra alle tre vannverk ukentlig, samt 8 andre punkter spredt på ledningsnettet. Resultatene rapporteres årlig til Mattilsynet.

AVLØP (A)

➤ Avløpsledninger:	103 km
➤ Pumpestasjoner:	42
➤ Renseanlegg avløp:	2 (Huseby og Åpta)
➤ Gjennomsnittsalder avløpsnett:	30 år (Norge 28 år)

- Antall meter utskiftet/rehabiliteret avløpsledningsnett i 2018: 606 meter
- Antall meter fornyet avløpsledningsnett i 2018: 641 meter

Det tas ut avløpsprøver på Huseby RA en gang i måneden.

Kostra-tall for 2018 (eks. mva.):

	Farsund	Lyngdal	Kvinesdal	Flekkefjord
Målerleie	100	100	-	-
Slamavgift	1291	1267	981	981
Vann etter forbruk (m ³)	7,84	6,94	13,35	6,90
Avløp etter forbruk (m ³)	15,6	8,49	22,11	10,86
Tilkobling vann	17600/8800	10000	10000	27200/13600
Tilkobling avløp	17600/8800	10000	10000	27200/13600
Årsgebyr vann	2875,2	2461	3203	1848
Årsgebyr avløp	3876	2663	4667	3016

RENOVASJON

Renovasjonselskapet for Farsund og Lyngdal står for innsamling av alt avfall i kommunen.

Kostra-tall for 2018 (eks. mva.):

	Farsund	Lyngdal	Kvinesdal	Flekkefjord	Gruppe 11	Landet
Renovasjon	2877,-	2671,-	2483,-	2483,-	2698,-	2759,-
Feiing	391,-	370,-	333,-	412,-		

VEI/TURVEIER/PARKERINGSPLASSER/TORV OG OFFENTLIGE Plasser

Inkluderer setting av brøytetikker, drenering, fjerning av vegetasjon, grusing, tetting av hull, asfaltering, oppmerking, parkeringsvaktordning etc.

➤ Drift, vedlikehold, brøyting og utvikling av:	
• kommunale veier med/uten fast dekke:	ca. 157 km (92 km asfaltert)
• kommunale parkeringsplasser:	ca. 1300 stk.
• Kommunale HC parkeringsplasser:	ca. 55
• kommunale gang og sykkelstier:	ca. 7 km
➤ Drift og vedlikehold av kommunale broer:	Over 200 stk.
➤ Grøntanlegg/rabatter	
➤ Gatelys	
• Antall punkter totalt:	ca. 2000 pkt.

Det jobbes med å skifte ut eldre kvikksølvpunkt med LED-lyspunkt.

Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater pr km (Kostra 2018)

Farsund	Lyngdal	Kvinesdal	Flekkefjord	Gruppe 11	Landet
67557,-	73813,-	74718,-	82965,-	102933,-	139947,-

FRILUFTSLIV

Kommunen ved teknisk drift og frivillige rydder og vedlikeholder turstiene i kommunen.

➤ Vedlikehold og utvikling av:	
▪ Parker – Byparken, Farøyparken, Selvaagparken, Borshavn	
▪ Friområder – Varbak, Mosvoldtjern, andre tettstedsnære grøntområder	
▪ Turveier/stier:	
- Merkede turstier:	ca. 120 km
- Lysløyper:	ca. 5 km
- Kyststi:	ca. 40 km
- Vita Velo fase 1 (15 km)	2 km med avtaler
• Servituttavtaler i skjærgårdsparken:	24 stk.

BALLØKKER OG LEKEPLASSER

➤ Vedlikehold og utvikling av:	
Antall:	ca. 20 stk.
Lekeplasser:	ca. 75 stk.

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål L1:

Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T-1	Tilrettelegge nye lavterskeltilbud	Fokus på utvikling av nærturområdene og møteplasser, bla. Mosvoldtjern og Varbak Utvikling av lekeplasser i sentrumsområdene	Investering 2020-2023
T-2	Fysisk tilrettelegging: - Vita Velo	Fase 1: Lista fyr – Varnes fyr er gjennomført Fase 2: Lomsesanden – Nesheim. - Lomsesanden – Alcoa M er ferdig Fase 3: Lista fyr – Nesheim	Investering 2020-2023
T-3	Universell tilrettelegging i sentrumsområdene	Universell tilrettelegging ligger til grunn i alle nye tiltak som gjennomføres Ledelinjer i Vanse sentrum	Investering 2020
T-4	Gode sammenhengende forbindelser for gående og syklende for alle	Fokus i sykkelkommunesamarbeid: 1 Ny forbindelse Ulgjell – Indremyra 2 Sykkelparkering Oppgradering av trappogater/viktige snarveier (forskjønning/tilrettelegging, lys og skilt)	Investering 202 2021-2023 Investering 2020

Delmål L3:

Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T-5	Senterutvikling	Videre arbeid med gjennomføring av gatebruksplan/Farsund sentrum gjelder gatenettet rundt nye Eilert Sundt og omfatter: - Strandgaten - Theis Lundegaards gate - Inger Sundts gate - Jansens plan	Investering 2020-2021

Delmål L5:

Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T-6	Trygg ferdsel: Oppfølging av trafikksikkerhetsplanen	Oppfølging ligger kontinuerlig i alle enheter, i form av sjekklister og prioriteringslister Nytt tiltak: Sertifisering til Trafikksikker kommune Utvidelse av fortau Klinkleet	2020-2023 2020-2023 Investering 2020

Delmål N1:

Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T-7	Ferdigstillelse av Røssevika næringsområde	Arbeidet pågår	Investering 2020-2023
T-9	Fjerne unødig parkering i sentrum	Utarbeidelse og håndheving av skiltplan for sentrum	2020
T-10	Tilrettelegging for tilstrekkelig parkering i gåavstand	Utbygging av nye parkeringsplasser i Farsund sentrum	Investering 2020-2021

TEKNISK FORVALTNING

Teknisk forvaltning er inndelt i to ansvar og budsjettområder. Dette er:

- Brann
- Byggesak, plan, kart og oppmåling

Teknisk forvaltning er tillagt økonomisk forvaltningsansvar for brannvern. Brannvern er organisert som et interkommunalt selskap - Brannvesenet Sør. Kommunen betaler til Brannvesenet Sør en 20,06 % andel

av driftsutgiftene, og tilsvarende andel i budsjett for investeringer. Styret i Brannvesenet Sør vedtar de årlige budsjettene for selskapet.

Følgende tjenester inngår i tjenesteområdet byggesak, plan, kart og oppmåling:

- Postregistrering av bygge og delingssaker.
- Bygge- og delingssaksbehandling etter plan- og bygningsloven,
- Behandling av private forslag til detaljplaner etter plan- og bygningsloven,
- Utarbeide områdereguleringsplaner og detaljplaner i kommunal regi.
- Besvare forespørsler etter lov om eiendomsmegling.

Oppmålingstjenester og kartforvaltningstjenester blir lyst ut på anbud. Anbud er utlyst i 2018 og inngått rammeavtale med opsjoner som har en lengde på inntil 4 år.

Tjenesteområdet plan, har en 100 % og en 20 % arkitekt stilling.

Tjenesteområdet byggesak har tre 100 % saksbehandlerstillinger og en 100 % sekretærstilling. Enhetsleder er budsjettmessig fordelt med 70 % på byggesak og 30 % på oppmåling

STATUS, UTVIKLING OG UTFORDRINGER I TJENESTEOMRÅDET

Plan- og bygningslovgivningen har en svært stor endringsfrekvens. Endringene har til hensikt å forenkle og forbedre, men gjør det kontinuerlig utfordrende å være ajour med gjeldende regelverk. Det er på denne bakgrunn behov for avsette tid og midler for kursvirksomhet, da spesielt på fagområdet byggesak.

I 2020 skal enheten i regi av DDV i samarbeid med øvrige deltakerkommuner innføre e-byggesaksløsning fra Tieto. E-byggesak blir implementert etter skifte av saksbehandlingssystem fra samme leverandør. Med implementering av e-byggesak tas sikte på å heve kvaliteten på tjenestenivået, forenkle rapportering og effektivisere byggesaksbehandlingsprosessen.

Det er i 2019 gjort avtale med de øvrige DDV kommunene om felles drift av kartverk. Løsningen med felles installasjon er igangsatt i mai 2019. Midlene som spares ved felles installasjon og drift av denne (rundt 10 %) tenkes avsatt til DDV, som vil forestå fremtidig drift og installasjon av oppdateringer. Endringen innebærer en større sikkerhet for stabil drift og vil muliggjøre bedre oppfølging av offentlige regler knyttet til anskaffelser og vedlikehold.

Rundt 82 % av enhetens budsjett utgjør midler som utbetales Brannvesenet Sør IKS i henhold til styrevedtak. Det er ut fra dette kun mulig å foreta besparelser og effektivisering innen en begrenset del av enhetens budsjett.

I 2020 er det i driftsbudsjettet foreslått avsatt kr 600.000,- til stedsutvikling i hhv Farsund, Vanse og på Borhaug, fordelt på kr 200.000,- for hver av prosjektene.

Delmål (L3):**Farsund er en positiv tilflyttingskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier**

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T – 11	Sentrumsnært fortetting (sykehuset)	Utarbeide detaljreguleringsplan	2020-2023 Behov for økt driftsramme min. 100.000 kr

Delmål L7:**Farsund er ledende i Agder på naturforvaltning og omstilling til lavutslippssamfunnet**

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T -12	Miljøkonsekvenser: Tema i saks mal	Implementeres i saksmal	2020

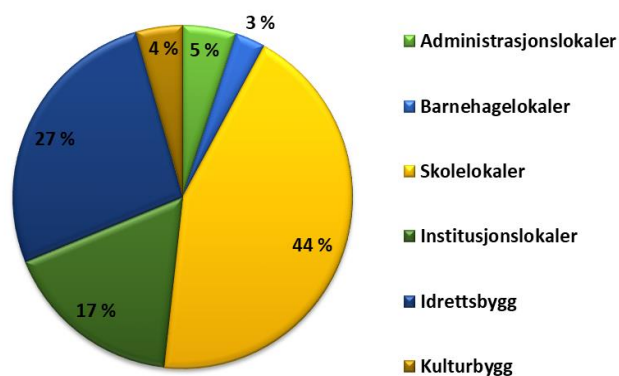
BYGG OG EIENDOM

Enheten omfatter forvaltning, drift og vedlikehold av bygg, renhold, eiendomsforvaltning og prosjektgjennomføring.

Bygningsmasse

Enheten vedlikeholder, drifter og forvalter 89445m² (2018) bygningsmasse (bygninger tilhørende vann, avløp og havn er ikke medregnet).

Av den totale bygningsmassen utgjør formålsbygg (skole, barnehage, institusjon, kulturbygg etc.) 51.838m². I tillegg leier kommunen til sammen 4400m² fordelt på lokaler til Lista Aktivitetshus, deler av NAV bygget og lokaler til helsestasjonen på Amfi Farsund og Flipside (formålsbygg).

Farsund Arealfordeling - formålsbygg

Styringsindikator	Farsund	Snitt i nettverk	Lavest verdi i nettverk	Høyest verdi i nettverk
Prioritering				
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger	5 304	8 254	3 563	26 451
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter	8,8	9,8	7,1	18,2

Dekningsgrad				
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger	5,6	6,7	4,2	19,8
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvm (BTA)	988	1 050	819	1 392
Korrigert brutto driftsutgifter til kommunal forvaltning av eiendommer per kvm (BTA)	78	42	6	95
Utgifter til vedlikeholds aktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvm (BTA)	60	81	41	178
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvm (BTA)	543	609	442	855
Herav Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvm (BTA)	143	140	91	197
Herav Renholds kostnad per kvm (BTA)	175	162	122	194
Sum FDV per kvm (BTA)	681	733	547	998
Investering				
Snitt investeringsutgift per innbygger siste 3 år	5 031	5 951	586	28 161
Avskrivninger for kommunal eiendomsforvaltning per kvm eide bygg	328	308	157	508
Kvalitet				
Energibruk per kvm (BTA)	154	156	80	236

Energi

Energiforbruk 2018 for formålsbygg var

• Elektrisk kraft	3.665.837 kWh
• Bioenergi (flisfyring)	4.145.344 kWh
• Fyringsolje	156.941 kWh

Byggeprosjekter

I 2018 har vi gjennomført prosjekter for til sammen kr 96.700.000. Det største prosjektet i 2018 har vært bygging av Boliger og dagtilbud for demente ved Listaheimen. Avdelingen har i tillegg hatt prosjektledelse for prosjekter i andre enheter og gjennomført anskaffelsesprosesser.

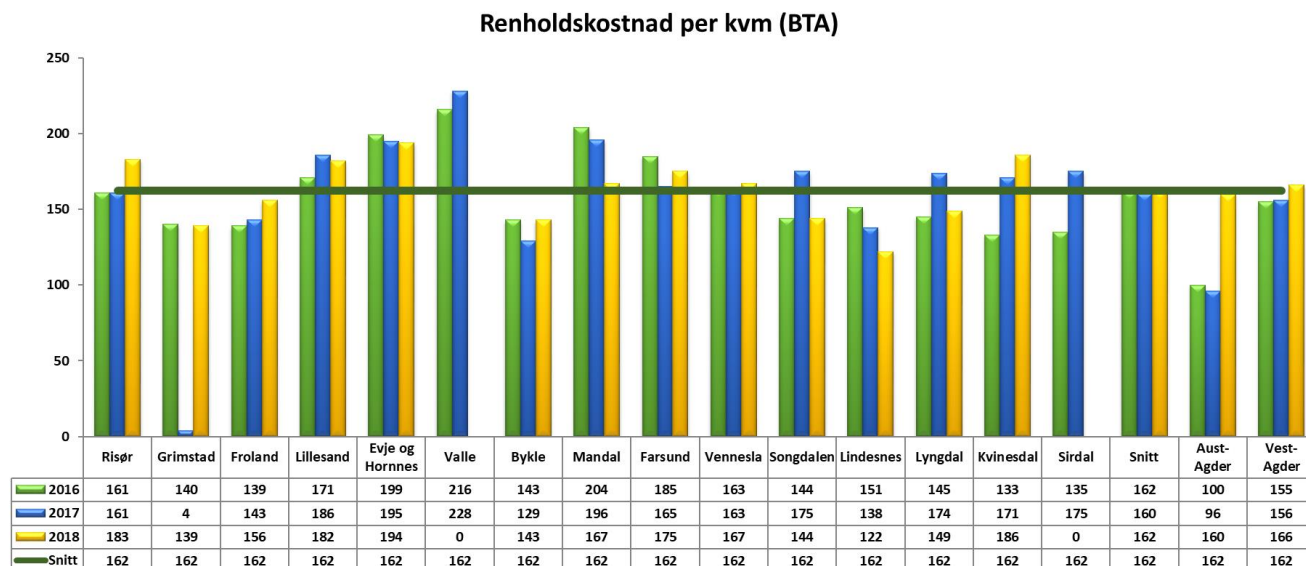
Eiendom

Farsund kommune er en betydelig eier av grunneiendommer og spredte parseller. Disse ble i sin tid ofte anskaffet for gjennomføring av kommunale planer som f.eks. formålsbygg, boligbygging, næringsutvikling, sentrumsutvikling, fremføring av vei, vann og kloakk mv. Kommunen eier også div. bebygde eiendommer.

Kommunen avhender ofte eiendommer til private aktører når behovet vurderes å ikke lenger være tilstede. I fjor (2018) ble det avhendet eiendommer for samlet kr. 15.700.000 som er både tomter, spredte parseller og boliger.

Renhold

Det jobbes kontinuerlig med forbedringer og effektivisering i avdelingen. Av kommunens samlede bygningsmasse er det 106 500m² vaskbart areal pr uke.

Sammendrag

Bygg og eiendom er med i nettverkssamarbeid med 14 andre kommuner i Agder i forhold til benchmarking av nøkkeltall til KOSTRA. Farsund ligger hovedsakelig under eller på snitt sammenlignet med vår nettverksgruppe. Det som utmerker seg er:

- Vi har lavere netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning per innbygger.
- Vi har mindre antall kvm. formålsbygg pr. innbygger enn snittet i nettverksgruppa.
- Lave FDV (Forvaltning, drift og vedlikehold) utgifter pr. kvm.
- Lavere enn snitt investeringsutgifter pr. innbygger de tre siste år. Dette gjelder for årene 2016-2018.
- Noe høyere avskrivningskostnader enn snitt i nettverket.
- Renholds utgiftene har steget noe. Kostnadsføring for hallbetjenten i Listahallen er endret og det har vært noe økte driftskostnader.

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål (L3):

Farsund er en positiv tilflyttingskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T - 13	Utbygging av Kjørestad	Salg av eiendommen	2020

Delmål (L7):

Farsund er ledende i Agder på naturforvaltning og omstilling til lavutslippssamfunnet

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T - 14	Omlagging til bioenergi på Husan og samarbeid om Eilert Sundt	Samarbeider med VAF om omlagging til bioenergi til Husan.	2020

LANDBRUK

Enheten har ansvar for kommunens landbruks-/natur- og vilt-forvaltning. I tillegg til myndighetsoppgavene etter særlovene i landbruket, forvalter enheten de statlige tilskuddsordningene til jordbruk-/skogbruks-næringen. Målet er å tilrettelegge for en optimal og bærekraftig bruk av kommunens produktive arealer til jordbruk, skogbruk og natur-/kulturlandskapskvaliteter.

Forvaltning av kommunale landbrukseiendommer inngår i våre oppgaver. Faglig veiledning er en sentral oppgave. Med egen naturforvalter stiller kommunen sterkt for å håndtere naturmiljøet og utfordringer med endret klima, fremmedartskontroll og tilrettelegging for naturopplevelser.

Oppgavene er fordelt på 4 medarbeidere, til sammen 3,7 årsverk:

- Jordbrukssjef: Saker etter Jord-/konesjonslov, hovedsaksbehandler for landbruksutvalget, næringsutvikling - landbruk, veterinærvaktordningen, tilskudd kulturlandskap, drenering, m.m..

- Saksbehandler jordbruk: statlige tilskuddsordninger for jordbruksproduksjon, sykdoms- og ferie/fritids- avløsning og regionalt miljøprogram.
- Skogbrukssjef: Saker etter skogbruksloven og viltloven, sekretær for viltnemnda, Tilskudd til nærings- og miljø-tiltak i skogbruket, utnytting av skogressursen og investeringer i nye veier og skogkultur. Daglig ansvar for viltforvaltningen.
- Naturforvalter: Administrere statlig finansierte natur-/miljø-prosjekter. Bindeledd mellom grunneierne-kommunen-statlige myndigheter i forvaltningen av verneområdene. Ivareta og eksponere kommunens naturressurser for kommunens innbyggere og besøkende.

Oppgaveløsningene gjøres uavhengig av den enkeltes fagområde for å finne optimale løsninger. Enheten samarbeider mye på tvers av enhetskillene og er en viktig underleverandør av tjenester for andre kommunale tjenesteområder.

Formål/ alle beløp i 1000-kr.	2017	2018	2019 (pr. sept.)
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket, skogkultur/veier.	690	380	285
Tilskudd sykdomsavløsning	165	914	85
Produksjonstilskudd/avløsertilskudd ferie/fritid ¹⁾	49801	36990	-
Regionalt miljøprogram (RMP)	1520	1956	
SMIL (Spesielle miljøtiltak i jordbruket)	294	313	294
Tilskudd til drenering av jordbruksjord	120	100	114
Bedriftsutviklingstilskudd fra Innovasjon Norge	2770	2200	1730
Utvalgt kulturlandskap, Vest-Lista	1000	800	800
Veterinærvakt i Lindesnes veterinærvaktområde	807	826	849
Fremmedartsbekjempelse	0	170	0
Prosjekt Overvåking av fjordsystemene	-	380	Avsluttet 2019
Vanndirektiv og sjørrrettprosjekt	450	200	
Søppelrydding i verneområdene		50	55
Prosjektering i Nesheimvassdraget		150	Avslutta 2019
Flomsikring Vansebekken			500
Sum statlige ordninger,	58390		

¹⁾Produksjonstilskudd for 2017 ble unormalt høyt pga omlegging av utbetalingsrutiner/søknadsfrister

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål N2:

Farsund er fylkets største jordbrukskommune med et bærekraftig og innovativt landbruk.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T-16	Dreneringstiltak	Fokus på økt behov for drenering og utnyttelse av statlig tilskuddsordning.	2020-2023
T-17	Tiltak for å hindre uttørking/flom/avrenning	Informasjon og effektiv saksbehandling. Internt samarbeid landbruk-naturforvalter-teknisk	2020-2023
T-18	Vannkvalitetsovervåking	Fortsette telling av sjøørret i de viktigste vassdragene i kommunen. Fortsette undersøkelse av fjordvannkvaliteten	2020 2020-2023
T-20	Bygge flere skogsveier	Kartlegge behovet for veier for avvirking av større lauvskog-områder.	2020-2023
T-21	Revidere skogsveiplan	Ny plan der tilgang til drivverdige lauvskogområder blir prioritert	2020
T-22	Oppgradering av akseltrykk på offentlig vei	Påvirke oppgradering av offentlig veier for tømmertransport med vogntog lengde 24 m	2020-2023
T-23	Møte økt etterspørsel etter bioenergi	I samarbeid med næringen informere og tilrettelegge for lønnsom lauvtre drift.	2020-2023
T-24	Planting for å øke karbonfangsten	Sørge for at alle hogstflater blir replantet.	2020-2023
T-27	Samarbeid om tilrettelegging i kulturlandskapet	Kontakt med grunneiere og samordne kommunale prosjekter og planer. Revisjon av kommunale retningslinjer for SMIL-tilskudd.	2020-2023 2020
T-28	Markedsføre lokalprodusenter/synliggjøre næringen	Kommunal prosjektgruppe etablert 2018	2020-2023

Delmål N4:

Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på rike natur- og kulturverdier

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T-30	Faste adm. møter med Fylkesmannens miljøvernavdeling og Nasjonal besøkscenter våtmark.	Naturforvalteren integreres i prosessene.	2020-2023
T-32	Tilrettelegging sambruk av verneområdene	Kommunen jobber som bindeledd mot Fylkesmannen der grunneiere og andre ønsker aktivitet i verneområdene.	2020-2023

Kommentarer:

T-18. Arbeidet med vannovervåking vurderes å gå inn i nytt prosjekt der naturforvalter vil fungere som regional vannområdekoordinator, finansiert av fylkeskommunen.

T-23. Igangsatt prosjekt med Lister Nyskaping og AT-skog om hogst av lavverdig virke til bioenergi og erstatte arealene med høy produktiv gran (karbon-binding)

HAVN

Havn er administrativt organisert i teknisk sektor, men budsjettmessig plassert i område 1 – Formannskapet.

Farsund Havnevesen er delt inn i 3 ansvars og budsjettområder. Disse er:

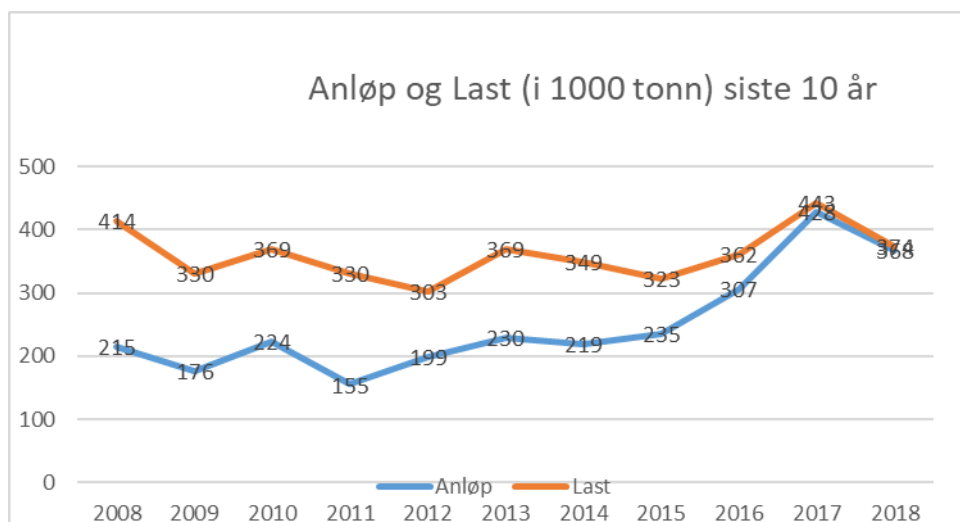
1. Forvaltning:
 - a. Behandling av søknader i henhold til Havne og Farvannsloven
 - b. Uttalelser til reguleringsplaner
 - c. Havnesikring og beredskap
 - d. Oppsyn med private og offentlige kaier
 - e. Myndighetsutøvelse på orden, fart og farledsdisponeringer i havnen
 - f. Statistikkføring til SSB
 - g. Interkommunalt Utvalg mot akutt forurensning
2. Kommersiell drift, Storhavn:
 - a. Drift og vedlikehold av kaier i Lundevågen
 - b. Drift og vedlikehold av Havnevesenets bygninger
 - c. Drift og vedlikehold av kaier i Farsund indre havn
 - d. Drift og vedlikehold av fiskerihavnene i kommunen

- e. Salg av tjenester: Vann, strøm, utleie av kaie, utleie av kaiarealer, fortøyningstjenester, avfall, ISPS, båttjenester, gangveier, rådgivning og informasjon
3. Drift og vedlikehold av småbåthavnene i Farsund kommune, ca. 1000 båtplasser fordelt på 12 båthavner + vedlikehold av gjestehavner i Borshavn og Farsund sentrum.

Tjenesteområdet Storhavn har Havnefogd 75%, Regnskap/ sekretær 20% og kaiformann 30%.
Tjenesteområdet småbåthavn har Kunderådgiver/ sekretær 50%, Kaiformann 30% og havnefogd 5%.
Tjenesteområdet forvaltning har havnefogd 20%.

STATUS, UTVIKLING OG UTFORDRINGER I TJENESTEOMRÅDET

Tjenesteområdet Storhavn, omsatte for ca. 11 millioner kroner i 2018. Her har vi hatt en pen omsetningsvekst de siste årene, dog er mye av dette forbundet med skipsopplag, noe som er forventet å avta i årene fremover. I 2018 ble det etablert en base for oljeservicevirksomhet i Lundevågen. Utover dette har vi eksisterende kunder som Asco Norge AS og FFS som er store havnekunder. Det er viktig for å etablere gode logistikk-løsninger for nye og eksisterende kunder, både med hensyn på kaifasiliteter og med hensyn på bakarealer. Overvåkningsanlegg og adgangskontrollanlegg er sammen med trådløs IT-kapasitet, etterspurt blant våre kunder. Fremtidsrettede landstrømanlegg for store skip må også planlegges.

Våre fasiliteter for større fartøyer over 15 meter:

- **Kommunekaien:** Lengde 130 meter og 6-7 meters dybde. Her tar vi imot båter på maks. 150 meter. Pullerter på 50 tonn + 1 stk. på 100 tonn på ny RoRo rampe. Her har vi planer om å mudre oss ned til ca. 8 meters dybde i 2019.
- **Industrikaien:** Lengde 94 meter. Dybde 7-8 meter. Her tar vi imot båter på maks. 150 meter. Pullerter på 50 tonn. Kaien er i dårlig forfatning.
- **Dypvannskaien** (gamle Bredero). Lengde 130 meter. Dybde 15 meter. Her kan vi ta imot båter på 300 meters lengde. Pullerter på 50 tonn + 2 x 100 tonn + 2 x 300 tonn.
- Alle kaiene er lokalisert i gangavstand fra hverandre, ca. 8 minutters spasertur inn til sentrum og det kan kjøres tungt maskineri imellom kaiene. Vi har tilgang på store arealer i tilknytting av kaiene. Alle kaiene har ISPS godkjenning. Kjøretid fra Forus i Stavanger er ca. 2 timer. Kjøretid fra Kristiansand er ca. 1,5 timer.

- Farsund havnevesen har 6 bygninger:
 - 3 stk. lagerhaller ved kommunekaien. Areal 9.450 m2. utleid til Asco Norge AS
 - 1 stk. lagerhall på industrikaien på 600 m2. Utleid til FFS.
 - 1 stk. verkstedhall på industrikaien på 122 m2. Brukes av havnevesenet til egenproduksjon av tjenester.
 - 1 stk. fiskemottak med en grunnflate på 300 m2 i Listahavnen. Utleid til Skalldyr Norge, men leieavtalen opphører 1. kvartal 2020.

Tjenesteområdet småbåthavn, omsetter for ca. 3,5 millioner kroner i 2019. Hvert år har vi ekstra kostnader knyttet til ødelagte brygger og fortøyningsfester til flytebryggene under stormer. Anleggene blir eldre og stormene blir mer brutale. Vi bør bygge opp en økonomisk buffer for å håndtere slike hendelser. Vi har ledige båtplasser i Kjørrefjord båthavn utover dette er det ventelister i båthavnene. Lengst ventetid er det på Sigersvoll, nest lengst er det på Verven.

Tjenesteområdet forvaltning, omsetter for ca. ½ million kroner i 2018. For dette tjenesteområdet har vi mottatt signaler fra kystverket om at de ønsker å overta farvannsforvaltningen helt inn til kai. På sikt så bør anløpsavgiften reduseres.

Brann og havaritjeneste:

Farsund havnevesen sitter i styret i IUA og deltar jevnlig på øvelser, samt håndterer akutte forurensningssituasjoner i kommunens sjøområde.

Farsund havn har avfallsplanverk som er godkjent av Fylkesmannens Miljøvernnavdeling. Denne skal re-godkjennes hvert 5. år.

Vi har ISPS planverk som skal godkjennes av Kystverket hvert 5. år. Siste godkjenning er datert 24.06.2019.

Omfang av disse planverkene:

- Ulykke: Brann, Eksplosjon, Miljø, Dødsfall, Andre typer alvorlige ulykker
- Når Farsund havns omdømme er truet
- Kriminalitet: Terror, Sabotasje, Trusler, Tyveri
- Krig og krigslignende tilstander

OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Delmål (N1):

Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet.

Nr.	Tiltak	Beskrivelse	Periode
T-33	Lundevågen havn Mudring	Mudring kai 1 fra 6 til 8 meter	2020
T-34	Oppgradering kai 10 Lundevågen	Dypvannskai	Investering 2023
T-35	Bugdøy: Vurdere ny infrastruktur til opplagsplass	Legge frem ny landstrøm til Bugdøy Legge frem vann til Bugdøy	Investering Ved behov
T-36	Oppfølging av næringsplanen Havbrukerforum	Ble etablert i 2016. Består av havnefogd, FFS, Farsund Chartering, Asco og Einar Øgrey AS	2020-2023

7. FARSUND KOMMUNE SOM ARBEIDSGIVER

ORGANISASJON OG ANSATTE

Farsund kommune er organisert med to administrative styringsnivå (to-nivåmodell). Rådmannen og kommunalsjefer (3 stk.) utgjør det strategiske rådmannsnivået, mens 24 selvstendige resultatenheter ledes av egne enhetsledere med ansvaret for drift av enhetene (enhetsledernivået). I tillegg finnes tre ledere for interne støttefunksjoner (personal, økonomi og fellestjenester).

Farsund kommune har til sammen mer enn 800 fast ansatte. Lønn utgjør en betydelig del av kommunens driftsbudsjett, men ansatte er samtidig vår viktigste ressurs i forhold til å levere kvalitativt gode tjenester til våre innbyggere. Rekruttering av medarbeidere med rett kompetanse er derfor en av de viktigste oppgavene i årene som kommer. Samtidig er det av stor betydning at man beholder og videreutvikler den kompetansen som allerede finnes i organisasjonen.

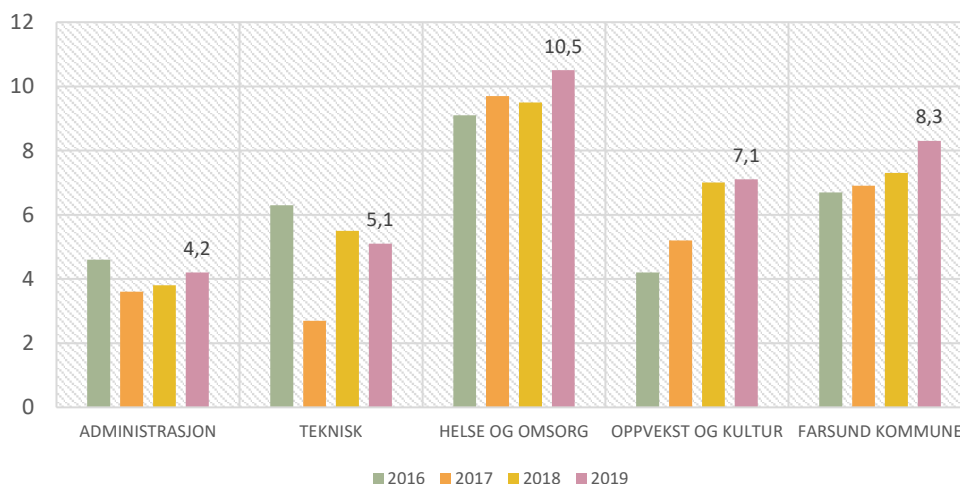
Kommunen som organisasjon er avhengig av å være dynamisk og tilpasningsdyktig for å imøtekomme endringer i rammevilkår og tjenestebehov samt kontinuerlige krav til rasjonell og effektiv drift. Den pågående *innsparingsprosessen* i kommunen underbygger behovet for å vurdere og gjennomføre organisasjons- og bemanningsmessige tilpasninger for å effektivisere kommunens drift og redusere kostnader.

Innsparingsprosessen antas å kreve store arbeidsressurser i 2020, mens tiltakene vil kunne medføre utredninger og endringsprosesser som kan skape en viss uro i organisasjonen. Det vil i denne sammenhengen være viktig at innsparingsprosessen gjennomføres på en måte som ivaretar hensynet til HMS, arbeidsmiljø og hver enkelt arbeidstaker.

SYKEFRAVÆR OG ARBEIDSMILJØ

Sykefraværet i kommunen har økt merkbart i 2019 (tall for 2. tertial). Nærværarbeidet må derfor intensiveres ytterligere for å sikre at arbeidskraft og kompetanse kan bli brukt på en effektiv måte til beste for våre tjenestemottakere. Figuren nedenfor viser fraværsutviklingen over de siste 4 årene innen de ulike sektorene og for kommunen totalt.

SYKEFRAVÆR PER SEKTOR
2. TERTIAL 2016 - 2019

I 2016 ble det gjennomført en medarbeiderundersøkelse for ansatte i Farsund kommune (10-faktor). Undersøkelsen ble gjennomført med en svarprosent på hele 78 % prosent og gir derfor et representativt bilde på hvordan ansatte i kommunen opplever egen arbeidssituasjon. Det planlegges en ny slik undersøkelse i 2020.

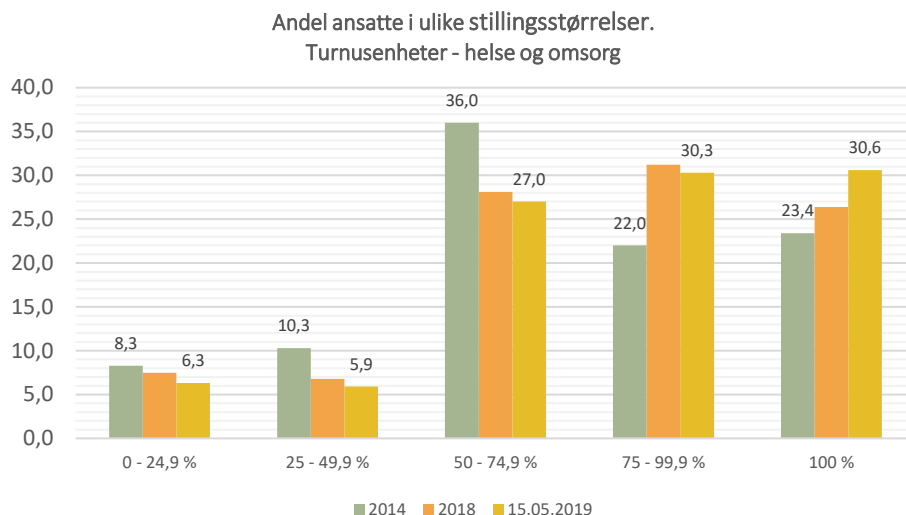
Resultatene fra undersøkelsen viser at Farsund kommune scorer på nivå med landsgjennomsnittet. Undersøkelsen har, og blir brukt som grunnlag for utviklings- og forbedringsprosesser ved hver enkelt enhet.

Tabellen under gir en oversikt over resultatene i 10 – faktor medarbeiderundersøkelse i 2016 (skala 1-5 hvor 5 er best).

Faktor		Farsund kommune	Landet
Faktor 1	Oppgavemotivasjon	4,3	4,3
Faktor 2	Mestringstro	4,3	4,3
Faktor 3	Selvtendighet	4,2	4,2
Faktor 4	Bruk av kompetanse	4,2	4,2
Faktor 5	Mestringsorientert ledelse	3,9	3,9
Faktor 6	Rolleklarhet	4,3	4,3
Faktor 7	Relevant kompetanseutvikling	3,7	3,7
Faktor 8	Fleksibilitetsvilje	4,5	4,5
Faktor 9	Mestringsklima	4,0	4,1
Faktor 10	Nytteorientert motivasjon	4,7	4,7
Total	10 - Faktor undersøkelse	4,2	4,2

HELTIDSKULTUR

Farsund kommune har et stort fokus på heltidskultur og innførte blant annet kalenderturnus (årsturnus) innen døgnbaserte tjenester i helse og omsorg i 2019. Kalenderturnuser regnes som et godt verktøy for å sikre en forsvarlig drift, og gir samtidig muligheter for å øke andelen heltidsansatte i turnusstillinger for å bidra til å etablere en heltidskultur. Figuren nedenfor viser at andelen heltidsansatte innen enheter med døgnkontinuerlig drift har økt betydelig fra 2014 og frem til mai 2019.

Arbeidet med årsturnus, alternative arbeidstidsordninger og andre tiltak som kan bidra til heltidskultur vil bli videreført i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene også i 2020.

LEDEROPPLÆRING / LEDERUTVIKLING

Farsund kommune vil videreføre fokuset på lederopplæring i 2020. Det ble i 2019 bli satt fokus på lederopplæring og ledelse og mer enn 25 ledere deltok i et ledelse studium som videreføres med nye emner i 2020 (høsten 2019 og våren 2020). Studiet fokuserer bl.a. på relasjonell ledelse, samhandling og konflikthåndtering.

LÆRLINGER

Farsund kommune oppfyller både et samfunnsansvar og et eget behov for fremtidig rekruttering av fagutdannede gjennom å ta inn lærlinger innen ulike yrkesfag. Antall søkere til læreplasser innen sentrale «kommunale fag» har over tid vært synkende, men gjennom dialog og samarbeid med Vest-Agder fylkeskommune og inntak av lærlinger innen nye yrkesfag, så har vi likevel klart å opprettholde et akseptabelt nivå. Farsund kommune vil også i det videre arbeide for å øke antall lærlinger i virksomheten.

8. FARSUND KOMMUNE - STATUS ØKONOMISK UTVIKLING

Kommunen har ansvar for å drive en virksomhet som sikrer bærekraftig utvikling av fellesskapets verdier.

Delmål i kommuneplanens samfunnsdel for 2018-2030:

Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester.

God økonomistyring skal å sikre at kommunen ikke får en økonomisk utvikling som medfører redusert økonomisk handlefrihet for fremtidige generasjoner.

Det er noen nøkkeltall som ofte benyttes fordi indikatorene gir godt grunnlag for å vurdere den økonomiske utviklingen.

- Netto driftsresultat
- Lånegjeld
- Disposisjonsfond

NETTO DRIFTSRESULTAT

Netto driftsresultat viser hvor mye av løpende inntekter som er igjen etter at løpende utgifter er trukket fra. Finansinntekter- og utgifter inngår også i resultatbegrepet.

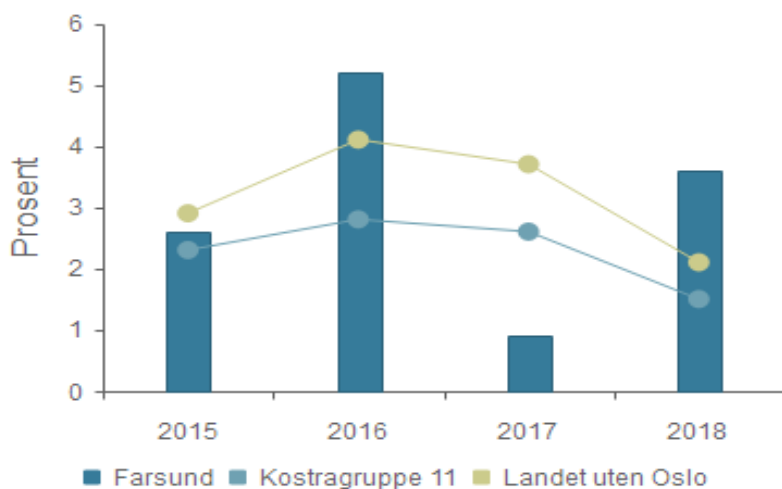
Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og gir dermed en indikasjon på kommunens økonomiske handlefrihet. Anbefalt nivå fra sentrale myndigheter er minst 1,75% av driftsinntektene.

Årsregnskapet for 2018 ble lagt frem med et netto driftsresultat på 31,3 mill. eller 3,6 % av driftsinntektene. Det er over anbefalt nivå på 1,75 %, og betydelig bedre enn 2017 resultatet på 0,8 % - eller 6,6 mill. kroner.

Årsaken til regnskapsmessig mindreforbruk i 2018 er høyere frie inntekter enn budsjettert, gunstige pensjonseffekter, og god økonomistyring i sektorene.

Landets kommuner uten Oslo hadde et samlet netto driftsresultat på 2,1 %. God skatteinngang har også for 2018 preget årets resultat for kommune. Dette er engangsinntekter som ikke forventes i årene fremover.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat i økonomiplanperioden

Kommunen står overfor omfattende og komplekse utfordringer. Innbyggerne og samfunnet har økende tjenestebehov og økte forventninger til medbestemmelse, kvalitet og profesjonalitet. Etterspørsel etter lovpålagte tjenester øker. Samtidig forventes ikke kommunens inntekter å øke tilsvarende kostnadsbildet.

Økt kostnadsfokus og gevinstrealisering gjennom forbedringsarbeid er nødvendig for å redusere kostnadene, men også for at vi skal få mest og best mulig tjenesteproduksjon innenfor begrensede inntektsrammer.

Netto driftsresultat er indikatoren som best beskriver kommunens handlefrihet. Med økende tjenestebehov og reduserte inntekter er dette en viktig måleindikator.

Utvikling i netto driftsresultat i økonomiplanperioden

Utvikling netto driftsresultat Tall i 1000 kroner	Opprinnelig budsjett			Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	Regnskap 2018	2019	Forslag budsjett 2020	2021	2022	2023
Sum generelle driftsinntekter	-603 761	-603 410	-620 445	-618 190	-615 904	-615 910
Sum bevilgninger drift, netto	546 425	582 924	593 356	580 545	575 577	574 136
Netto finansutgifter	26 042	35 010	37 100	37 644	40 327	40 452
Netto driftsresultat	-31 294	14 524	10 011	0	0	-1 322

Tabellen viser at det er planlagt budsjett i balanse i 2021 og 2022, mens for 2023 er det i økonomiplanen et positivt netto driftsresultat.

LÅNEGJELD

Farsund har hatt en høy gjeldsvekst. Grafen nedenfor viser nivået på lånegjeld i % av driftsinntektene i forhold til landsgjennomsnittet og KOSTRA gruppe 11.

Netto lånegjeld er langsiktig gjeld (eks pensjonsforpliktelser) minus utlån og ubrukte lånemidler. Indikator for å definere lånegjelden som høy, er gjerne satt til 75 % av driftsinntektene.

Farsund kommunes netto lånegjeld i % av driftsinntektene utgjør nå 98,3 %.

Høy lånegjeld belaster driftsregnskapet gjennom avdrag og renter. Lånegjeld gir dermed begrensninger i fremtidig økonomisk handlingsrom.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

	2015	2016	2017	2018
Farsund	93,2 %	91,9 %	92,6 %	98,3 %
KOSTRA gruppe 11	84,8 %	87,4 %	88,6 %	85,6 %
Landet uten Oslo	82,1 %	83,0 %	84,5 %	79,3 %

Langsiktig gjeld i økonomiplanperioden

Farsund kommune har høy gjeld og det forventes lav vekst i frie inntekter i årene framover. Renterisiko er en viktig vurderingsfaktor som det må tas hensyn til. For å sikre økonomisk kontroll og handlefrihet bør framtidig investeringsnivå holdes på et lavere nivå enn det en ser i dag for å redusere risiko.

Langsiktig gjeld inkluderer startlån, lån som staten betjener med rentekompensasjon til skolebygg og kirker, samt lån som betjenes av gebyrinntekter i VAR-sektoren og inntekter fra havnevesenets virksomhet.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i lånegjeld som finansieres av frie inntekter i forslag til økonomiplan.

Utvikling langsiktig lånegjeld tall i hele 1000	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2019	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Beregnet samlet lånegjeld	965 720	983 093	1 014 938	1 039 724	1 053 530	1 070 358
Utlån og ubrukte startlån	78 564	83 147	93 147	103 147	113 147	123 147
Lån knyttet til selvkostområdene i kommunen	193 380	194 133	196 540	195 840	195 040	194 140
Havnevesenets lån	79 825	86 825	84 465	80 785	77 405	83 715
Lånegjeld som belaster driftsbudsjettet	614 000	619 000	641 000	660 000	668 000	670 000
Gjeldsgrad - lån som bel. kommunekassen	70	70	71	73	73	73

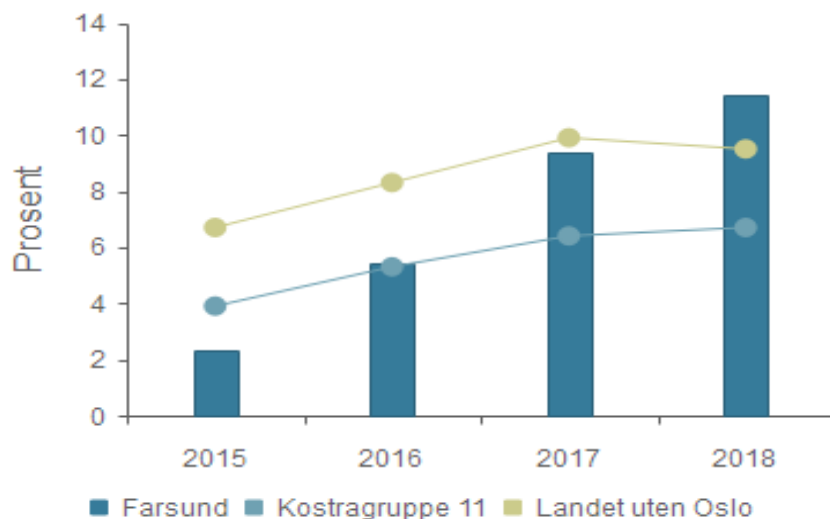
Lån som betjenes av frie inntekter viser det låneopptaket kommunen selv må finansiere ved hjelp av frie inntekter, og det er utviklingen i denne lånegjelden som er kritisk med hensyn til kommunens framtidige handlingsrom.

DISPOSISJONSFOND

Flere år med gode resultater har medført at disposisjonsfondet har økt fra 2,3 % i 2015 til 11,4 % i 2018.

Disposisjonsfond er kommunens «buffer» til å møte uforutsette hendelser som svikt i inntekter eller økte utgifter uten å måtte korrigere dramatisk i tjenestenivået i takt med svingningene.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

	2015	2016	2017	2018
Farsund	2,3 %	5,4 %	9,4 %	11,4 %
KOSTRA gruppe 11	3,9 %	5,3 %	6,4 %	6,7 %
Landet uten Oslo	6,7 %	8,3 %	9,9 %	9,5 %

Samlede disposisjonsfond har økt til 101,9 mill. i 2018. Nivået på disposisjonsfondet er dermed 11,4 % pr. 31.12.2018.

Anbefalt minimumsnivå på disposisjonsfond for å håndtere risiko varierer fra 2 til 12 prosent. Særlig for kommuner med høyt gjeldsnivå bør disposisjonsfondet minst utgjøre 5 % av driftsinntektene for å kunne opprettholde tilstrekkelig grad av handlefrihet.

I budsjettet for 2019 ble det opprinnelig vedtatt bruk av disposisjonsfond med 11,9 mill. Det ble i revidering vedtatt å bruke fond til finansiering av reduserte satser for eiendomsskatt med 8,4 mill.

I statsbudsjettet varsles økt skatteinntang for 2019 enn beregnet i opprinnelig budsjett for 2019. Resultatet kan dermed medføre mindre bruk av disposisjonsfondet enn opprinnelig budsjettet.

Utvikling disposisjonsfond i økonomiplanperioden	Regnskap 2018	Foreløpig revidert 2019	Forslag budsjett 2020	Økonomi-plan 2021	Økonomi-plan 2022	Økonomi-plan 2023
Tall i 1000 kroner						
Saldo disposisjonsfond 1.1. (inkl.mindreforbruk)	85 703	116 461	104 508	94 907	94 907	94 907
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	30 758	-11 953	-9 601	0	0	1 322
Saldo 31.12.	116 461	104 508	94 907	94 907	94 907	96 229

Farsund har middels med midler i disposisjonsfond og dermed god evne til å møte uforutsette økonomiske utfordringer. Nøkkeltall for fremtidig disposisjonsfond bør ta hensyn til at kommuner med høy lånegjeld har behov for ekstra buffer i disposisjonsfond.

LIKVIDITET

Tabellen nedenfor viser utviklingen i driftslikvider fra 2015 til 2018. Det har vært en positiv utvikling i likviditeten. Det skyldes at regnskapsresultatet de siste årene har gitt avsetning til frie disposisjonsfond. Langsiktig finansielle aktiva knyttet til ubundne fond investering inngår i beholdningen.

Utvikling driftslikvider	2015	2016	2017	2018
Kontantbeholdning	305 907	355 998	263 775	283 609
Ubrukte lånemidler	29 182	55 550	13 520	19 560
Bundne fond investering	12608	13 406	15 986	6 447
Ubundne fond investering	116 148	116 148	65 349	82 594
Driftslikvider	147 969	170 893	168 921	175 008
	2015	2016	2017	
Driftslikvider	147 969	170 893	168 921	175 008
Bundne driftsfond	19 630	21 498	18 088	18 116
Likvider for ordinær drift	128 339	149 395	150 833	156 892

Det vurderes fremdeles å være tilstrekkelige likvide midler til at kommunen kan innfri sine løpende forpliktelser.

Måltall og Handlingsregler

Den nye kommuneloven inneholder en lovfestet plikt for kommunen til vedta finansielle måltall. Nøkkeltallene er ikke bindende, men skal være verktøy for langsiktig styring av kommunens økonomi.

Det er ingen klare føringer til hvilke måltall som skal være aktuelle. Det er kommunen selv som ut fra lokale utfordringer og risikovurderinger må utarbeide sine egne lokale handlingsregler.

Formålet med å etablere finansielle måltall og handlingsregler er å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid, og benytte dette som en del av beslutningsgrunnlaget i økonomiplan- og budsjettprosessen.

Den økonomiske situasjonen for Farsund er oppsummert i økonomianalyse fra Framsikt- mai 2019:

Farsund hadde et godt resultat i 2018 og kommunen har ved utgangen av 2018 et disposisjonsfond som ligger på et anbefalt nivå. Gjeldsgraden er høy, og over anbefalt nivå. Kommunen har et høyt kostnadsnivå i tjenestene sammenlignet med enkelte kommuner i analysen.

Arbeidet med å utvikle lokale langsiktige måltall og handlingsregler er i gang. Forslag blir lagt frem til politisk prosess i begynnelsen av 2020. Handlingsreglene bør ha en langsiktig horisont, lengre enn økonomiplanperioden, gjerne 10-12 års perspektiv.

Aktuelle nøkkeltall:

- Netto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter
- Lånegjeld i prosent av driftsinntektene
- Lån som belaster driftsbudsjettet i prosent av driftsinntektene
- Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene
- Arbeidskapital – premieavvik i prosent av driftsinntektene

NASJONALBUDSJETTET OG NORSK ØKONOMI

Solid oppgang i norsk økonomi

Norsk økonomi er inne i sitt tredje år med konjunkturoppgang. Aktiviteten øker over hele landet og i de fleste næringer. Den gode utviklingen i norsk økonomi er ventet å fortsette fremover. Veksten i BNP for Fastlands-Norge anslås til 2,7 pst. i år og 2,5 pst. neste år. Veksten i fastlandsøkonomien ligger med dette an til å bli høyere enn sin langsiktige trend både i år og neste år. Høyere reallønnsvekst legger til rette for økt privat forbruk, og bedringen i konkurransevnen legger til rette for økte investeringer og økt eksport. Bedringen i arbeidsmarkedet ventes å fortsette fremover, med lavere arbeidsledighet og høyere sysselsetting.

Drahjelpen fra internasjonal økonomi er blitt noe mindre den siste tiden. Det er særlig i Europa at veksten har avtatt, mens den holder seg bedre oppe i USA.

Risikobildet internasjonalt gir noe økt usikkerhet. Nye handelsbarrierer utgjør en trussel mot internasjonal vekst. Det samme gjelder usikkerheten knyttet til Storbritannias utgang fra EU. Usikkerheten om den økonomiske utviklingen gjenspeiles i finansmarkedene og i fallende tillitsindikatorer, spesielt for industrien. Veksten i realøkonomien holdes trolig også tilbake av denne usikkerheten.

Økonomiske utsikter for kommunene

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Kommunal- og moderniseringsdepartementet er:

- Levende lokaldemokrati.
- En enklere hverdag.
- Trygge og gode boforhold

Kommunesektoren har hatt god inntektsvekst de senere årene og har et solid økonomisk fundament. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende for et godt og stabilt tjenestetilbud til innbyggerne. Regjeringen foreslår en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 3,2 mrd. kroner, og en realvekst i frie inntekter på 1,3 mrd. kroner. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå for 2019 etter Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2019. Av veksten begrunnes 400 mill. kroner med tidlig innsats i skolen og 150 mill. kroner med opptrappingsplanen på rusfeltet.

Kommuneopplegget for 2020 oppsummert i makro

Regjeringens budsjettopplegg innebærer at kommunesektoren får noe økt handlingsrom, men det er fortsatt nødvendig å prioritere og sikre god ressursbruk. Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren, og bedre organisering av tjenestene kan frigjøre midler som vil styrke handlingsrommet ut over veksten i frie inntekter.

Økning i kommunesektorens handlingsrom i 2020.

	Mrd. kroner
Vekst frie inntekter	1,3
- merkostnader til demografi	-0,9
+ reduserte kostnader til pensjon	0,45
- satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-0,55
Økt handlingsrom	0,3

DRIFTSINNEKTER FOR FARSUND KOMMUNE

Frie inntekter og skatteanslaget

For Farsund er frie inntekter anslått til 570,2 mill. i 2020. Det utgjør isolert sett en vekst i nominelle kroner på 17,7 mill. og en vekst på 3,2%. Herav utgjør økning i rammetilskudd 4,3 % og skatteanslaget for Farsund 1,9 %.

Lønns- og prisveksten fra 2019 til 2020 (kommunal deflator) anslås til 3,1% prosent.

Utviklingen i rammetilskuddet for Farsund

Utgiftsutjevningen omfordeler innbyggertilskuddet mellom kommunene ved hjelp av behovsindeksen. På den måten omfordeles midler fra kommuner med lavt beregnet utgiftsbehov til kommuner med høyere behov. Målet med ordningen er å gi kompensasjon for forskjeller i utgiftsbehov som kommunene ikke kan påvirke selv.

Behovsindeksen forteller noe om hvor dyr en kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet. Den samlede behovsindeksen er beregnet ved hjelp av et sett kriterier og vektorer som sier noe om hvorfor kommunenes utgifter varierer. Indeksen brukes videre til å beregne kommunens trekk eller tillegg i Utgiftsutjevningen. Ordningen er en ren omfordeling og et null-sum spill mellom kommunene.

For Farsund kommune viser utviklingen av behovsindeksen at kommunen er blitt relativt dyrere å drive i 2020 sammenlignet med 2019. Antall innbyggere med stort ressursbehov har økt. Prognosene for 2021 til 2023 viser samme økende tendens.

Tabellen nedenfor viser forventet utviklingen i innbyggertilskudd og utjevningsordningene for Farsund kommune fra 2020 til 2023.

FARSUND	4206				
	PROGNOSE				
(år 2020-prisnivå i perioden 2021-2023)	2019	2020	2021	2022	2023
1000 kr					
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	240 005	244 413	244 333	243 928	243 732
Utgiftsutjevningen	15 301	18 380	22 023	23 710	24 592

I økonomiplanen er det forutsatt en realvekst for hele landet, i de frie inntektene med 0,4 % i 2021 0,4% i 2022 og 0,4 % i 2023. Kronebeløpene er i 2020-kroner for hele planperioden. Forutsetningen gir en beregnet realvekst for Farsund kommune i frie inntekter med 0,3% i 2021, 0,2 % i 2022 og 2023. Anslaget er lagt inn som vekst i økonomiplanen.

Statlige tilskudd

I tillegg til rammetilskuddet mottar kommunen også enkelte øremerkede tilskudd. Øremerkede tilskudd hensyntas i budsjetttrammen for den aktuelle enhet/-er i driftsbudsjettet som skal utøve aktiviteten. Bunde midler kan benyttes til aktiviteter som oppfyller vilkår bestemt av tilskuddsgiver.

I 2020 vil det som tidligere år gjøres en rekke korrigeringer i rammetilskuddet for endringer i oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivå, regelendringer, innlemminger av øremerkede tilskudd mv. Tabellen nedenfor viser makrotall og beregnet andel av korreksjonen for Farsund i 2020 kroner. Beløpet beregnet for kommunen har vært retningsgivende i enkelte rammeendringer for aktuelle tjenesteområder.

Korreksjoner i rammetilskuddet 2020	I makro (1000 2020-kr)	4206 Farsund
Justering for NAV-kontakt-senter	-7 499	-12
Justering for nedskalering forsøk barnevern (Røyken/nye Åsker)	-22 352	0
Justering for overføring av skatte-oppkreving til Skatteetaten	-644 400	-1 190
Justering for psykologer i de kommunale helse- og omsorgs-tjenestene	211 600	405
Justering for dagaktivitets-tilbud til hjemmeboende personer med demens	369 144	740
Justering for tilskudd til rehabilitering og rehabilitering	87 000	167
Justering for tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitets-forebyggende tiltak	6 340	10
Justering for A.C. Møller kompensasjon til Trondheim kommune (helårsvirkning)	2 308	0
Justering for tidlig innsats i skolen, økt lærertetthet 1.-10. trinn	1 316 832	3 065
Justering for statlig/private skoler, økning i elevtall	-171 135	-322
Justering for gratis kjerntid i barnehage 2-åringer - helårseffekt 2020 (fra 1.8.2019)	57 783	98
Justering for økt foreldrebetaling i barnehage fra 1.8.2019 - helårseffekt 2020	-82 892	-141
Justering for nettogevinst gjennomføring av prøver	-1 290	-2
Justering for moderasjons-ordninger SFO 1.8.2020, innt. grad. 1.-2. trinn	58 200	110
Justering for gratis SFO til barn med særskilte behov på 5.-7. trinn	21 000	40
Justering for tilskudd til leirskole-opplæring	56 066	106
Justering for myndighet etter natur-mangfoldsloven for mindre ørneområder	2 499	5
Justering for myndighet etter forurensnings-loven	1 700	3
Justering for etablering og tilpasning av bolig	496 503	783
Justering for forsøk med statlig finansiering av omsorgs-tjenesten	-33 305	0
Justering for forvaltning av landbruks-politiske tilskudd	10 400	38
Justering for tilskudd til gang- og sykkelveier	48 606	91
Justering for helsestasjons- og skolehelse-tjenester	0	-1
Justering for endring i innbygger-tilskudd som følge av grensejustering	0	0
Justering for frivillig-sentraler	0	-11
Samlet korreksjon i rammetilskuddet 2020	1 783 109	3 980

Flyktninger og integreringstilskudd

Kommunen mottar ulike tilskudd fra staten for å dekke kommunale utgifter som følger av bosetting av flyktninger. Den største tilskuddsposten er integreringstilskuddet.

Integreringstilskuddet skal dekke utgifter til integreringstiltak og administrasjon av ordningene i bosettingsåret, samt de fire neste årene. Kommunen kan selv påvirke utgiftsnivået gjennom effektiv ressursbruk og godt integreringsarbeid. Tilskuddene regnes derfor som frie inntekter.

For 2020 er det budsjettet med kr 16,2 mill. i generelle integreringstilskudd, inkludert særskilt tilskudd for enslige mindreårige. For 2019 var tilskuddet beregnet til 22,3 mill. Det innebærer en nedjustering av inntektene med 6,1 mill.

Reduksjon i introduksjonsstønning innebærer at budsjettrammen til enhet 31 – NAV kommune er nedjustert med 2,5 mill. i årsbudsjett 2020 og med ytterligere nedtrapping i rammen utover i økonomiplanperioden fram til 2023. Rammen til enhet 27 - Voksenopplæringen trappes ned med 1,8 mill. i økonomiplanperioden.

Integreringstilskudd i økonomiplanen		2020		2021		2022		2023	
ÅR	Satser i 1000	Antall	Budsjett	Antall	Budsjett	Antall	Budsjett	Antall	Budsjett
År 1	200	10	2 000	10	2 000	10	2 000	10	2 000
År 2	200	10	2 000	10	2 000	10	2 000	10	2 000
År 3	180	13	2 340	10	1 800	10	1 800	10	1 800
År 4	100	40	4 000	12	1 200	10	1 000	10	1 000
År 5	90	65	5 850	40	3 600	12	1 080	10	900
Særskilt tilskudd EM	770								
BHG tilskudd									
Beregnet tilskudd bosetting		138	16 190	82	10 600	52	7 880	50	7 700

Tilskudd til norskopplæring av asylsøkere og flyktninger

Staten gir kommunen tilskudd til norskopplæring av asylsøkere og flyktninger. Denne type tilskudd er innarbeidet i rammen til voksenopplæringen med ca. 1,9 mill. i 2020 mot 2,4 mill. i 2019.

Utbytte, rente- og avdragsinntekter

Agder Energi – utbytte

Farsund kommune eier 1,299 % av aksjene i Agder Energi. Samlet eier kommunene på Agder 54,47% av aksjene.

Utbyttepolitikk for årene 2018-2019-2020 ble vedtatt på eiermøtet 25 mai 2018. Det innebærer at det i utgangspunktet er 70 % av underliggende iFRS resultat som legges til grunn. For 2018 var resultatet 874 mnok.

Utbyttet for Farsunds andel som utbetales i 2020 er beregnet til 7,9 mill.

For 1. halvår 2019 melder Agder Energi at underliggende resultat første halvår i år var betydelig svakere enn i på samme tid i 2018. Konsernet hadde pr. 1. halvår en vesentlig lavere vannkraftproduksjon enn på samme tid i fjor, og produksjonen har også vært lavere enn i et normalår. Ved utgangen av halvåret var ressursbeholdningen (vann og snø) omtrent som normalt. Med en normal ressurstilgang fremover forventer Agder Energi en lavere vannkraftproduksjon og energiomsetning i 2019.

I økonomiplanperioden er det i kommunens inntektsvurdering beregnet samme utbytte fra Agder Energi for årene 2021 – 2023. Resultatprognosen for første del inneværende år er noe usikre, men det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon til å endre vurderingen.

Rente- og avdragsinntekter

Renteinntekter er budsjettert med utgangspunkt i betingelsene i kommunens hovedbankavtale: Nibor + 0,55%.

Husbankens startlånsordning

Startlånordningen er en låneordning for innbyggere som har vanskelig for å komme inn i boligmarkedet. Husbanken finansierer ordningen, mens kommunene står for de faktiske utlånene. Kommunens opptak av startlån i Husbanken for videreutlån utgjør kr 85 mill. ved inngangen til 2020. I økonomiplanperioden er det foreslått låneopptak med 15. mill. pr. år i perioden. Ekstraordinære innbetalinger blir benyttet til ekstra nedbetaling på innlånene fra Husbanken. Låntakerne betaler avdrag på startlånene i tråd med nedbetalingsplanen. Disse avdragene bokføres som avdragsinntekter for kommunen i investeringsregnskapet.

Tilskudd til boligetablering og boligtilpasning til vanskeligstilte på boligmarkedet

I statsbudsjettet for 2020 foreslås å innlemme øremerket tilskudd til etablering og tilpasning av bolig på 481 mill. kroner i kommunenes rammetilskudd.

Fra januar 2020 vil tre av tilskuddene som Husbanken i dag håndterer og fordeler, bli overført direkte til kommunene i det såkalte rammetilskuddet fra staten.

Tilskuddene det gjelder er:

- tilskudd til tilpasning
- tilskudd til etablering
- tilskudd til utredning og prosjektering

Selv om kommunene vil få økt fleksibilitet i bruken av tilskuddene vil en direkte rammeoverføring også sette større krav til kommunal budsjettering og planlegging. Dette medfører at kommunene bør avsette midler til ordningene i kommunens økonomi og budsjettplan.

Effekten av innlemmingen er beregnet til 783' for Farsund kommune. Samme beløp er avsatt fra sentralt plasserte budsjettposter inntil rutiner og retningslinjer for disse ordningene er avklart.

EIENDOMSSKATT

Kommunestyret fastsetter hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen hvorvidt og etter hvilke regler eiendomsskatt skal skrives ut i kommunen for det kommende skatteåret, jf. eiendomsskatteloven § 10

BRUK AV SKATTESATSER – DIFFERENSIERING AV SATSER

Laveste sats er 1 promille. Maks sats i 2020 er 5 promille for bolig/fritid og 7 promille for øvrige kategorier. Hovedregelen er at satsen ikke kan økes med mer enn 1 promille for hvert år.

For 2019 ble skattesatsene nedjustert i kommunestyrets vedtak 19/23 fra 7 til 3,5 ‰. For boliger og fritidseiendommer ble satsen redusert fra 2,25 til 2 ‰.

I rådmannens budsjettforslag for 2020 er den generelle satsen for eiendomsskatt økt fra 3,5 til 4,5 ‰. Skattesatsen for boliger og fritidseiendommer er forslått justert fra 2 til 2,85 ‰ mens takstgrunnlaget er redusert med lovbestemt reduksjonsfaktor på 30 ‰.

EIENDOMSSKATTESATSER I BUDSJETT 2020	Skatte grunnlag	Skatte sats	Forslag 2020 (hele 1000)
Eiendomsskatt energianlegg, næring og annen eiendom	1 354 255 714	4,50	6 094
Eiendomsskatt Næring og annen fast eiendom	608 276 429	4,50	2 737
Eiendomsskatt Næring og annen fast eiendom (tidl. v/b)	272 208 000	4,50	1 225
Eiendomsskatt Særskilt grunnlag (5/7 deler for 2020)	938 661 077	7,00	4 693
Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer (inkl red.fakt)	6 254 500 000	2,85	17 825
Sum eiendomsskatt			32 575

Særskilt grunnlag

Endring i eiendomsskatteloven fra 2019 innebar at eiendomsskatt på produksjonsutstyr er falt bort. Det særskilte grunnlaget skal trappes ned over 7 år fra 2019. For 2020 utgjør eiendomsskatt fra produksjonsutstyr 4,7 mill.

Beregnet inntektstap for 2020 er 1,877 mill. Kompensasjonsordningen for inntektstapet er fra 2020 innlemmet i rammetilskuddet som vist i tabellen nedenfor. Kommunens egenandel er beregnet til 310' for 2020.

Kompensasjon innarbeidet i rammetilskuddet (hele 1 000)	2020	2021	2022	2023
Endring eiendomsskatt prod.utstyr	1 567	2 351	3 135	3 918

Skattesatsen for særskilt skattegrunnlag har hjemmel i overgangsregelen til eiendomsskatteloven og ble vedtatt med 7 promille i 2019. Satsen beholdes ut år 2024 uavhengig av skattesatsen for de skattepliktige eiendommer ellers.

Takstgrunnlaget i inntekstberegningene

Årets budsjettforslag bygger på takster vedtatt av sakkyndig nemnd i forbindelse med ny alminnelig taksering i 2019. Det er fremdeles klager fra takseringsprosessen som ikke er ferdig behandlet i nemndene. Takstgrunnlaget nedenfor er beregnet ut fra beste estimat, der det også er tatt hensyn til at noen takster innenfor næring mest sannsynlig vil bli nedjustert noe.

Endringer i eiendomsskatteloven med virkning fra 2020

- Maksimal skattesats for boliger og fritidsboliger skal være 5 promille
- Det innføres en obligatorisk reduksjonsfaktor på minimum 30 % i takstene på boliger og fritidsboliger.

For 2019 er skattesats for boliger og fritidseiendommer 2,0 promille. For 2020 kan satsen maksimalt økes til 3 promille. I Farsunds budsjett er sats for eiendomsskatt bolig og fritidseiendommer foreslått til 2,85 promille for 2020. Obligatoriske reduksjonsfaktor på 30% er innført fom 2020. Dette betyr at den reelle skattesatsen er uforandret ($2,85 \times 0,7 = 2,0$).

INNETEKTER FRA EIENDOMSSKATT 2018 - 2020	Skatte grunnlag	Rådm. forslag 2020	Rev. Budsjett 2019	Oppr. budsjett 2019	Regnskap 2018
Eiendomsskatt energianlegg, næring og annen eiendom	1 354 255 714	14 749	12 730	18 700	22 705
Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer (inkl red.fakt)	6 254 500 000	17 825	17 870	20 300	10 212
Sum eiendomsskatt		32 575	30 600	39 000	32 917

Eiendomsskatt fra 2021

I statsbudsjettet for 2020 fremkommer at regjeringen tar sikte på å redusere maksimal eiendomsskattesats for bolig og fritidsbolig fra 5 til 4 promille fra 2021.

Regjeringen vil komme tilbake til reduksjonen i eiendomsskattesatsen som del av et helhetlig opplegg for kommuneøkonomien i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2021.

Tabellen nedenfor viser inntekstberegninger i økonomiplanen med ordinær sats 5,5 promille og 3,0 promille for bolig og fritidseiendommer.

EIENDOMSSKATT I ØKONOMIPLAN 2021 - 2023	Skatte grunnlag	Skatte sats	2021	2022	2023
Eiendomsskatt energianlegg	1 354 255 714	5,50	7 448	7 448	7 448
Eiendomsskatt Næring og annen fast eiendom endret grunnlag	608 276 429	5,50	3 346	3 346	3 346
Eiendomsskatt Næring og annen fast eiendom tidl. verk og bruk	272 208 000	5,50	1 497	1 497	1 497
Eiendomsskatt Særskilt grunnlag *)	938 661 077	7,00	3 755	2 816	1 877
Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer (inkl red.fakt)	6 159 796 300	3,00	18 479	18 479	18 479
Sum eiendomsskatt			34 525	33 586	32 648

DRIFTSUTGIFTER FOR FARSUND KOMMUNE

LØNNS- OG PRISVEKST

For 2020 er deflatoren i kommuneopplegget beregnet til 3,1 %. Deflatoren for kommunesektoren er en sammenveining av lønn og priser på kjøp av varer og tjenester (driftskostnader og investeringer).

Kommunal deflator 2019 og 2020

Årlig pris- og lønnsvekst i kommunesektoren. Prosent. Anslag

	2019	2020
Deflator	3,0	3,1
<i>Herav lønnsvekst</i>	3,2	3,6

Lønn teller knapt 2/3 i deflator

Kilde illustrasjon: Fylkesmannen i Agder

Resultatenhetene har budsjettert med stillinger/personer med all den lønnsinformasjonen vi har på budsjetteringstidspunktet – høsten 2019. Det innebærer at det er tatt hensyn til det såkalte overhenget fra lønnsoppgjøret i 2019. Sentralt er overhenget beregnet til 1,3 %.

Lønnsvekst i tråd med statsbudsjettets prognoser ut over overhenget utgjør 2,3 %. Denne veksten er budsjettert under sektor 5 – sentralt plasserte budsjettposter. Lønnsreserven, som er budsjettert til 11,4 mill. inkl. arbeidsgiveravgift og pensjon, skal dekke:

- Sentrale tillegg etter hovedtariffavtalens kap. 4 i 2020
- Lokale forhandlinger etter HTA kap. 5 i 2020
- Lokale forhandlinger etter hovedtariffavtalens kap. 3 i 2020

Lønnsveksten fordeles på enheten etter at oppgjørende er kjent. Rådmannen foreslår i budsjettvedtaket at fordelingen av lønnspotten fra sentralt plasserte budsjettposter til de enkelte resultatenheter delegeres til rådmannen.

PENSJONSKOSTNAD OG – PREMIE

Pensjon i økonomiplanen

I 2020 er beregningene av ordinær pensjonspremie, inkludert reguleringspremien, fordelt i rammene i budsjettet til den enkelte resultatenhet. Pensjonssatsen for KLP er fordelt med 18% av pensjongivende lønn, mens for SPK er det benyttet en sats på 11,3%.

Samlet kostnad justeres mot sentralt plassert budsjettposter – enhet 80

Endret offentlig pensjonsordning fra 2020

Offentlig ansatte får ny tjenstepensjon fra 2020. Alle som er født i 1963 og senere vil fra 2020 tjene opp pensjon etter de endrede reglene for offentlig tjenstepensjon og komme inn i ny AFP-ordning. Mange vil dermed ha pensjonsopptjening både i dagens og i fremtidens pensjonsordning.

Offentlig tjenestepensjon skal bli bedre tilpasset folketrygden og AFP i privat sektor. Det skal lønne seg å jobbe lenger og det skal bli enklere å skifte jobb mellom offentlig og privat sektor.

I kommuneopplegget for 2020 er det med bakgrunn i endringene i pensjonsordningen beregnet sentralt 0,45 mrd. reduserte kostnader til pensjon.

Pensjonskostnader i kommunesektoren – oppsummering KMD- arbeidsgrupperapport mars 2019:

Dersom man i årene framover legger til grunn uendrede økonomiske forutsetninger og ikke vesentlige endringer i pensjonsuttak, nyansettelser og så videre i årene framover, vil netto pensjonskostnad få et skift nedover i 2020, men så være rimelig stabil på det nye nivået i årene framover (her vil dog langsiktig løsning for AFP og særaldergrenser kunne gi utslag). Det kan stilles spørsmål om for eksempel AFP-uttaket vil øke med ny ordning, noe som i så fall vil trekke netto pensjonskostnad oppover igjen. Premienivået vil variere fra år til år avhengig av reguleringspremie og tilbakeført overskudd i de enkelte år slik man er vant til i dag. Men ventelig vil reguleringspremien svinge noe mindre enn den gjør i dagens pensjonsordning. Årets premieavvik vil med andre ord fortsatt svinge fra år til år.

Premiefond

Premiefond er et fond i pensjonsordningen som står i forsikringsselskapets regnskap. Dette består av tilbakeholdt overskudd som tilføres pensjonsordningen, og kan kun anvendes til å dekke fremtidig pensjonspremie. Saldo premiefond pr. 1.1.19 var kr. 8,65 mill. Det er i tillegg tilført fondet kr 4,3 mill. fra overskudd i KLP våren 2019. For 2019 benyttes 10 mill. av premiefondet til å betale pensjonspremien.

Premieavvik

Bruk av premiefond påvirker premieavviket siden betalt premie blir redusert.

Farsund kommune har gjennomført 1-årig amortisering av premieavviket. Det innebærer at fjorårets avvik mellom innbetalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad blir tilbakeført påfølgende år. I motsetning til de fleste andre kommuner er det akkumulerte premieavviket for utgiftsføring kun for et år i balansen.

RENTE- OG AVDRAGSUTGIFTER

Kommunens lånegjeld pr. 1.1.2020 beregnes til 983 mill. kroner inkl. startlån med 83 mill.

I økonomiplanperioden (2020-2023) er det planlagt låneopptak med 262 mill., mens avdrag er budsjettert til 158 mill. Låneopptaket i perioden er dermed nesten 100 mill. høyere enn nedbetaling av gjeld.

Ikke all gjeld belastes kommunens ordinære drift. Tabellen nedenfor viser fordelingen på kommunens gjeld i økonomiplanperioden.

Utvikling langsiktig lånegjeld tall i hele 1000	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2019	Budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Beregnet samlet lånegjeld	965 720	983 093	1 014 938	1 039 724	1 053 530	1 070 358
Utlån og ubrukte startlån	78 564	83 147	93 147	103 147	113 147	123 147
Lån knyttet til selvkostområdene i kommunen	193 380	194 133	196 540	195 840	195 040	194 140
Havnevesenets lån	79 825	86 825	84 465	80 785	77 405	83 715
Lånegjeld som belaster driftsbudsjettet	614 000	619 000	641 000	660 000	668 000	670 000
Gjeldsgrad - lån som bel. kommunekassen	70	70	71	73	73	73
Brutto avdrag belastet driftsbudsjettet	29 400	32 950	36 000	39 000	41 000	42 000
Brutto renter belastet driftsbudsjettet	17 118	22 090	22 256	22 530	22 900	22 400
Kapitalk. vann- og avløp (avskr. og kalk. rente)	-12 471	-12 491	-12 514	-12 729	-12 815	-12 898
Renter og avdrag belastet havnevesenet	-4 190	-4 570	-5 683	-5 401	-5 329	-5 415
Renter og avdrag dekket av komp.ordninger	-1 888	-1 784	-1 741	-1 699	-1 653	-1 600
Netto renter og avdrag bel. kommunekassen	28 000	37 000	39 000	42 000	45 000	45 000
Gj.snittlig rente låneporteføljen	1,66 %	2,11 %	2,17 %	2,13 %	2,13 %	2,06 %

Tabellen viser også hvor mye netto avdrag og gjeld som belastes kommunekassen.

På bakgrunn av anslag fra Kommunalbanken, som igjen bygger på prognosene fra Norges Bank og Statistisk sentralbyrå, legger rådmannen til grunn følgende renteforutsetninger i økonomiplanperioden. For nye låneopptak i perioden er det lagt inn gjennomsnittlig marginpåslag med 0,5.

AR	Norges Bank-anslag hentet fra Pengepolitisk rapport 3/19			Oppdatert 20.09.2019	Bank margin-påslag på Nibor	Budsjettert lånerente
	NB anslag styringsrente	NB anslag påslag i pengemarkedet	NB anslag 3 mnd Nibor	FRA Markedet, (NIBOR 3 MND)		
2020	1,59	0,40	1,99	1,80	0,6	2,40
2021	1,58	0,40	1,98	1,68	0,6	2,28
2022	1,54	0,40	1,94	1,60	0,6	2,20
2023	1,50	0,40	1,90	1,55	0,6	2,15

Rådmannen vil presisere at det er betydelig usikkerhet knyttet til rentenivået i planperioden.

Avdragsutgifter

Kommuneloven stiller krav til hvor mye kommunen skal betale i avdrag på sine innlån samlet sett. Dette betegnes som minimumsavdraget. Det er ikke anledning til å beregne lavere årlige avdrag enn at gjenstående løpetid for kommunens gjeldsbyrde ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte.

$$\text{Minimumsavdraget} = \text{Sum avskrivninger} \times \frac{\text{Rest lånegjeld}}{\text{Sum bokført verdi varige driftsmidler}}$$

I forbindelse med ny kommunelov er det presisert at forenklet metode vist ovenfor skal benyttes til beregning. Det er også presisert at tomter skal tas ut av beregningen fra 2020, noe som innebærer at avdragene er økt med ca. 1 mill. per år fra 2020.

Driftsbudsjettet i økonomiplanperioden er belastet med beregnet minimumsavdrag.

10. INNSPARING OG EFFEKTIVISERING

Farsund kommune er i en økonomisk situasjon med behov for å redusere driftsutgiftene betydelig i årene som kommer.

Som en oppfølging av vedtatt økonomiplan 2019-22, ble det, etter vedtak i formannskapet i januar 2019, igangsatt et innsparingsprosjekt med formannskapet som styringsgruppe. Prosjektgruppa bestod av HTV for Fagforbundet og Utdanningsforbundet, rådmannens ledergruppe og 2 prosjektledere fra administrasjonen sammen med 1 politiker fra hvert av de 8 politiske partiene i kommunestyret.

Prosjektgruppa utarbeidet et forslag med 60 mulige innsparingstiltak som ble sendt på intern høring og deretter vedtatt av kommunestyre 20.06.19. Kommunestyret vedtok at det arbeides videre med innsparingsprosessen med sikte på å oppnå en drift som er i balanse fra og med 2021. Vedtaket innebærer en netto innsparing på 23,5 mill. kr. i 2021 i forhold til vedtatt økonomiplan 2019-22.

Ved behandling av budsjettforutsetninger den 27.08.2019 vedtok formannskapet at innsparingstiltak behandlet i kommunestyrets sak 19/31 søkes innarbeidet i forslag til budsjett 2020 og økonomiplan 2021-2023.

Tiltaksoversikten som kommunestyret har vedtatt at det skal arbeides videre med peker på en rekke ulike innsparingstiltak som vil kunne bidra til en mer balansert drift. Tiltakene har vidt forskjellig innhold der enkelte er avgrensede og konkrete, med mulighet for rask iverksetting, mens andre er større og mer komplekse, og stiller krav om ytterligere utredninger eller prosesser før endelige beslutninger kan tas.

Link til tiltaksoversikten:

<https://innsyn.ddv.no/einnsynFAR/RegistryEntry/ShowDocument?registryEntryId=338328&documentId=567149>

Følgende tiltak er innarbeidet i budsjettforslag for 2020:

Tiltaksnr.	Beskrivelse	Beløp i 1000 kr, 2020 budsjettforslag
F-1.3	Fokus på ledige stillinger (når stillinger blir vakante)	-2245
F-2.5	Anskaffe helhetlig styringsverktøy	100
F-4.1	Spisse innsatsen i.f.t gevinstrealiseringen i DDV prosjekter	-500
H - 1.1.1.	Aktivitetshuset flytter i 2019 til Bryneveien	-300
H-5.2	Psykologtjeneste	-150
T -6.3	Selge off. bygg - redusert vedlikehold	-200
F - uten ref.	Reduksjon næring og reiseliv	-1000
Totalt		-4295

ØVRIGE RAMMEREDUKSJON I 2020:

For å komme i balanse i 2020 ble det pålagt et rammekutt på 1,5 % for alle sektorer, til sammen 9,4 mill. kroner. Ca. 3,3 mill. av rammekuttene er relatert til framskjøvet tiltak i innsparingsprosjektet. Dette gjelder blant annet nedleggelse av institusjonsplasser ved Listaheimen med anslått halvårseffekt på kr 2,05 mill.

TILTAK I ØKONOMIPLANPERIODEN:

Tall i 1000 kr

Gruppe/år	2021	2022	2023	Tiltaksnr.
Felles	705	2 355	2 755	F-1.1, F-1.2, F-1.3, F-1.4 , F-1.6, F-1.7, F-2.1, F-2.2, F-2.3, F-2.4, F-2.5, F-2.6, F-3.2, F-4.1, F-4.3, F-4.4, F-4.5, F-4.6, F-5.2 , F-5.3, F-6.1, T-4.1
Oppvekst	1 200	1 200	1 200	O-1.8, O-3.3, O-6.3
Helse	2 750	2 750	2 750	H-3.4; H-5.2; H-5.6, sykehjemsplasser
Teknisk	750	1 550	2 850	T-1.1, T-3.3, T-6.1, T-6.3
Totalt	5 405	7 855	9 555	

Tabellen over viser netto innsparing i økonomiplanperioden i forhold til budsjettforslag 2020.

Det forutsettes at det jobbes videre med innsparingstiltak i økonomiplanperioden.

I tillegg til innsparingstiltak i økonomiplanperioden er det innarbeidet effektiviseringskrav på 0,5 % for hver sektor som utgjør kr 0,3 mill. for sektor 1 – Formannskap, kr. 1,1 mill. for sektor 2 – Oppvekst og kultur, kr. 1,4 mill. for sektor 3 – Helse og omsorg og kr. 0,3 mill. for sektor 4 – Teknisk utvalg.

11. INVESTERINGSBUDSJETTET

Vedtatte investeringer (justering i forhold til rådmannens forslag er markert med grønt):

	Investeringer	Sum	2020	2021	2022	2023
1	IKT hele kommunen	2 800	800	600	700	700
2	KLP Egenkapital innskudd	6 800	1 700	1 700	1 700	1 700
3	Kirkebygg: Opprustning - løpende investeringstiltak (fast)	1 750	100	500	550	600
4	Utbygging bredbånd	1 300	800	500		
5	Oppgradering kai 10, Dypvannskaia	10 000				10 000
6	Strømskap	300			300	
7	Kjellsviga industriområde/havn	1 000	1 000			
8	Datautstyr alle skoler	3 350	850	850	850	800
9	Digitalt arkiv oppvekst	300	150	150		
10	Digitale klasserom Vanse skole	400	200	200		
11	Realfagsatsing - digitale barnehager	200	200			
12	Programmering - Farsund barneskole	250	150	100		
13	Elbil varebil for transport av mat og post	260	260			
14	Trygghetsalarmer	600	600			
15	Innovasjonsprosjekter ved bruk av teknologi i tjenesteutøvelse	2 400	600	600	600	600
16	Kjøledisker	300		300		
17	Vann	16 000	4 000	4 000	4 000	4 000
18	Avløp	16 000	4 000	4 000	4 000	4 000
19	Oppgradering Høydebassenget	10 000	3 000	7 000		
20	Vita Velo (Sykkelparkering, rasteplasser, utleie osv.)	1 000		1 000		
21	Oppgradering av trappegater og snarveier	300	300			
22	Eilert Sundt - Strandgaten/Theis Lundegaards gate	6 000	1 000	5 000		
23	Gatelys nye	600		300	300	
24	Trafikksikkerhetstiltak	1 500	500	500	500	
25	Maskiner og utstyr	3 000	1 000	1 000		1 000
26	Skjærgårdsparken	500	500			
27	Skjærgårdsparken ny båt	2 000	2 000			
28	Nordkapp (Vestersiden)/Håøyflua	2 500	2 500			
29	Mosvoldtjern - tilrettelagt rasteplass/badeplass	300		300		
30	Opparbeidelse av fortau, taktil merking, møteplasser, Farsund/Vanse	2 000	2 000			
31	Opparbeidelse av turvei Ulgjell Indremyra	750	750			
32	Industriområde Røssevika	3 000	3 000			
33	Oppgradering av kommunale veier	1 000	1 000			
34	Pisserenna	750	750			
35	Gabriel Lunds gate/Varbakk gaten (Sykehuset)	1 800	1 800			
36	Vigan/Varnes	400	400			
37	Kommunale boliger	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
38	Listenheimen	56 000		3 000	53 000	
39	Farsund rådhus	1 500				1 500
40	Borhaug skole	3 500	500			3 000
41	Vanse skole	47 000	1 000	46 000		
42	Farsund barneskole	40 500	40 500			
43	Farsund ungdomsskole	1 000		1 000		
44	Lista fyr - nytt service anlegg	5 350	350			5 000
45	Kommunal barnehage Vanse (Opprinnelig forslag kr 39 mill i 2023)	0				0
46	Sunde barnehage - renovering og tilbygg	15 000	15 000			

47	Effektiviserings tiltak i bygg	1 500		500	500	500
48	Enøk tiltak	2 000	500	500	500	500
49	Vaktmester biler	900	300	300	300	
50	Lista herredshus	1 100			1 100	
51	Eiendom, tidligere Lista Videregående skole	27 300		27 300		
52	Akvalab	500	500			
53	Vestersiden oppgradering	1 000	1 000			
54	Borhaug barnehage uteområde	600			600	
55	Listahallen - basseng lys (sikkerhetskrav)	600	600			
56	Brannkrav - fire steder (Mosvold Bo, Minde Bo, Byggekllossen)	1 200	1 200			
57	Traktorvei Ulland - Bjelland (Kommuneskog)	300		300		
58	Skogsbilvei Vetland - Limtjønn (Kommuneskog)	450			450	
59	Servicebygg i Lundevågen - Havnevesenet	12 000	12 000			
60	Utvidelse av industriområde i Lundevågen	40 000			40 000	
61	Listahallen - To vannsklier	1 000	1 000			
62	Gatelys	200	200			
	Totalt	367 910	112 060	109 000	111 450	35 400

1. IKT hele kommunen

Infrastruktur og større anskaffelser av hardware er hovedhensikten med prosjektet. Når det gjelder år 2020: Vi skal følge DDV sine nylige anbefalinger om utskifting av maskinpark. Dette skal dekkes på dette prosjektet, ikke i drift hos den enkelte. En foreløpig beregning basert på en enhetspris på kr 7 000 er en kostnad på kr 665 000. Det er derfor nødvendig å øke til kr 800 000 i år 2020. Vi kjenner også utskiftningsbehovet i 2021, og kan her legge til grunn tilsvarende kr 100 000,- i reduksjon. Det er erfaringsmessig kr 100 000 - 200 000 i ulike infrastruktur anskaffelser. Dermed bør det ikke legges opp til at utskifting av maskinpark tar hele budsjettet for år 2020.

2. KLP Egenkapital innskudd

Det er satt opp årlige bevilgninger til innskudd egenkapital i KLP.

3. Kirkebygg: Opprustning - løpende investeringstiltak (fast)

Prosjekter 2020:

- 1) Informasjonsskilt til gravplassene: Slik som det er nå, er det ingen form for informasjonsoppslag på noen av kirkegårdene. En ser for seg aluminiums tavler med kart over plassene, samt nyttig informasjon. Kr 100 000.

Prosjekter 2021:

- 1) Ny ATV m/tilhenger: Dagens er utrangert. Kr 150 000.
- 2) Navnet minnelund: Anlegge navnet minnelund på gravplassen i Farsund. Kr 190 000.
- 3) Motorisere tårnur: Tårnuret i Frelserens kirke ble installert i 1905 ifm oppbyggingen av kirken etter brannen. Uret drives i dag av lodd som ukentlig trekkes opp med håndkraft. Klokken trenger vedlikehold på viserne som har stor slark og bør bli motorisert og styrt via internettet. Kr 160 000.

Prosjekter 2022:

- 1) Løfteanordning: Behov for løfteanordning i verkstedet ifm oppussing av gravminner (jfr rapport fra LBHT). Kr 100 000.
- 2) Utbedring orgel Vanse kirke: Orgelet i kirken er veldig tungspilt (treg mekanikk) og trenger utbedring av mekanikk og forbedret intonasjon. Kr 450 000.

Prosjekter 2023:

- 1) Sjøppel/avfallshåndtering: Anlegge oppstillingsplass for containere ifm sortering og bearbeiding av sjøppel og overskuddsmasse fra gravplassene. Kr 200 000.
- 2) Omregulering gravplassene: Tilpasning av kommunens gravplasser i tråd med gjeldende standard (SOSI-standard - hver grav sin egen ID). Kr 400 000.

En oppdatert oversikt vedtatt av Farsund Kirkelige fellesråd finnes på side 92 i dokumentet.

4. Utbygging bredbånd

Bredbåndsutbygging; Planlegges finansiert ved at Kommunen bevilger et tilskudd på kr 800 000, så utløser det kr 853 000 i tilskudd fra Fylkeskommunen og kr 1 564 000 i statlig støtte. Når det gjelder beløpet på kr 500 000 i år 2021, sa kan en legge til grunn samme prosentvise støtte fra Fylkeskommunen og fra Staten. (kr 500 000 og kr 975 000.)

5. Oppgradering kai 10, Dypvannskaia

Oppgraderer kaien for å kunne betjene dagens kunder bedre, øke bæreevnen og tette området bak kaien.

6. Strømskap

Strømskap på Verven for å ha 400 V til båter og annet.

7. Kjellsviga industriområde/havn

Prosjektering av Kjellsviga som industriområde/havn, fremføring av infrastruktur, vei, vann, avløp, elektrisitet, fiber, osv. Prosjektering i år 2020.

8. Datautstyr alle skoler

Innkjøp av elevmaskiner til nye elever på ungdomsskolen.

9. Digitalt arkiv oppvekst

Overgang fra papirarkiv til digitalt arkiv ved grunnskolene i kommunen.

10. Digitale klasserom Vanse skole

Prosjektet er allerede godt i gang. Det må investeres i en del tilleggsutstyr for å få dette til å fungere optimalt. Flere skole klasser ønsker å være med på denne satsningen.

11. Realfagsatsing - digitale barnehager

Investering i utstyr tilknyttet satsning på digitale ferdigheter som er ett underpunkt i realfagsatsningen. Barna vokser opp i en digital verden og det blir derfor viktig at personalet har digital kompetanse til å møte barnas kreativitet, nysgjerrighet og utforskning. Vi skal jobbe med våre holdninger og heve vår kompetanse på ulike digitale verktøy, være bevisst på hva vi bruker og hvordan de brukes.

12. Programmering - Farsund barneskole

Farsund barneskole har som mål å være en foregangsskole i kommunen når det kommer til algoritmisk-tankegang og programmering ut på alle trinn. Temaet er tydelig i den nye læreplanen innen matematikk. Vi ønsker å komme i gang raskt, slik at lærere på alle trinn er trygge i denne nye, spennende og utfordrende delen som læreplanen byr på.

13. Elbil varebil for transport av mat og post

Det er behov for ny bil til matombrining og post.

14. Trygghetsalarmer

Overføring av investeringsmidler fra år 2019; Fra analoge til digitale Trygghetsalarmer.

15. Innovasjonsprosjekter ved bruk av teknologi i tjenesteutøvelse

Tiltak er i tråd med satsningsområder vedtatt i Helse og Omsorgsplan, 2017-2027. År 2020 – Utprøving og implementering av Imatis tavle i hjemmetjenesten: Web basert applikasjon for pasientoversikt, pasientlogistikk for bruk på veggskjermer (Imatis tavle), pc og nettbrett. Det vil parallelt bli søkt om eksterne midler og behov for investeringsmidler vil reduseres.

16. Kjøledisker

Nye kjøledisker på Farsund omsorgssenter.

17. Vann

Utskifting/nye vannledninger: Har foregått over flere år og er en kontinuerlig prosess.

18. Avløp

Utskifting/nye avløpsledninger: Har foregått over flere år og er en kontinuerlig prosess.

19. Oppgradering Høydebassenget

Høydebassenget på Varbakk lekker og må totalrenoveres.

20. Vita Velo (Sykkelparkering, rasteplasser, utleie osv.)

Samarbeidsprosjekt for økt tilrettelegging for sykling:

Sykkel prosjekt sammen med VAF og Statens vegvesen. Tiltak ihht. studie innebærer tilrettelegging av traseer for tursykling, sykkelparkering, rasteplasser, formidling, skilting osv.

21. Oppgradering av trappegater og snarveier

Oppgradering av eksisterende trappegater.

22. Eilert Sundt - Strandgaten/Theis Lundegaards gate

Samarbeid med Vest Agder Fylkeskommune grunnet Eilert-utbyggingen.

23. Gatelys nye

LED og innstallering av måler skap. Kontinuerlig prosess. Nye prioriteres etter søknad. Egen sak med prioritering legges frem for Teknisk utvalg.

24. Trafikksikkerhetstiltak

Et arbeid som har pågått over flere år og er et tiltak for å bedre trafikksikkerhet og miljø i kommunen.

25. Maskiner og utstyr

Hjelpemidler for bedre utnyttelse av arbeidskraften. Stimvogn for ugressbekjempelse og fliskutter. Helt nødvendig oppgradering.

26. Skjærgårdsparken

Investeringer i skjærgården. Krav om tilgjengelige investeringsmidler for å søke tilskudd.

27. Skjærgårdsparken ny båt

Kjøp av ny båt til Skjærgårdsparken. Kommunen har 30 % andel i båten.

28. Nordkapp (Vestersiden)/Håøyflua

Kostnader i forbindelse med utfylling på Nordkapp i hht. kommunestyre vedtak. Avhengig av når Kystverket fjerner Håøyflua.

29. Mosvoldtjern - tilrettelagt rasteplass/badeplass

Flytebrygge til bading og skøyter.

30. Opparbeidelse av fortau, taktil merking, møteplasser, Farsund/Vanse

Opparbeidelse av fortau i Markeveien - sikrere skolevei til FBUS. Taktil merking i Vanse (Rutebilgården) og opparbeidelse av området rundt.

31. Opparbeidelse av turvei Ulgjell Indremyra

Opparbeidelse av turvei fra Ulgjell til Ingebjørgs myra (forbindelse til vindmølle veiene).

32. Industriområde Røssevika

Fjellsikring på deler av øvre nivå.

33. Oppgradering av kommunale veier

De siste års ekstremvær har fremtvunget en oppgradering/opp dimensjonering av stikkrenner og bruer. Noen steder må veiene påbygges/forhøyes.

34. Pisserenna

Tilrettelegging.

35. Gabriel Lunds gate/Varbakk gaten (Sykehuset)

Prosjekt etter salg av sykehuset; Omlegging av vei, vann og avløp. Videre sanering og oppgradering av VA i hele Varbakkgaten, separere og få overvannet ned til nytt anlegg i Storgaten.

36. Vigan/Varnes

Tilrettelegging; Parkering og bom.

37. Kommunale boliger

Oppgradering av kommunale boliger, ca 3-4 pr år. Mosvold Bofellesskap, Minde Bofellesskap, Brynestien og Bjørkeskaret.

38. Listaheimen

Trinn 2. Seks leiligheter i henhold til Helse og sosial plan.

39. Farsund rådhus

Nye engelske skyvevinduer i hele Festsalen og Kommunestyre salen.

Oppgradering av toaletter og garderobe i kjeller i første etasje i «gamle bygget».

40. Borhaug skole

Ny takteking på den gamle skole bygningen. Total renovering av garderobene. Krav fra kommunelegen.

41. Vanse skole

Utvidelse i henhold til evaluering.

42. Farsund barneskole

Utvidelse i henhold til evaluering (sanering av brakka). Må gjennomføres samtidig med avdelingen for barn med stort hjelpebehov.

43. Farsund ungdomsskole

Tilrettelegging av uteområde, Tuftepark og Multi-binge.

44. Lista fyr - nytt service anlegg

Prosjektering, bygging av utstilling/infrastruktur i år 2023. Samarbeid med andre aktører på området; Kystverket, Fylkeskommunen og Besøksenter Våtmark. Mulig regionalt spleiselag. Galleri Rudjord søkes innarbeidet i dette prosjektet.

45. Kommunal barnehage Vanse

Mulig etablering av kommunal barnehage i Vanse. Det skal utarbeides barnehagebruksplan som kartlegger framtidige behov.

46. Sunde barnehage - renovering og tilbygg

Prosjektering i 2019, bygging i 2020. Oppgradering av gamlebygget må samordnes.

47. Effektiviseringstiltak i bygg

Roboter og andre tiltak for effektivisering (renholds soner).

48. Enøk-tiltak

Separate enøk-tiltak alle bygg (oppgradere belysning til LED, etterisolere, SD anlegg og andre mindre tiltak.)

49. Vaktmester biler

Utskifting av gamle, over 10 år. (Begynner å bli kostbare reparasjoner).

50. Lista herredshus

Nye vinduer.

51. Eiendom, tidligere Lista Videregående skole

Farsund Kommune overtar tidligere Lista Videregående skole fra Vest Agder Fylkeskommune.

52. Akvalab

Satsing på blå næring.

53. Vestersiden oppgradering

Utestående fra Vestersiden utbyggingen og oppgradering av møteplass ved havna.

54. Borhaug barnehage uteområde

Uteområde; Nytt fallunderlag, sand byttes med gummibelegg, nytt klatrestativ, ny grillhytte, større plating, asfalt på sti, nytt ventilasjonssystem (ikke fornøyd med det gamle, Gaia) og tre nye dører med elektroniske låser.

55. Listahallen - basseng lys (sikkerhetskrav)

Basseng lysene er gamle og defekte. Dette er et krav for sikkerhet ved svømming.

56. Brannkrav - fire steder (Mosvold Bo, Minde Bo, Byggekllossen)

Ved gjennomgang av institusjoner ble det oppdaget feil/mangler i henhold til nye krav for brannsikkerhet.

57. Traktorvei Ulland - Bjelland (Kommuneskog)

Forventet tilskudd til prosjektet, usikkert beløp.

58. Skogsbilvei Vetland - Limtjønn (Kommuneskog)

I henhold til retts bok fra Lister jordskifterett.

I budsjettprosessen er det fremkommet innspill og behov som ikke er prioritert i budsjettforslag. Listen nedenfor inneholder aktuelle tiltak som ikke er tatt med.

Investerings tiltak som ikke er tatt med i Rådmannens forslag til Økonomiplan for 2020-2023:

Tiltak	Beskrivelse	Kommentar
Meråpent bibliotek	Foreslått investering på kr 250 000 i år 2020. Utvikle Bibliotekdriften der man gjennom å investere midler i nøkkeltørløsning kan ha Biblioteket mer åpent, men med færre timer med bemanning. (Et av forslagene ifm med innsparingsprosjektet.) Oppstart på Borhaug.	Henger sammen med innsparingstiltak i drift. Gjelder Borhaug Bibliotek.
Bruk av fremtidens teknologi i undervisning - Lista ungdomsskole	Foreslått investering på kr 120 000 i år 2020. Investering i VR-briller og laserkutter.	Ikke prioritert.
Skillevegger Alcoa hallen	Ønske fra Flik for å få flere til å trene samtidig. De ønsker å dele opp fotball hallen i 4 baner og nett til å beskytte tribunen.	Ikke prioritert.
Farsund Ungdomsskole	Tilbygg/utvidelse av gymsalen på ungdomsskolen. Styrkerom som gjør at klassen kan deles i to eller i grupper.	Ikke prioritert.
Opprustning av kirkebygg og gravplasser	Gravemaskin med rotortilt: Av sikkerhetshensyn til dem som graver er det påkrevd med rotortilt på gravemaskinen. (Jfr rapport fra LBHT). Da vil en kunne slippe å gå ned i gravene ved åpning av disse. Beløp kr 650 000.	Må foretas en samordning med kommunens utstyr.

Oppdatert liste over investeringsbehov vedtatt av Kirkelige fellesråd (ikke innarbeidet i rådmannens forslag):

Farsund kirkelige fellesråd
2020-2023

Revisjon 2 - sak 35/2019 i fellesrådet

Navn på prosjekt	2020	2021	2022	2023	Kommentar
Opprusting av kirkebygg og gravplasser	700 000				Prosjekter 2020: 1) Utbedring orgel Vanse kirke: Orgelet i kirken er veldig tungspilt (treg mekanikk) og trenger utbedring av mekanikk og forbedret intonasjon. Kr 450 000 2) <i>Informasjonsskilt til gravplassene</i> : Slik som det er nå er der ingen form for informasjonsoppslag på noen av kirkegårdene. En ser for seg aluminiumstavler med kart over plassene samt nyttig informasjon. Kr 100 000 3) <i>Parkeringsplass ved Lunderhaug</i> : For å få bukt med at folk parkerer langs Omlandsveien når de er på gravplassen og steller graver, er det ønskelig å anlegge prakeringsplass på Høylands eiendom. Kr 150 000
		500 000			Prosjekter 2021: 1) <i>Oppgjøret verkstedet</i> : Behov for løfteanordning ifm oppussing av gravminner. Nye hydrauliske arbeidsbord. (Jfr rapport fra LBHT) Kr 150 000 2) <i>Navnet minnelund</i> : Anlegge navnet minnelund på gravplassen i Farsund. Kr 190 000 3) <i>Motorisere tårnuret</i> : Tårnuret i Frelserens kirke ble installert i 1905 ifm oppbyggingen av kirken etter brannen. Uret drives i dag av lodd som ukentlig trekkes opp med håndkraft. Klokken trenger vedlikehold på viserne som har stor slark og bør bli motorisert og styrt via internettet. Kr 160 000
			300 000		Prosjekter 2022: 1) <i>Søppel/avfallsåndtering</i> : Anlegge oppstillingsplass for containere ifm sortering og bearbeiding av søppel og overskuddsmasse fra gravplassene. Kr 300 000
				400 000	Prosjekter 2023: 1) <i>Omregulering gravplassene</i> : Tilpasning av kommunens gravplasser i tråd med gjeldende standard (SOSI-standard - hver grav sin egne ID). Kr 400 000
	Totalt:	700 000	500 000	300 000	400 000

I tillegg har fellesrådet informert om at de forsøker å finne rom for ATV og ny gravemaskin allerede i inneværende år.

Forslag til finansiering av investeringene.

Samlet er det for økonomiplanperioden 2020 -2023 lagt opp til investeringer i underkant av 350 mill. kroner i varige driftsmidler.

Investeringer innenfor VAR-området dekkes av inntekter fra brukerne. Samlet VAR-investeringer er planlagt til 42 mill. hvor oppgradering av høydebassenget på Varbakk utgjør 10 mill.

Investeringer innenfor havnevesenets område skal dekkes av inntekter innenfor havnevesenets drift. For perioden er havnevesenets investeringer foreslått til 11,3 mill.

De fleste postene i investeringsbudsjettet er oppført brutto – inkl. merverdiavgift. Det er beregnet at kommunen kan forvente kompensasjon for merverdiavgift med 51 mill. i perioden.

Eiendomsoverføring av tidligere Lista Videregående skole er oppført i 2021. Overført eiendom skal finansieres med salg av tomt til utbygging av Eilert Sundt Videregående skole som avtalt med Vest-Agder fylkeskommune. Det er beregnet en sum på 27,3 mill. i transaksjonene.

I forslaget inngår planlagt ordinært låneopptak med tilsammen 265 mill. i perioden og 72 mill. for 2020.

	2020	2021	2022	2023
Bruk av lånemidler	87 090	83 920	74 630	78 880
Innlån Husbanklån	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Ordinært låneopptak	72 000	68 000	59 000	63 000

Overføring fra driften

Kommunen har anledning til å øke egenfinansieringen av investeringene og begrense gjeldsveksten gjennom å overføre driftsmidler til investeringsbudsjettet. Det er ikke foreslått finansiering ved overføring fra drift i kommende økonomiplanperiode. Netto driftsresultat er ikke tilstrekkelig til å kunne prioritere finansiering av investeringer.

Bruk av ubundne investeringsfond

Det er ikke budsjettert med bruk av ubundne investeringsfond i periode 2020 – 2023.

Farsund kommune har investeringsfond i balansen med 75 mill. som eventuelt kan redusere låneopptak. Vurdering av rentenivået på innskudd samt behov for likviditet som buffer i finansforvaltningen har medført at rådmannen ikke foreslår å redusere investeringsfondene.

Vurdering av investeringer i økonomiplanperioden

Farsund kommune har høyt nivå på lånegjelden. Det er derfor viktig at prioriteringer av investeringsbudsjettet gjennomgås og vurderes.

Ved gjennomgang av gjeldende investeringsbudsjett med økonomiplan er det noen prosjekter som ikke er tatt med videre i rådmannens forslag til rullert økonomiplan. Oversikt og prosjekt som er vurdert mest hensiktsmessig å ta ut av gjeldende økonomiplan vises i listen nedenfor:

**Oversikt over prosjekter som har inngått i Økonomiplanen for år 2019-2022,
men som ikke er med i Rådmannens forslag for år 2020-2023.**

Tiltak	Beskrivelse	Kommentar (Kort om hvorfor prosjektene er tatt ut)
Galleri Rudjord	Tidligere foreslått investering på kr 1 500 000 i år 2023. Reidar Rudjord var en av Norges viktigste grafikere. Opprette et eget galleri for vår fremste grafiker og kunstner. Galleriet bør etableres et sted der det allerede er bemanning, gjerne i forbindelse med utviklingen av Lista Fyr eller på Nordberg fort.	Ses i sammenheng med prosjektet Lista Fyr - nytt serviceanlegg. Ligger langt frem i tid.
Alcoa miljøpark - Terrengsykkel løype lyssetting	Tidligere foreslått investering på kr 400 000 i år 2022. Lys sette dagens terrengsykkel løype for å øke bruken av den.	Utgår. Ikke prioritert.
Offentlige parkeringsplasser	Tidligere foreslått investering på kr 5 000 000 i år 2020. Tilrettelegging og opparbeidelse av offentlige parkeringsplasser i Farsund Sentrum.	Avtale med Vest-Agder Fylkeskommune ifm Eilert Sundt prosjektet. Ikke endelig avklart.
Treffpunktet - Vanse	Tidligere foreslått investering på kr 400 000 i år 2021. Ny taktekking.	Utgår. Endring i planer.
Voksen opplæringen	Tidligere foreslått investering på kr 800 000 i år 2021. Ventilasjon og solavskjerming.	Utgår. Endring i behov pga lavere elevtall.
Bjørkeskaret serviceleiligheter	Total renovering av leilighetene.	Inngår i prosjektet for Kommunale boliger for 2020.
Borhaug barnehage renholdssoner	Tidligere foreslått investering på kr 400 000 i år 2019 og kr 200 000 i år 2020. Renholdssoner for å bedre innklimaet/miljøet.	Utgår. Gjennomført.
Vanse stadion sanering brakke	Tidligere foreslått investering på kr 150 000 i år 2020. Den gamle brakken er ikke lenger i bruk og den har fått en stor vannskade.	Utgår i investering. Tas på drift.
Gatebruksplan	Tidligere foreslått investering på kr 500 000 i år 2021. I 2019 ble det foreslått prosjektering av Listerveien og øvre del av Torggaten. Alt av VA skal skiftes i disse gatene og da er denne delen av byen ferdig. Inkludert oppgradering av Heides gate og Kjorbos gate.	For mye aktivitet i bybildet i forhold til stenging av veier. Må avventes.
Farsund Bibliotek	Tidligere foreslått investering på kr 2 000 000 i år 2021. Løsninger for et mer åpent bibliotek og ny biblioteksinnredning i 2019. Kommunal andel av nytt ventilasjonsanlegg i forbindelse med skoleutbyggingen i 2020.	Ses i sammenheng med prosjekt Eilert-Sundt Strandgate/Theis Lundegaardsgate.
Opparbeidelse av parkering/avstigning Sundeveien	Parkering/avstigning for elever. Tidligere foreslått investering på kr 2 500 000 i år 2020.	Arbeides med ny løsning.
Vanse kirkegård. Parkeringsplass på Høylands tomt.	Tidligere foreslått investering i år 2020. Parkeringsplass ved Lunderhaug: For å få bukt med at folk parkerer langs Omlandsveien når de er på gravplassen og stiller graver, er det ønskelig å anlegge parkeringsplass på Høylands eiendom. Kr 150 000.	Må løses annerledes.

12. BUDSJETTRAMMER – SEKTORER

Tabellene nedenfor viser rammeendringer innenfor hver sektor detaljert på enhetsnivå med utgangspunkt i revidert budsjett for 2019 (pr. 01.10.2019). I budsjettforslag for 2020 foreslår rådmannen å vedta budsjettrammer på sektornivå. Dette for å forbedre styringsprosesser innenfor sektorene. Endringer av teknisk karakter er vist som «budsjettekniske justeringer». Eksempler på slike justeringer er omfordeling av telefonikostnader, stillingsannonser og interne VAR kostnader mellom resultatenehetene.

A. FORMANNSKAP

Tall i 1000 kr

Enhet/sector	Opprinnelig budsjett 2019	Revidert budsjett 2019	Endring i 1000 kr	Endring i %	Forslag årsbudsjett 2020
10 Politisk virksomhet	4 656	4 784	-510	-10,7 %	4 274
12 Næring, turisme og friluft	3 080	3 080	-1 350	-43,8 %	1 730
13 Tilskudd kirke og trossamfunn	7 984	7 984	-238	-3,0 %	7 746
14 Personal og organisasjon	8 721	9 069	-1 170	-12,9 %	7 899
15 Administrativ ledelse	5 705	5 861	-243	-4,1 %	5 618
17 Støttefunksjoner	19 540	19 774	3 189	16,1 %	22 963
18 Økonomikontoret	7 240	7 403	-793	-10,7 %	6 610
47 Havnevesen	0	0	0		0
1 Formannskap	56 926	57 955	-1 115	-1,9 %	56 840

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparingsprosjekt	Ramme-reduksjon %	Tiltaksnr. innsparingspr.
10	Politisk virksomhet				
	Valgavgifter i 2019 budsjett	-400			
	Innsparingsprosjekt - bevilgning i 2019	-100			
	Budsjetteknisk justering	-10			
12	Næring, turisme og friluft				
	Reduksjon i overføring		-1 000		F - uten ref
	Reduksjon i overføring			-350	F - uten ref
13	Tilskudd kirke og trossamfunn				
	Ikke ekstra tilskudd i 2020	-500			
	Lønnsvekst	262			
14	Personal og organisasjon				
	Sommerjobb ungdom	-400			
	Stillingsreduksjon personal (ses i sammenheng med økning på kr. 492' på enhet 17 – Fellestjenester)		-1 100		F-1.3
	Budsjetteknisk justering	330			
15	Administrativ ledelse				
	Budsjetteknisk justering	-243			
17	Fellestjenester				
	Endret personalsituasjon (ses i sammenheng med reduksjon på enhet 14 – Personal på kr 1,1 mill.)		492		F-1.3
	Lønnsbudsjett redusert i 2019 tilbakeført	347			
	Økning kostnad til DDV	3 000			
	Utgifter til IKT overtatt av DDV		-300		F-4.1

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparingsprosjekt	Ramme-reduksjon %	Tiltaksnr. innsparingspr.
	Utgifter til konsulent overtatt av DDV		-200		F-4.1
	Reduksjon lønnsbudsjett			-400	
	Budsjetteknisk justering	250			
18	Økonomikontor				
	Økonomiplan - Starte opp innføring styringssystem Framsikt (pakke 1)		100		F-2.5
	Overføring av skatteoppkreving og arbeidsgiverkontroll til staten	-914			
	Gevinstrealisering ift. digitalisering			-150	F-4.1
	Budsjetteknisk justering	171			
Sum sektor 1 - Formannskap		1 793	-2 008	-900	

Driftstiltak som det ikke er funnet plass til i rådmannens forslag:

13 – Tilskudd kirke og trossamfunn: Endring festetid (5 år og festeavgift øke fra kr 200 til kr 300 vil medføre reduksjon av inntekt over en 5 årsperiode) – kr 450 000.

B. OPPVEKST OG KULTUR

Tall i 1000 kr

Enhet/sector	Opprinnelig budsjett 2019	Revidert budsjett 2019	Endring i 1000 kr	Endring i %	Forslag årsbudsjett 2020	
20	Oppvekst Felles	10 090	10 038	38	0,4 %	10 076
21	Barnehager	78 874	79 593	3 586	4,5 %	83 179
22	Farsund Ungdomsskole	17 331	17 663	2 328	13,2 %	19 991
23	Borhaug skole	12 728	13 037	932	7,1 %	13 969
24	Vanse skole	25 093	25 718	486	1,9 %	26 204
25	Lista ungdomsskole	21 829	22 393	93	0,4 %	22 486
26	Farsund barneskole	28 071	28 711	-312	-1,1 %	28 399
27	Voksenopplæringen	6 210	6 394	-962	-15,0 %	5 432
28	Kultur og idrett	13 171	13 398	-5	0,0 %	13 393
29	PPT Lister - Farsund andel	3 539	3 539	-304	-8,6 %	3 235
2	Oppvekst og kultur	216 936	220 484	5 880	2,7 %	226 364

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparingsprosjekt	Ramme-reduksjon %	Tiltaksnr. innsparingspr.
20	Oppvekst Felles				
	Statlig overføring på rammen ifm. lærernorm - til utdeling skolene	500			
	Redusert 150' i midler til Kompetanse for kvalitet og 307' i anslått lavere utgift gjesteelever i andre kommuner.			-457	
	Budsjetteknisk justering	-5			
21	Barnehager				

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparings- prosjekt	Ramme- reduksjon %	Tiltaksnr. innsparings- pr.
	Kommunale barnehager - Pedagognorm og bemanningsnorm, 160% stilling økt pga flere barn, foreldrebet/kostpenger er korr. ut fra utfakturert sept. 2019 + 2,4% prisvekst på kostpenger og 4% på foreldrebetaling	1 014			
	Kommunalt driftstilskudd til private barnehager -Økt kommunalt tilskudd, flere barn i Kollevoll bhg, høyere utbetaling knyttet til redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid.	2 638			
	Førskole felles og Styrket tilbud - Samme antall stillinger opprettholdt. Ikke øremerket tilskudd i 20, overgang til Rekom og ikke fondsmidler	437			
	Reduksjon ramme på 450' som konsekvens av kutt på sektoren			-450	
	Budsjetteknisk justering	-53			
22	Farsund ungdomsskole				
	Økning i elevtall, en klasse mer enn i fjor, nødvendig med tredeling klasse grunnet spesialpedagogisk tiltak samt midler lærertetthet inn i rammen.	2 658			
	Reduksjon ramme på 300' som konsekvens av kutt på sektoren			-300	
	Budsjetteknisk justering	-30			
23	Borhaug skole				
	Større økning i antall elever med spesialpedagogisk tilbud og midler til økt lærertetthet inn i rammen.	1 229			
	Reduksjon ramme på 277' som konsekvens av kutt på sektoren			-277	
	Budsjetteknisk justering	-20			
24	Vanse skole				
	Mindre nedgang elevtall, nedgang ift. spes.elever, likt behov særskilt ressurskrevende elever. Midler til økt lærertetthet inn i rammen gir likevel en økning her.	805			
	Reduksjon ramme på 299' som konsekvens av kutt på sektoren			-299	
	Budsjetteknisk justering	-20			
25	Lista ungdomsskole				
	Stabilt elevtall - nedgang i elever med spes. ped og nedgang i elever med særskilt behov, mye kontaktlærertillegg. Midler til økt lærertetthet inn i rammen gir likevel en økning her.	410			
	Reduksjon ramme på 271' som konsekvens av kutt på sektoren			-271	
	Budsjetteknisk justering	-46			
26	Farsund barneskole				
	Økning spesialelever, nedgang elevtall, noe økt behov ift. særlig ressurskrevende elever. En klasse mindre enn i fjor. Midler til økt lærertetthet inn i rammen medfører likevel at nedgangen ikke blir så stor.	-46			
	Budsjetteknisk justering	-40			
	Reduksjon ramme på 226' som konsekvens av kutt på sektoren			-226	
27	Voksenopplæringen				

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparingsprosjekt	Ramme-reduksjon %	Tiltaksnr. innsparingspr.
	Reduksjon med en halv stilling fra august 2020	-400			
	Reduksjon av øvrig drift	-300			
	Stillingsreduksjon leder			-250	F-1.3
	Budsjetteknisk justering	-12			
28	Kultur og idrett				
	Sørlandsutstillingen videreføres ikke	-150			
	Nye møbler "Fellesen" på EKKO, samt garderobe kino.	75			
	Økte rammer bibliotek (arrangement, bokinnkjøp, data/telefoni ++)	120			
	Øke driftstilskudd til lag og foreninger	230			
	Rammereduksjon - driftstilskudd til lag og foreninger økes ikke			-230	
	Ekstra rammereduksjon 50' som konsekvens av kutt på sektoren			-50	
29	PPT Lister				
	Farsunds andel i PPT Lister	286			
	Bruk av tilbakeført fond 2019 PPT 590'			-590	
Sum sektor 2 - Oppvekst og kultur		9 280	0	-3 400	

Driftstiltak som det ikke er funnet plass til i rådmannens forslag:

Nr.	Tiltak	Beløp
O-7	Folkehelse og livsmestring: 1. Mer forpliktende samarbeid skolehelsetjenesten. Helsepsykeleier inn i ped.team – større tidsressurs helsepsykeleier ved skolene. En stilling – en dag pr. skole 2. Økte ressurser til sosiallærer alle skoler med bakgrunn i fagfornyelsen.	1. Krever økt ramme på ca. kr. 800 000 2. Krever økt ramme kr 600 000
O-30	Øke driftstilskudd til lag og foreninger: Prioritere lag- og foreninger som har fokus på breddeidrett, lavterskeltilbud og skaper gode møteplasser	Behov for økt ramme (230 000) i 2020 – tatt ut med bakgrunn i behov for innsparing for å balansere budsjettet.
O-34	Prosjekt knyttet til reiselivskommunen Farsund: Prosjektstilling / stilling for drift og utvikling av reiselivsnæringen	Behov for økt ramme (1 mill.) i 2020 – ikke prioritert i budsjettprosessen

C. HELSE OG OMSORG

Tall i 1000 kr

Enhet/sector	Opprinnelig budsjett 2019	Revidert budsjett 2019	Endring i 1000 kr	Endring i %	Forslag årsbudsjett 2020
30 Helse Felles	9 914	12 247	-2 014	-16,4 %	10 233
31 NAV-kommune	26 766	24 010	-2 809	-11,7 %	21 201
32 Psykisk helse, barne- og ungdomstjenester	18 941	20 371	882	4,3 %	21 253
33 Institusjonstjenester sone Farsund	48 491	50 086	1 084	2,2 %	51 170
34 Listaheimen	35 316	36 622	2 635	7,2 %	39 257
35 Hjemmetjenester sone Vanse	25 011	25 794	929	3,6 %	26 723
36 Hjemmetjenester sone Farsund	24 364	25 018	300	1,2 %	25 318
37 Forebygging og koordinering	24 215	24 812	464	1,9 %	25 276
38 Funksjonshemmede - sone Vanse	23 647	24 725	4 008	16,2 %	28 733
39 Funksjonshemmede - sone Farsund	15 880	16 481	1 027	6,2 %	17 508
62 Lister Barnevern - Farsund andel	15 394	15 394	-615	-4,0 %	14 779
3 Helse og omsorg	267 939	275 560	5 891	2,1 %	281 451

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparings- prosjekt	Ramme- reduksjon %	Tiltaksnr. innsparings- pr.
30	Helse felles				
	To nye fastleger + utgifter til fastlegehjemmel Gåseholmen.	410			
	Flytting av ramme fra enhet 30 etter endringer i 2019	-1 977			
	Innsparingstiltak - strukturelle endringer			-500	H-1.2.1
	Rammereduksjon % kutt			-20	
	Budsjetteknisk justering	73			
31	NAV-kommune				
	Rammen nedjustert iht til økonomiplan	-2 509			
	Koordinator for unge sosialklienter flyttes til enhet 41	-300			
32	Psykisk helse, barne- og ungdomstj.				
	Jordmortjenesten - 100%	300			
	Rammereduksjon i 2019 (1,5 mill) endres til 960'	540			
	Underbudsjettet lønn i 2019	300			
	Innsparingstiltak foreslått av enheten		-137		F-1.3
	Endring i føring av IKT verktøy	-122			
	Økt innslagspunkt ressurskrevende tjenester	100			
	Rammereduksjon % kutt			-41	
	Budsjetteknisk justering	-58			
33	Institusjonstjenester sone Farsund				
	Flytting og reduksjon av dagt. til Listaheimen	-734			
	Økt korttidsplasser redusert utg. til kjøp av plass	-545			
	Reduksjon i refusjon ress. kr. tjenester og økning ca 500 000 for økt hjelpebehov.	808			
	Reduksjon i inntekt grunnet endring fra kortid til langtid.	836			

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparings- prosjekt	Ramme- reduksjon %	Tiltaksnr. innsparings- pr.
	Planlagt styrking av dagtilbud	1000			
	Rammereduksjon % kutt – dagtilbud			-1000	
	Økt tilsynslege, transport, diverse teknologi	772			
	Rammereduksjon % kutt			-99	
	Økt innslagspunkt ressurskrevende tjenester	100			
	Endring i føring av IKT verktøy	-54			
34	Listeheimen				
	Flytting av dagtilbud fra FOS	1 100			
	Utvidet åpningstider kveld og helg	387			
	Økt ekstrahjelp pga behov jf regnskap 2019	1 200			
	Bortfall av øremerkede tilskudd til dagaktivitet demente	2 800			
	Endring i føring av IKT verktøy	-92			
	Redusert innmeldt behov ekstravakt budsjett			-350	
	Nedleggelse av 13 sykehjemsplasser halvårseffekt			-2050	H - uten ref.
	Budsjetteknisk justering	-360			
35	Hjemmetjenester sone Vanse				
	Økning i tjenestemottaker ca 20%	530			
	Reduksjon i refusjon ressurskrevende tjenester	205			
	Økt innslagspunkt ressurskrevende tjenester	50			
	Endring i føring av IKT verktøy	-54			
	Rammereduksjon % kutt			-52	
	Budsjetteknisk justering	250			
36	Hjemmetjenester sone Farsund				
	Ny bruker BPA	308			
	Økt innslagspunkt ressurskrevende tjenester	150			
	Endring i føring av IKT verktøy	-54			
	Rammereduksjon % kutt			-49	
	Budsjetteknisk justering	-55			
37	Forebygging og koordinering				
	Økning i statlige satser for avlastning, og harmonisering av utgiftsdekning støttekontakt	184			
	Økning av felles kostnader/betalingsmodell legevakt sentralen- Fl.fjord	366			
	Egenandel trygghetsalarm. og Hjelpemiddelbasen	-109			
	Redusert behov omsorgsstønad	-391			
	Økt utgifter kjøp av varer og tjenester, økning av måltider (lunsj, priser matvarer)	227			
	Utgifter til dataprogram og endring i føring av IKT verktøy	22			
	Rammereduksjon % kutt			-49	
	Innsparing psykolog samarbeid med Sirdal		-150		H-5.2
	Psykolog	400			
	Budsjetteknisk justering	-36			

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparings- prosjekt	Ramme- reduksjon %	Tiltaksnr. innsparings- pr.
38	Funksjonshemmede - sone Vanse				
	Prisvekst blant annet transport	99			
	Økning i vedtak praktisk bistand med opplæring	305			
	Redusert refusjon ressurskrevende tjenester, omprioritering og styrking del av nattevakt	3 467			
	Økt innslagspunkt ressurskrevende tjenester	300			
	Endring i føring av IKT verktøy	-54			
	Rammereduksjon % kutt			-56	
	Budsjetteknisk justering	-53			
39	Funksjonshemmede - sone Farsund				
	Ny tjenestemottaker 24/7	857			
	Økning i vedtak praktisk bistand med opplæring	143			
	Økt innslagspunkt ressurskrevende tjenester	150			
	Endring i føring av IKT verktøy	-54			
	Rammereduksjon % kutt			-34	
	Budsjetteknisk justering	-35			
62	Lister Barnevern				
	Færre tiltak	-615			
Sum sektor 3 - Helse og omsorg		10 478	-287	-4 300	

Prioriterte områder i budsjett 2020

Forslag til Budsjett 2020 er først og fremst lagt opp til å opprettholde dagens drift. Grunnbemanning i den enkelte enhet er på et minimumsnivå. Eksempel på grunnbemanning er 2 ansatte i forhold til 8 personer med omfattende hjelpebehov. Reduksjon i dagens grunnbemanning vil medføre brudd på ivaretagelse av nødvendig helse og omsorgstjenester samtidig som det vil medføre at planlagte tiltak ikke kan gjennomføres og at de forventede gevinstene av disse tiltakene ikke kan høstes.

Alle enheter er utfordret til å iverksette tiltak som egenmestring, hverdagsrehabilitering, bruk av hjelpemidler og teknologi som del av tjenesteutøvelse. Det er i forslag til budsjett lagt inn omorganisering/flytting og reduksjon av enheter for på den måten få en effektiviseringsgevinst og en drift innenfor gitte ramme. Det er flyttet ressurser fra enheter med reduksjon i antall brukere til enheter med økning i antall brukere. Tiltak for reduksjon av sykefravær er høyt prioritert.

I budsjett forslaget er det lagt inn psykolog og kommuneoverlege med stedfortreder. Listaheimen og FOS er det lagt opp til økning i rammen henholdsvis 1,2 mill og 0,5 mill. til ekstrahjelp ved behov for ekstraordinære tiltak. Det er ved Farsund omsorgssenter økt tilsynslege fra 7 timer pr. uke til 15 timer pr. uke.

Farsund kommune har fra 2015 vært aktive og søkt øremerkede midler til styrking av dagtilbud/aktivitetstilbud til hjemmeboende demente. Pr. september 2019 tilsvarer dette et årlig tilskudd på 5,4 mill. pr. år. Grunnbemanning ved nye Listaheimen er økt med 2,8 mill. av disse midlene. De resterende 2,6 mill. ble tildelt sept. 2019 og dette dagtilbudet er foreløpig ikke startet.

I fremlagt forslag til statsbudsjett 2020 er tilskudd til dagtilbud/aktivitetstilbud for demente innlemmet i rammetilskuddet til kommunen. For Farsund er dette beregnet til kr ca. 740 000,- Det er 4,6 mill. mindre enn det kommunen har forutsatt. I budsjettforslag er det funnet rom for 390 000,- (av disse nye 2,6 mill.) til styrking av aktivitetstilbud kveld og helg til hjemmeboende demente ved Listaheimen.

For å kunne opprettholde dagens drift og kunne håndtere økning i tjenestemottakere er det i budsjettforslag forutsatt reduksjon av 13 institusjonsplasser. Reduksjon inkluderer en overføring av ressurser til hjemmetjenestene for å kunne håndtere økning i antall tjenestemottakere.

Det er stor usikkert knyttet til budsjett for NAV på bakgrunn av at det fortsatt er uklart med henhold til hvilke oppgaver som skal overføres til Lister NAV og hvilke oppgaver som skal være igjen.

Driftstiltak som det ikke er funnet plass til i rådmannens forslag:

Nr.	Tiltak	Beløp
H-9	Utvidet åpningstid aktivitetstilbud hjemmeboende demente: Økning fra 3 til 5 dager i uken er ikke lagt inn i budsjettforslag 2020	310 000
H – 6 inkludert H7	Frikjøp utredningsarbeid organisering og ledelse	100 000
H – 14	Prosjekt rehabilitering korttid/hjemmetjenester	600 000
	Styrking av aktivitetstilbud omsorgsboliger	1 800 000

D. TEKNISK UTVALG

Tall i 1000 kr

Enhet/ sektor	Opprinnelig budsjett 2019	Revidert budsjett 2019	Endring i 1000 kr	Endring i %	Forslag årsbudsjett 2020
41 Teknisk drift	4 913	5 200	5 654	108,7 %	10 854
42 Teknisk forvaltning	9 805	9 904	249	2,5 %	10 153
43 Bygg og Eiendom	29 166	29 542	-1 308	-4,4 %	28 234
45 Landbruk	3 296	3 371	-461	-13,7 %	2 910
4 Teknisk utvalg	47 180	48 017	4 134	8,6 %	52 151

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparingsprosjekt	Ramme-reduksjon %	Tiltaksnr. innsparingspr.
41	Teknisk drift				
	Koordinator for unge sosialklienter - flyttet fra NAV (enhet 31)	300			
	Stillingsreduksjon		-850		F-1.3
	Utgifter til Komtek, nytt program inngår i DDV pakke	-50			

Tall i 1000 kr

Enhet	Kommentar	Budsjett økning/ red. behov	Innsparings- prosjekt	Ramme- reduksjon %	Tiltaksnr. innsparings- pr.
	Teknisk drifts del av teknisk sektors rammereduksjon på kr 800'			-50	
	Budsjetteknisk justering	6 304			
42	Teknisk forvaltning				
	Stedsutvikling Farsund, Vanse og Borhaug, jf teknisk utvalgssak 85/19	600			
	Reguleringsplan i småbåthavn Lauervika, jf formannskapssak 101/19	100			
	Reduksjon Brannvesenet Sør	-30			
	Utgifter til Norkart, nytt program inngår i DDV pakke	-350			
	Teknisk forvaltning sin del av teknisk sektors rammereduksjon på kr 800'			-100	
	Budsjetteknisk justering	29			
43	Bygg og Eiendom				
	Redusert utgifter på sykehuset		-200		T-6.3
	Bygg og eiendoms del av teknisk sektors rammereduksjon på kr 800'			-400	
	Rammereduksjon - del av 650'- stillingsreduksjon		-450		F-1.3
	Utgifter til aktivitetshus: Husleie, renhold og strøm		-300		H-1.1.1
	Budsjetteknisk justering	42			
45	Landbruk				
	Rammereduksjon - del av 650'-stillingsreduksjon		-200		F-1.3
	Landbrukets del av teknisk sektors rammereduksjon på kr 800'			-250	
	Budsjetteknisk justering	-11			
Sum sektor 4 - Teknisk sektor		6 934	-2 000	-800	

A) VEDLEGG 1: BEVILGNINGSOVERSIKTER – DRIFT ØKONOMIPLAN

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift
Økonomiplan

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2019	Vedtatt budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskudd	-286 903	-296 110	-311 449	-314 075	-316 102	-317 577
Inntekts- og formuesskatt	-246 461	-244 000	-260 761	-257 290	-256 686	-256 386
Eiendomsskatt	-32 517	-39 000	-32 304	-34 525	-33 586	-32 647
Andre generelle driftsinntekter	-37 879	-24 300	-17 931	-12 300	-9 530	-9 300
Sum generelle driftsinntekter	-603 761	-603 410	-622 445	-618 190	-615 904	-615 910
Netto driftsutgifter						
Sum bevilgninger drift, netto	546 425	582 924	595 356	580 545	575 577	574 136
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	546 425	582 924	595 356	580 545	575 577	574 136
Brutto driftsresultat	-57 336	-20 486	-27 089	-37 644	-40 327	-41 774
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-8 577	-8 000	-10 750	-11 001	-11 313	-10 329
Utbytter	-7 870	-7 660	-7 900	-7 900	-7 900	-7 900
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	1	0	0	0	0	0
Renteutgifter	15 949	20 770	23 150	22 820	24 265	22 873
Avdrag på lån	26 539	29 900	32 600	33 725	35 275	35 808
Netto finansutgifter	26 042	35 010	37 100	37 644	40 327	40 452
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-31 294	14 524	10 011	0	0	-1 322
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	536	-871	-410	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	30 758	-13 653	-9 601	0	0	1 322
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	31 294	-14 524	-10 011	0	0	1 322
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0	0	0

B) VEDLEGG 2: BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT – BUDSJETT TIL FORDELING PR. SEKTOR

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift,
Budsjett til fordeling pr. enhet

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2019	Vedtatt budsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
Fra Bevilgningsoversikt:						
Til fordeling drift						
Netto driftsutgifter pr. enhet						
10 Politisk virksomhet	4 373	4 656	4 274	4 674	4 274	4 674
12 Næring, turisme og friluft	3 064	3 080	1 730	1 730	1 730	1 730
13 Tilskudd kirke og trossamfunn	7 370	7 984	7 746	7 746	7 746	7 746
14 Personal og organisasjon	8 694	8 721	8 299	7 899	7 899	7 899
15 Administrativ ledelse	5 135	5 705	5 618	5 618	5 618	5 618
17 Fellestjenster	19 073	19 540	22 463	22 963	22 963	22 963
18 Økonomikontoret	7 489	7 240	6 610	6 610	6 610	6 610
47 Havnevesen	-31	0	0	0	0	0
Innsparing (inkl.fellestiltak) og effektivisering fom 2021*				-988	-2638	-3038
1 Formannskap	55 167	56 926	56 740	56 252	54 202	54 202
20 Oppvekst Felles	8 534	10 090	9 956	10 076	10 076	10 076
21 Barnehager	76 300	78 874	83 179	83 179	83 179	83 179
22 Farsund Ungdomsskole	14 941	17 331	19 991	19 991	19 991	19 991
23 Borhaug skole	12 548	12 728	13 969	13 969	13 969	13 969
24 Vanse skole	25 295	25 093	26 204	26 204	26 204	26 204
25 Lista ungdomsskole	22 356	21 829	22 506	22 486	22 486	22 486
26 Farsund barneskole	28 523	28 071	28 399	28 399	28 399	28 399
27 Voksenopplæringen	4 673	6 210	5 432	4 240	3 660	3 622
28 Kultur og idrett	13 283	13 171	14 493	13 393	13 393	13 393
29 PPT Lister	3 464	3 539	3 235	3 825	3 825	3 825
Innsparing og effektivisering fom 2021*				-2 323	-2 323	-2 323
2 Oppvekst og kultur	209 917	216 936	227 364	223 439	222 859	222 821
30 Helse Felles	9 318	9 914	9 983	10 233	10 233	10 233
31 NAV-kommune	27 877	26 766	21 201	18 038	16 499	16 398
32 Psykisk helse, barne- og ungdomstjenester	19 675	18 941	21 253	21 253	21 253	21 253
33 FOS institusjon og heldøgnsboliger	18 045	48 491	51 170	51 170	51 170	51 170
34 Listaheimen	32 493	35 316	41 307	39 257	39 257	39 257
35 Hjemmetjenester sone Vanse	25 639	25 011	26 723	26 723	26 723	26 723
36 Hjemmetjenester sone Farsund	22 783	24 364	25 318	25 318	25 318	25 318
37 Forebygging og koordinering	25 361	24 215	25 776	25 276	25 276	25 276
38 Funksjonshemmede - sone Vanse	20 590	23 647	28 733	28 733	28 733	28 733
39 Funksjonshemmede - sone Farsund	19 090	15 880	17 508	17 508	17 508	17 508
62 Lister Barnevern	13 754	15 394	14 779	14 779	14 779	14 779
66 Hjemmetjenester Farsund - Livdekrona	31 407	0	0	0	0	0
Innsparing og effektivisering fom 2021*				-4 128	-4 128	-4 128
3 Helse og omsorg	266 032	267 939	283 751	274 160	272 621	272 520
41 Teknisk drift	4 670	4 913	10 604	10 854	10 854	10 854
42 Teknisk forvaltning	9 586	9 805	9 453	10 153	10 153	10 153
43 Bygg og Eiendom	32 865	29 166	27 984	28 234	28 234	28 234
45 Landbruk	3 123	3 296	2 910	2 910	2 910	2 910
Innsparing og effektivisering fom 2021*				-1 007	-1 807	-3 107
4 Teknisk utvalg	50 243	47 180	50 951	51 144	50 344	49 044
80 Sentralt plasserte budsjettposter	-10 184	-78	-12 229	-12 229	-12 229	-12 229
87 Avskrivninger og motpost VAR	-8 528	-8 600	-12 221	-12 221	-12 221	-12 221
5 Sentralt plasserte budsjettposter	-18 712	-8 678	-24 450	-24 450	-24 450	-24 450
Netto for alle Enheter	562 646	580 303	594 356	580 545	575 577	574 136
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	699	-871	-410			
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	15 522	-1 750	-590			
Sum bevilgninger drift, netto	546 425	582 924	595 356	580 545	575 577	574 136

*) Tiltak for 2020 er innarbeidet i budsjetttrammene

C) VEDLEGG 3: BEVILGNINGSOVERSIKTER – INVESTERING ØKONOMIPLAN

**§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering
Økonomiplan**

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2019	Vedtatt årsbudsjett 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
Investeringsutgifter						
Investeringer i varige driftsmidler	167 632	128 270	109 960	107 300	109 750	33 700
Tilskudd til andres investeringer	37	6 100	400	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 043	2 000	1 700	1 700	1 700	1 700
Utlån av egne midler	0	27 300	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	169 712	163 670	112 060	109 000	111 450	35 400
Investeringsinntekter						
Kompensasjon for merverdiavgift	-23 038	-21 320	-16 600	-12 540	-11 820	-10 520
Tilskudd fra andre	-20 739	-52 720	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-23 846	-34 300	-10 000	-27 300	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-13	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-121 321	-55 330	-85 460	-69 160	-99 630	-24 880
Sum investeringsinntekter	-188 957	-163 670	-112 060	-109 000	-111 450	-35 400
Videreutlån						
Videreutlån	14 146	10 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Bruk av lån til videreutlån	-13 639	-10 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Avdrag på lån til videreutlån	18 729	0	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 190	0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Netto utgifter videreutlån	12 046	0	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger						
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-10 046	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	17 245	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	7 199	0	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering Budsjett til fordeling

Tall i 1000 kroner	Årsbudsjett vedtatt 2020	Økonomiplan 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023
Fra bevilgningsoversikt:				
Investeringer i varige driftsmidler	109 960	107 300	109 750	33 700
Fordeling:				
Rådmannen - Investeringer	1 700	1 600	1 250	1 300
Havnevesenet - Investeringer	13 000		300	10 000
Oppvekst og kultur - Investeringer	1 550	1 300	850	800
Helse og omsorg - Investeringer	1 460	900	600	600
Teknisk enhet 41 og 45 og landbruk- Investeringer	28 700	23 400	49 250	9 000
Bygg og eiendom - enhet 43 - Investeringer	63 550	80 100	57 500	12 000
Sum fordelt	109 960	107 300	109 750	33 700

E) VEDLEGG 5: INVESTERINGER 2020-2023 I DETALJ

Programområde 1 Formannskap

PROSJEKTNAVN: (oppgi også nummer hvis prosjektet er påbegynt)	Prosjekt nummer iht konto- plan	Planlagt utført, kostnad inkl mva i hele 1000 kr									
		Rebudsjettert 2020		Ny bevilgning 2020		Total sum 2020		2021	2022	2023	Øre-merkede tilskudd
		totalt	herav mva	totalt	herav mva	totalt	herav mva				
IKT hele kommunen	90006001			800	160	800	160	600	700	700	
KLP Egenkapital innskudd	90006103			1 700		1 700		1 700	1 700	1 700	
Kirkebygg: Opprustning - løpende investeringstiltak (fast)	90006104			100		100		500	550	600	
Utbygging bredbånd	90006202	800	160			800	160	500			
Sum investeringer programområde 1		800	160	2 600	160	3 400	320	3 300	2 950	3 000	

Enhet 47 Havnevesenet

PROSJEKTNAVN: (oppgi også nummer hvis prosjektet er påbegynt)	Prosjekt nummer iht konto- plan	Planlagt utført, kostnad inkl mva i hele 1000 kr									
		Rebudsjettert 2020		Ny bevilgning 2020		Total sum 2020		2021	2022	2023	Øre-merkede tilskudd
		totalt	herav mva	totalt	herav mva	totalt	herav mva				
Oppgradering kai 10, Dypvannskaia										10 000	
Strømskap									300		
Kjellsviga industriområde/havn	90006192			1 000		1 000					
Servicebygg i Lundevågen - Havnevesenet	90006208			12 000		12 000					
Sum investeringer enhet 47				13 000		13 000			300	10 000	

Programområde 2 Oppvekst og kultur

PROSJEKTNAVN: (oppgi også nummer hvis prosjektet er påbegynt)	Prosjekt nummer iht konto- plan	Planlagt utført, kostnad inkl mva i hele 1000 kr									
		Rebudsjettert 2020		Ny bevilgning 2020		Total sum	2020	2021	2022	2023	Øre-merkede tilskudd
		totalt	herav mva	totalt	herav mva	totalt	herav mva				
Datautstyr alle skoler	90006002			850	170	850	170	850	850	800	
Digitalt arkiv oppvekst	90006004			150	30	150	30	150			
Digitale klasserom Vanse skole	90006170			200	40	200	40	200			
Realfagsatsing - digitale barnehager	90006193			200	40	200	40				
Programmering - Farsund barneskole	90006194			150	30	150	30	100			
Sum Investeringer programområde 2				1 550	310	1 550	310	1 300	850	800	

Programområde 3 Helse og omsorg

PROSJEKTNAVN: (oppgi også nummer hvis prosjektet er påbegynt)	Prosjekt nummer iht konto- plan	Planlagt utført, kostnad inkl mva i hele 1000 kr									
		Rebudsjettert 2020		Ny bevilgning 2020		Total sum	2020	2021	2022	2023	Øre-merkede tilskudd
		totalt	herav mva	totalt	herav mva	totalt	herav mva				
Elbil varebil for transport av mat og post	90006195			260		260					
Trygghetsalarmer	90006082	400	80	200	40	600	120				
Innovasjonsprosjekter ved bruk av teknologi i tjenesteutøvelse	90006173			600	120	600	120	600	600	600	
Kjøledisker								300			
Sum Investeringer programområde 3		400	80	1 060	160	1 460	240	900	600	600	

Programområde 4 Teknisk utvalg

PROSJEKTNAMN: (oppgi også nummer hvis prosjektet er påbegynt)	Prosjekt nummer iht konto- plan	Planlagt utført, kostnad inkl mva i hele 1000 kr										
		Rebudsjettert 2020		Ny bevilgning 2020		Total sum		2020	2021	2022	2023	Øre-merkede tilskudd
		totalt	herav mva	totalt	herav mva	totalt	herav mva					
Vann	90006007			4 000		4 000		4 000	4 000	4 000		
Avløp	90006008			4 000		4 000		4 000	4 000	4 000		
Oppgradering Høydebassenget	90006196			3 000		3 000		7 000				
Vita Velo (Sykkelparkering, rasteplasser, utleie osv.)								1 000				
Oppgradering av trappegater og snarveier	90006158	300	60			300	60					
Eilert Sundt - Strandgaten/Theis Lundegaards gate	90006200			1 000	200	1 000	200	5 000				
Gatebruksplan												
Gatelys nye								300	300			
Trafikksikkerhetstiltak	90006013			500	100	500	100	500	500			
Maskiner og utstyr	90006017			1 000	200	1 000	200	1 000		1 000		
Skjærgårdsparken	90006131	500	100			500	100					
Skjærgårdsparken ny båt	90006186	950	190	1 050	210	2 000	400					
Nordkapp (Vestersiden)/Håøyflua	90006133	2 500	500			2 500	500					
Alcoa miljøpark - Terrengsykkel løype lyssetting												
Mosvoldtjern - tilrettelagt rasteplass/badeplass								300				
Opparbeidelse av fortau, taktil merking, møteplasser, f	90006197			2 000	400	2 000	400					
Opparbeidelse av turvei Ulgjell Indremyra	90006188	750	150			750	150					
Industriområde Røssevika	90006108			3 000	600	3 000	600					
Oppgradering av kommunale veier	90006159			1 000	200	1 000	200					
Offentlige parkeringsplasser												
Pisserenna	90006176			750	150	750	150					
Gabriel Lunds gate/Varbakk gaten (Sykehuset)	90006179	800	160	1 000	200	1 800	360					
Vigan/Varnes	90006198			400	80	400	80					
Gatelys	90006012			200		200						
Utvidelse industriområde i Lundevågen									40 000			
Sum Investeringer programområde 4 - Enhet 41		5 800	1 160	22 900	2 340	28 700	3 500	23 100	48 800	9 000		

Programområde 4 Teknisk utvalg

PROSJEKTNAMN: (oppgi også nummer hvis prosjektet er påbegynt)	Prosjekt nummer iht konto- plan	Planlagt utført, kostnad inkl mva i hele 1000 kr									
		Rebudsjettert 2020		Nybevilgning 2020		Total sum		2021	2022	2023	Øre-merkede tilskudd
		totalt	herav mva	totalt	herav mva	totalt	herav mva				
Kommunale boliger	90006005			1 500		1 500		1 500	1 500	1 500	
Listaheimen								3 000	53 000		
Farsund rådhus										1 500	
Treffpunktet - Vanse											
Borhaug skole	90006046			500	100	500	100			3 000	
Vanse skole	90006201	1 000	200			1 000	200	46 000			
Farsund barneskole	90006021	13 750	2 750	26 750	5 350	40 500	8 100				
Farsund ungdomsskole	90006163							1 000			
Voksen opplæringen											
Bjørkeskaret serviceleiligheter											
Lista fyr - nytt service anlegg	90006167	350	70			350	70			5 000	
Kommunal barnehage Vanse										0	
Sunde barnehage - renovering og tilbygg	90006182			15 000	3 000	15 000	3 000				
Borhaug barnehage renholdssoner											
Effektiviserings tiltak i bygg								500	500	500	
Enøk tiltak	90006106			500	100	500	100	500	500	500	
Vaktmester biler	90006206			300		300		300	300		
Lista herredshus									1 100		
Vanse stadion sanering brakke											
Eiendom, tidligere Lista Videregående skole								27 300			
Akvalab	90006185			500	100	500	100				
Vestersiden oppgradering	90006065	1 000	200			1 000	200				
Borhaug barnehage uteområde	90006020								600		
Listahallen - basseng lys (sikkerhetskrav),	90006023			600	120	600	120				
Listahallen - To vannsklier	90006023			1 000		1 000					
Brannkrav - fire steder (Mosvold Bo, Minde Bo, Bygge	90006207			1 200	240	1 200	240				
Sum Investeringer programområde 4 - Enhet 43		16 100	3 220	47 850	9 010	63 950	12 230	80 100	57 500	12 000	

Programområde 4 Teknisk utvalg

PROSJEKTNAMN: (oppgi også nummer hvis prosjektet er påbegynt)	Prosjekt nummer iht konto- plan	Planlagt utført, kostnad inkl mva i hele 1000 kr									
		Rebudsjettert 2020		Ny bevilgning 2020		Total sum	2020	2021	2022	2023	Øre-merkede tilskudd
		totalt	herav mva	totalt	herav mva	totalt	herav mva				
Traktorvei Ulland - Bjelland (Kommuneskog)								300			
Skogsbilvei Vetland - Limtjønn (Kommuneskog)									450		
Sum Investeringer programområde 4 - Enhet 45								300	450		

Tilskudd/Spillemidler:

Spillemidler 2020-2023, anslått til kr 0.						0		0	0	0	

Finansiering

Eiendomssalg	90006900					-10 000					
Tomt til Eilert Sundt Videregående skole	90006143							-27 300			
Husbanken Startlån - utlån	90006107					15 000		15 000	15 000	15 000	

Planlagt utført, kostnad inkl mva i hele 1000 kr							Øre-merkede tilskudd
Rebudsjettert 2020		Nye prosjekt 2020		2021	2022	2023	
totalt	herav mva	totalt	herav mva				
23 100	4 620	88 960	11 980	109 000	111 450	35 400	0

	2020	2021	2022	2023
Totalt (Inkl. kjøp av aksjer)	112 060	109 000	111 450	35 400
Utlån (Husbanken)	15 000	15 000	15 000	15 000
Herav mva	-16 600	-12 540	-11 820	-10 520
Fra driftsbudsjettet	0	0	0	0
Netto investering	110 460	111 460	114 630	39 880
Salgsinntekter (eiendom)	-10 000	-27 300	0	0
Forsikringsmidler	0	0	0	0
Øremerkede tilskudd	0	0	0	0
Ubundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Bruk av lånemidler	85 460	69 160	99 630	24 880

*I 2021 gjelder salgsinnt. avtale Eilert Sundt vgs: 27,3 mill)